

Innehåll

DEL 1

Promemorians huvudsakliga innehåll	17
1 Författningsförslag	21
1.1 Förslag till lag om livsmedel m.m.	21
1.2 Förslag till lag om foder och animaliska biprodukter.....	32
1.3 Förslag till lag om provtagning på djur, m.m.	42
1.4 Förslag till lag om ändring i växtskyddslagen (1972:318).....	50
1.5 Förslag till lag om ändring i lagen (1985:342) om kontroll av husdjur m.m.	58
1.6 Förslag till lag om ändring i djurskyddslagen (1988:534).....	66
1.7 Förslag till lag om ändring i epizootilagen (1999:657).....	80
1.8 Förslag till lag om ändring i zoonoslagen (1999:658)	92
1.9 Förslag till lag om ändring i lagen (1985:426) om kemiska produkter	102

1.10	Förslag till lag om ändring i lagen (1989:225) om ersättning till smittbärare.....	104
1.11	Förslag till lag om ändring i lagen (1990:1183) om tillfällig försäljning	105
1.12	Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1709) om EG:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken.....	106
1.13	Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1710) om EG:s förordningar om jordbruksprodukter	107
1.14	Förslag till lag om ändring i alkohollagen (1994:200)	108
1.15	Förslag till lag om ändring i mervärdesskattelagen (1994:200).....	110
1.16	Förslag till lag om ändring i lagen (1996:1150) om högstkostnadsskydd vid köp av läkemedel.....	115
1.17	Förslag till lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring.....	116
1.18	Förslag till lag om ändring i miljöbalken (1998:808).....	117
1.19	Förslag till lag om ändring i lagen (2002:160) om läkemedelsförmåner	118
1.20	Förslag till lag om ändring i fartygssäkerhetslagen (2003:364).....	119
1.21	Förslag till lag om ändring i smittskyddslagen (2004:168).....	120
2	Inledning.....	121
3	Svensk rätt	127
3.1	Livsmedelslagen.....	127

3.2	Lagen om foder	129
3.3	Lagen om provtagning på djur, m.m.....	130
3.4	Epizootilagen.....	131
3.5	Zonooslagen	132
3.6	Lagen om kontroll av husdjur m.m.....	133
3.7	Djurskyddslagen	133
3.8	Växtskyddslagen	134
4	EG-förordningarna och EG-direktivet	135
4.1	EG-förordningen om allmänna krav och principer för livsmedelslagstiftningen.....	135
4.2	EG-förordningen om livsmedelshygien	139
4.3	EG-förordningen om fastställande av särskilda hygienregler för livsmedel av animaliskt ursprung	144
4.4	EG-förordningen om särskilda frågor om offentlig kontroll av produkter av animaliskt ursprung.....	150
4.5	Kontrollförordningen.....	155
4.6	Zoonosförordningen	166
4.7	Fodertillsatsförordningen.....	169
4.8	Foderhygienförordningen	172
4.9	Direktiv 2000/29/EG om skyddsåtgärder mot växtskadegörare m.m.	177
5	Lagstiftningsbehovet	181
5.1	Lagstiftningsbehovet med anledning av EG-förordningarna	181

5.2	Verkställande av EG-förordningarna	186
5.3	Tillkännagivandeförfarande	188
5.4	Nationella föreskrifter	192
5.5	Lagstiftningsbehovet med anledning av direktiv 2000/29/EG om skyddsåtgärder mot växtskadegörare m.m.	193
6	Överväganden och förslag med anledning av kontrollförordningarna	195
6.1	Allmänt	195
6.2	Nuvarande tillsynsordning	196
6.3	Lagstiftningsbehov med anledning av kontrollförordningarna	201
6.4	Räckvidden för Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004	204
6.5	Offentlig kontroll	208
6.6	Kontrollmyndigheter	211
6.7	Delegation av uppgifter i den offentliga kontrollen	211
6.8	Revision	213
6.9	Personal som utför offentlig kontroll.....	216
6.10	Skyldighet att upprätta beredskapsplaner för foder och livsmedel.....	218
6.11	Skyldighet att upprätta nationella kontrollplaner och årliga rapporter	221
6.12	Rapporteringskyldighet.....	224
6.13	Register m.m.....	226

7	En ny livsmedelslag.....	231
7.1	En ny lag om livsmedel som bland annat kompletterar EG-bestämmelser.....	231
7.2	Lagens tillämpningsområde.....	234
7.2.1	Begreppet livsmedel.....	234
7.2.2	Undantag för hantering i enskilt hushåll.....	240
7.2.3	Förskolor och fritidshem m.m.....	242
7.3	Vissa nya centrala begrepp.....	245
7.4	Livsmedels beskaffenhet och hantering.....	247
7.5	Nationella föreskrifter till skydd för människors liv och hälsa och för att tillgodose konsumentintresset	248
7.6	Undantag från vissa hygienkrav	251
7.7	Godkännande och registrering av livsmedelsanläggningar	252
7.8	Köttbesiktningen	256
7.9	Förbud mot utsläppande på marknaden.....	258
7.10	Kontrollmyndigheter.....	260
7.11	Åtgärder vid bristande efterlevnad.....	261
7.12	Kontroll av primärproducenter	263
7.13	Biträde av polismyndigheten.....	267
7.14	Avgifter.....	268
7.15	Straffbestämmelser.....	270
7.16	Överklagande	272
7.17	Övergångsbestämmelser.....	273
8	En ny lag om foder och animaliska biprodukter	277

8.1	Allmänt	277
8.2	En ny lag om foder och animaliska biprodukter	278
8.3	Lagens innehåll	280
8.3.1	Lagens innehåll och lagen som komplement till EG-förordningar	280
8.3.2	Nationella föreskrifter som kompletterar EG-förordningar	282
8.4	Lagens tillämpningsområde	283
8.4.1	Begreppen foder och animaliska biprodukter	283
8.4.2	Undantag för hantering av foder till sällskapsdjur i privathushåll	287
8.5	Foders beskaffenhet och hantering	289
8.5.1	Allmänna krav på foders beskaffenhet och hantering	289
8.5.2	Foder till andra djurslag än livsmedelsproducerande djur	291
8.5.3	Förbud mot användning av djur som foder	292
8.6	Nationella föreskrifter om foder	292
8.7	Antibiotika som tillsats i foder, m.m.	295
8.8	Förbud mot utsläppande på marknaden	298
8.9	Avgifter	300
8.10	Särskilt om foderkontrollens organisation	303
8.11	Offentlig kontroll av regelverket om animaliska biprodukter hos livsmedelsföretagare	308
8.12	Kommunal samverkan i den offentliga kontrollen	309
8.12.1	Kommunal samverkan	309
8.12.2	Möjligheter till ingripanden mot kommuner vid brister i kontrollen	311
8.13	Rapporteringsskyldighet	315

8.14 Föreskrifter om den lokala offentliga kontrollen bedrivande	316
8.15 Föreskrifter om foderföretagares egenkontrollprogram	318
8.16 Åtgärder vid bristande efterlevnad.....	318
8.17 Biträde av polismyndigheten.....	321
8.18 Straffbestämmelser m.m.....	322
8.18.1 Straff och förverkande m.m.	322
8.18.2 Särskilt om underlåtenhet att lämna information.....	325
8.19 Överklagande och verkställighet av beslut	326
8.20 Övergångsbestämmelser.....	328
9 En ny lag om provtagning på djur, m.m.	329
9.1 En ny lag om provtagning på djur, m.m.	329
9.2 Lagens innehåll och tillämpningsområde	330
9.3 Lagen som komplement till EG-förordningar	332
9.4 Mjölproduktion och animaliska biprodukter.....	335
9.5 Kontrollmyndigheter.....	336
9.6 Föreskrifter om den offentliga kontrollens bedrivande och rapporteringsskyldighet.....	338
9.7 Offentlig kontroll och åtgärder vid bristande efterlevnad	340
9.8 Rättelse	342
9.9 Biträde av polismyndigheten.....	343
9.10 Straffbestämmelser.....	344

9.11	Överklagande.....	345
9.12	Övergångsbestämmelser	346
10	Ändringar i växtskyddslagen.....	347
10.1	Ändringar med anledning av kontrollförordningen	347
10.2	Ändringar med anledning av växtskyddsdirektivet.....	349
10.2.1	Definitioner och följdändringar.....	349
10.2.2	Förbud av hantering och innehav av växt och växtprodukter.....	351
10.2.3	Kontroll av EG:s institutioner och av institutionernas inspektörer eller experter.....	352
10.3	Övriga ändringar i växtskyddslagen	353
10.3.1	Överlåtelse till enskilda kontrollorgan	353
10.3.2	Upplysningar och handlingar vid kontroll	360
10.3.3	Avgifter.....	361
11	Ändringar i lagen om kontroll av husdjur m.m.	363
11.1	Husdjurgenetiska resurser	363
11.2	Lagen om kontroll av husdjur m.m. som komplement till EG-förordningarna.....	364
11.3	Kontrollmyndigheter	367
11.4	Tillträdesrätt och rätt till upplysningar m.m.	369
11.5	Åtgärder vid bristande efterlevnad och avgifter	369
11.6	Biträde av polismyndigheten	371
11.7	Utökat straffansvar	372
11.8	Överträdelse av vitesföreläggande.....	373
11.9	Överklagande och verkställighet av beslut	373

12	Ändringar i djurskyddslagen	375
12.1	Djurskyddslagen som komplement till EG-förordningar	375
12.2	Åtgärder vid bristande efterlevnad.....	377
12.3	Biträde av polismyndigheten.....	378
12.4	Utökat straffansvar	379
12.5	Verkställighet av beslut.....	380
12.6	Prövning av djurstallar	381
13	Ändringar i epizootilagen	383
13.1	Epizootilagen som ett komplement till EG-förordningar	383
13.2	Kontrollmyndigheternas ansvarsfördelning.....	385
13.3	Åtgärder vid bristande efterlevnad, m.m.	387
13.4	Biträde av polismyndigheten.....	389
13.5	Utökat straffansvar	390
13.6	Jordbruksverkets rätt att delegera beslut.....	391
14	Ändringar i zoonoslagen	393
14.1	Zoonoslagen som ett komplement till EG-förordningar	393
14.2	Kontrollmyndigheternas ansvarsfördelning.....	395
14.3	Åtgärder vid bristande efterlevnad, m.m.	397
14.4	Biträde av polismyndigheten.....	399
14.5	Utökat straffansvar	400

14.6 Jordbruksverkets rätt att delegera beslut.....	401
15 Följdändringar i andra lagar	403
15.1 Tekniska följdändringar	403
15.2 Lagen (1990:1183) om tillfällig försäljning	403
15.3 Mervärdesskattelagen (1994:200).....	404
15.4 Alkohollagen (1994:1738)	405
15.5 Lagen (1996:1150) om högkostnadsskydd vid köp av läkemedel	406
15.6 Lagen (2002:160) om läkemedelsförmåner	406
15.7 Fartygssäkerhetslagen (2003:365).....	407
16 Ikraftträdande	409
17 Konsekvenser	411
17.1 Konsekvenser för berörda statliga myndigheter	411
17.2 Konsekvenser för kommunerna	414
17.3 Konsekvenser för små företag.....	416
18 Författningskommentar	419
18.1 Förslaget till ny livsmedelslag.....	419
18.2 Förslaget till ny lag om foder och animaliska biprodukter.....	433
18.3 Förslaget till ny lag om provtagning på djur, m.m.....	448
18.4 Förslaget till lag om ändring i växtskyddslagen (1972:318).....	456

18.5 Förslag till lag om ändring i lagen (1985:243) om kontroll av husdjur m.m.	461
18.6 Förslaget till lag om ändring i djurskyddslagen (1988:534).....	466
18.7 Förslag till lag om ändring i epizootilagen (1999:657)	473
18.8 Förslag till ändring i zoonoslagen (1999:658).....	480
18.9 Förslagen till lag om ändring i lagen (1985:426) om kemiska produkter	486
18.10Förslaget om lag om ändring i lagen (1989:225) om ersättning till smittbärare	486
18.11Förslaget om ändring i lagen (1990:1183) om tillfällig försäljning.....	487
18.12Förslaget till lag om ändring i mervärdesskattelagen (1994:200).....	487
18.13Förslaget till lag om ändring i lagen (1994:1709) om EG:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken.....	487
18.14Förslaget till lag om ändring i lagen (1994:1710) om EG:s förordningar om jordbruksprodukter	488
18.15Förslaget till lag om ändring i alkohollagen (1994:1738).....	488
18.16Förslaget till lag om ändring i lagen (1996:1150) om högkostnadsskydd vid köp av läkemedel	488
18.17Förslaget till lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring.....	489
18.18Förslaget till lag om ändring i miljöbalken (1998:808)....	489

18.19Förslaget till lag om ändring i lagen (2002:160) om läkemedelsförmåner	489
18.20Förslaget till lag om ändring i fartygssäkerhetslagen (2003:364).....	489
18.21Förslag till lag om ändring i smittskyddslagen (2004:68).....	490

DEL 2

Bilaga 1 Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 178/2002 av den 28 januari 2002 om allmänna principer och krav för livsmedelstiftningen, om inrättandet av Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet och om förfaranden i frågor som gäller livsmedelssäkerhet (EGT L 31, 1.2.2002, s. 1, Celex 32002R0178)

Bilaga 2 Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 852/2004 av den 29 april 2004 om livsmedelshygien (EUT L 139, 30.4.2004, Celex 32004R0852)

Bilaga 3 Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 853/2004 av den 29 april 2004 om fastställande av särskilda hygienregler för livsmedel av animaliskt ursprung (EUT L 139, 30.4.2004, s. 55, Celex 32004R0853)

Bilaga 4 Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 854/2004 av den 29 april 2004 om fastställande av särskilda bestämmelser för genomförandet av offentlig kontroll av produkter av animaliskt ursprung avsedda att användas som livsmedel (EUT L 139, 30.4.2004, s. 206; Celex 32004R0854)

DEL 3

Bilaga 5 Förordning (EG) nr. 882/2004 av den 26 april 2004 om offentlig kontroll av för att säkerställa kontrollen av efterlevnaden av foder- och livsmedelslagstiftningen samt bestämmelserna om djurhälsa och djurskydd (EUT L 165, 30.4.2004, s. 1, Celex 32004R0882)

Bilaga 6 Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2160/2003 av den 17 november 2003 om bekämpning av salmonella och vissa andra livsmedelsburna zoonotiska smittämnen (EUT L 325, 12.12.2003, s. 1, Celex 32002R2160)

Bilaga 7 Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1831/2003 av den 22 september om fodertillsatser (EUT L 268, 18.10.2003, s. 29, Celex 32004R1831)

Bilaga 8 Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 183/2005 av den 17 januari 2005 om fastställande av krav för foderhygien, EUT L 35, 8.2.2005, s. 1, Celex 32005R0183). EUT L 325, 12.12.2003, s. 31 (Celex 32003L099)

Bilaga 9 Rådets direktiv 2000/29/EG av den 8 maj 2000 om skyddsåtgärder mot att skadegörare på växter eller växtprodukter förs in till gemenskapen och mot att de sprids inom gemenskapen (EGT L 169, 10.7.2000, s. 1, Celex 32000L0029)

Bilaga 10 Rådets direktiv 2002/89/EG av den 28 november 2002 om ändring av direktiv 2000/29/EG om skyddsåtgärder mot att skadegörare på växter eller växtprodukter förs in till gemenskapen och mot att de sprids inom gemenskapen (EGT L 355, 30.12.2002, s. 45, Celex 32002L0089)

Promemorians huvudsakliga innehåll

I promemorian lämnas förslag som syftar till att anpassa svensk lagstiftning inom områdena för livsmedel, foder, djurskydd, djurhälsa (inklusive zoonoser och epizootier) samt växtskydd till åtta EG-förordningar som i huvudsak reglerar livsmedels- och fodersäkerhet, livsmedels- och foderhygien samt offentlig kontroll över regelverken om livsmedel, foder, djurhälsa och djurskydd. Förslag lämnas dessutom på genomförande av ett EG-direktiv om skydd mot växtskadegörare i svensk rätt.

Förslagen innebär att livsmedelslagen (1971:511, lagen (1985:285) om foder och lagen (1992:1683) om provtagning på djur, m.m. ersätts av tre nya lagar. Vidare innebär förslagen lagändringar i växtskyddslagen (1972:318), lagen (1985:342) om kontroll av husdjur m.m., djurskyddslagen (1988:534), epizootilagen (1999:657) och zoonoslagen (1999:658) samt mindre följdändringar i ytterligare tretton lagar.

EG-förordningarna sammanfaller helt eller delvis med tillämpningsområdet för åtta lagar. För att anpassa och verkställa EG-förordningarna till svensk lagstiftning föreslås därför en enhetlig lagstiftningsmetod. Varje berörd lag kompletteras sådana EG-förordningar som helt eller delvis faller inom tillämpningsområdet för lagen och som regeringen ger till känna i Svensk författningssamling. Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet fatta beslut som behövs som komplettering av EG-förordningarna. I lagarna införs dessutom ett nytt bemyndigande som innebär att i fråga om sådana EG-

förordningar som faller inom flera lagars tillämpningsområde meddelar regeringen i verkställighetsföreskrifter vilka bestämmelser som faller inom tillämpningsområdet för just den lagen.

Förslagen i promemorian innebär vidare i huvudsak följande.

Begreppen tillsyn och tillsynsmyndighet ersätts av begreppen offentlig kontroll och kontrollmyndighet. Utöver innehållet i gemenskapsbegreppet offentlig kontroll skall vissa kontrollmyndigheter ha ett samordningsansvar av kontrollen och även utföra det som i dag betecknas som tillsynsliknande uppgifter. Detta regleras särskilt i varje lag.

I lagarna utpekade kontrollmyndigheterna. Det finns dock möjlighet att låta annan kontrollmyndighet än de utpekade utföra offentlig kontroll av vissa frågor om det framstår som mer ändamålsenligt att denna myndighet utför kontrollen av särskilda frågor, exempelvis vissa EG-bestämmelser.

Livsmedelsverket är ansvarigt för den kontrollplan som varje medlemsstat skall utarbeta. Statens jordbrukverk är ansvarigt för den särskilda beredningsplan som varje medlemsstat skall utarbeta. Möjligheten att föreskriva om rapporteringsskyldighet mellan kontrollmyndigheter utvidgas.

Bestämmelserna om kontrollmyndighetens möjligheter att få tillträde till områden och lokaler samt åtkomst till upplysningar och handlingar i den offentliga kontrollen utvidgas till att gälla även EG-förordningarna. Detsamma gäller kontrollmyndigheternas möjligheter till administrativa ingripanden (föreläggande, förbud och vite). Det förtydligas att dess åtgärder får vidtas utöver vad som följer av EG-förordningarna som kompletteras av respektive lag.

I lagarna läggs till en generell straffbestämmelse om att det skall vara straffbelagt att bryta mot villkor och förbud som följer av de EG-förordningar som kompletteras av lagen.

Det föreslås att en ny livsmedelslag införs. Den nya lagen föreslås få samma tillämpningsområde som den nu gällande livsmedelslagen och omfattar därmed inte bara livsmedel såsom detta definieras i EG-rätten utan även bland annat snus och tuggtobak. Flera av de materiella bestämmelser som i dag finns i livsmedelslagen får ingen motsvarighet i den nya lagen eftersom

motsvarande bestämmelser finns i EG-förordningarna. Samma ordning gäller för livsmedelskontroll i primärproducentledet som för övriga tillsynsobjekt, dvs. ansvaret för kontrollen åvilar Livsmedelsverket, länsstyrelserna och kommunerna.

En lag om foder och animaliska biprodukter föreslås införas. Lagens tillämpningsområde vidgas till att omfatta alla hantering av animaliska biprodukter, dvs. både hanteringen av sådana produkter som foder och övriga hanteringsfrågor som tidigare reglerats genom lagen (1992:1683) om provtagning på djur, m.m. Flera materiella bestämmelser upphävs eftersom motsvarande bestämmelser finns i EG-förordningarna. I lagen införs dock ett bemyndigande att föreskriva om fodersäkerhet m.m. av foder till andra djurslag än livsmedelsproducerande djur, vilket inte omfattas av EG-förordningarna. Kommunen är en ny kontrollmyndighet på foderområdet som bör handha den operativa offentliga kontrollen av regelverket om foder på lokal nivå. Kontrollen skall finansieras med avgifter. En straffskärpning införs. Om en förpliktelse av betydelse från hälsosynpunkt uppsåtligen åsidosätts i större omfattning eller på ett annars allvarligt sätt skall dömas till fängelse i högst två år.

Det föreslås att en ny lag om provtagning på djur, m.m. införs. De bemyndiganden som finns i den äldre lagen förs i princip över till den nya lagen. Bestämmelserna om offentlig kontroll m.m. får en tydligare författningsstruktur som överensstämmer med övriga lagar i denna promemoria.

I växtskyddslagen genomförs de bestämmelser i direktivet om skyddsåtgärder mot växtskadegörare som kräver lagform, huvudsakligen nya definitioner. Dessutom föreslås en bemyndigande om avgifter införas samt en möjlighet för kontrollmyndigheten att delegera myndighetsuppgifter till privata kontrollorgan.

I lagen om kontroll av husdjur m.m. utökas tillämpningsområdet till att omfatta även en långsiktig förvaltning av de husdjurgenetiska resurserna. I lagen införs dessutom bestämmelser om kontrollmyndigheter, myndigheternas befogenheter att utöva offentlig kontroll samt möjligheter till ingripanden av kontrollmyndigheten.

Bestämmelserna i djurskyddslagen, epizootilagen och zoonoslagen om kontrollmyndigheter, kontrollmyndigheten befogenheter att utöva offentlig kontroll samt möjligheter till administrativa ingripanden skall gälla även bestämmelserna i de EG-förordningar som kompletteras av lagen.

Förslagen till nya lagarna och lagändringar skall träda i kraft den 1 juli 2006.

1 Författningsförslag

1.1 Förslag till lag om livsmedel m.m.

Härigenom föreskrivs följande.

Lagens tillämpningsområde

1 § Denna lag gäller livsmedel i alla stadier av produktions-
bearbetnings- och distributionskedjan.

Lagens bestämmelser tillämpas också på

1. djur som lämnas till slakt på slakterier,
2. vatten från och med den punkt där det tas in i vattenverken
till den punkt där värdena skall iakttas enligt artikel 6 i rådets
direktiv 98/83, och
3. snus och tuggtobak.

2 § Lagen tillämpas inte på enskildas hantering av livsmedel för
konsumtion inom privathushåll.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer
får dock föreskriva att lagen helt eller delvis skall tillämpas på
hantering av dricksvatten inom privathushåll.

3 § Lagen kompletterar sådana EG-förordningar som helt eller
delvis faller inom lagens tillämpningsområde. Regeringen skall i
Svensk författningssamling ge till känna vilka EG-förordningar
som avses.

I fråga om sådana EG-förordningar som faller inom flera
lagars tillämpningsområde meddelar regeringen i verkställighets-
föreskrifter vilka bestämmelser som kompletteras av den här
lagen.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får
meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet fatta beslut som
behövs som komplettering av EG-förordningarna.

För förordningar som reglerar ekologisk produktion och skydd för beteckningar på livsmedel finns särskilda bestämmelser i lagen (1995:551) om EG:s förordning om ekologiskt framställda produkter och lagen (1995:1336) om skydd för beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel, m.m.

Definitioner

4 § Begreppen livsmedel, utsläppande på marknaden och stadier i produktions-, bearbetnings- och distributionskedjan har i denna lag samma betydelse som i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 178/2002 av den 28 januari 2002 om allmänna principer och krav för livsmedelsslågning, om inrättande av Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet och om förfaranden i frågor som gäller livsmedelssäkerhet.

Begreppet anläggning har samma betydelse som i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) 852/2004 av den 29 april 2004 om livsmedelshygien.

Föreskrifter och beslut till skydd för människors liv eller hälsa och för konsumentintresset

5 § Om det behövs för att skydda människors liv eller hälsa eller annars för att tillgodose konsumentintresset får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet besluta om

1. förbud eller villkor för hantering, införsel till landet eller utsläppande på marknaden av livsmedel,
2. märkning eller presentation av livsmedel
3. livsmedels beskaffenhet eller beteckning,
4. användning av vara, ämne eller utrustning vid hantering av livsmedel eller tillsammans med livsmedel,
5. läkarundersökning eller annan hälsokontroll av personal som är sysselsatt med livsmedelshandling och om personalhygien i övrigt inom sådan hantering, och

6. förbud mot återutförelse av livsmedel som förvaras på en gränskontrollstation eller ett tullager eller i en frizon eller fri-lager.

Föreskrifter om livsmedelsanläggningar

6 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. att hantering och utsläppande på marknaden av livsmedel endast får ske i anläggning som godkänts av kontrollmyndigheten,
2. vilka krav som skall vara uppfyllda för att ett sådant godkännande skall meddelas, och
3. registrering av anläggningar.

7 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får efter anmälan till Europeiska kommissionen meddela föreskrifter om anpassning av och undantag från EG:s bestämmelser om anläggningar och hantering av livsmedel.

Förbud mot att släppa ut livsmedel på marknaden

8 § Utöver vad som följer av de EG-förordningar som lagen kompletterar är det förbjudet att på marknaden släppa ut livsmedel som

1. inte uppfyller krav och villkor som föreskrivits med stöd av 5 § 2 och 3 och 7 §,
2. har hanterats eller släppts ut på marknaden i en anläggning som inte godkänts enligt föreskrifter som meddelats med stöd av 6 §,
3. inte har godkänts eller anmälts i enlighet med förfaranden som föreskrivits med stöd av denna lag eller i en EG-förordning som kompletteras av lagen eller inte uppfyller villkor i ett godkännande eller tillstånd,

4. innehåller förbjudna eller icke godkända ämnen, eller ämnen i en halt som överskrider gränsvärden som föreskrivits med stöd av denna lag eller i en EG-förordning som lagen kompletterar.

Vad som sägs i första stycket gäller inte om regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer föreskrivit något annat.

Kontrollmyndigheter

9 § Offentlig kontroll av efterlevnaden av denna lag, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EG-förordningar som kompletteras av lagen och de beslut som meddelats med stöd av EG-förordningarna utövas av Livsmedelsverket, länsstyrelserna, kommunerna eller någon annan statlig myndighet (kontrollmyndigheter) i enlighet med vad regeringen bestämmer.

En kommuns uppgift skall fullgöras av den eller de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet.

Livsmedelsverket och, i fråga om länet, en länsstyrelse samordnar övriga kontrollmyndigheters verksamhet och lämnar råd och hjälp i denna verksamhet. Regeringen får föreskriva att en annan myndighet i stället skall utföra dessa uppgifter vad gäller viss kontroll.

Kommunal samverkan i den offentliga kontrollen

10 § En kommun får träffa avtal med en annan kommun om att uppgifter i den offentliga kontrollen som kommunen har enligt denna lag skall skötas helt eller delvis av den andra kommunen. Kommunen får dock inte överlåta befogenheten att meddela beslut i ärendet.

Kommunen får också efter överenskommelse med en annan kommun uppdra åt anställda i den kommunen att besluta på kommunens vägnar i ett visst ärende eller en grupp av ärenden,

dock inte i de fall som avses i 6 kap. 34 § kommunallagen (1991:900). Föreskrifterna i 6 kap. 24-27 och 35 §§ kommunallagen om jäv och anmälan av beslut till nämnd skall tillämpas på den som fattar sådana beslut.

Överflyttning av kontrollansvar

11 § Livsmedelsverket får, i samråd med en kommun, besluta att den offentliga kontrollen av en viss anläggning som kommunen annars har skall flyttas över till verket. Ett sådant beslut får fattas om verksamheten har stor omfattning, är särskilt komplicerad eller om det finns andra särskilda skäl.

Livsmedelsverket får besluta att kontrollen skall lämnas tillbaka till kommunen om verket och kommunen är överens om det.

12 § Livsmedelsverket får, i samråd med en kommun, besluta att den offentliga kontrollen av en viss anläggning som Livsmedelsverket annars har skall flyttas från verket till en kommun.

13 § Om en kommun grovt eller under längre tid har åsidosatt sin kontrollskyldighet när det gäller en viss anläggning, får regeringen, på ansökan av Livsmedelsverket, besluta att ansvaret för kontrollen av den anläggningen skall flyttas över till Livsmedelsverket.

Regeringen får besluta att kontrollen skall lämnas tillbaka till kommunen.

Förelägganden riktade till kommuner

14 § Om en kommun inte fullgör de skyldigheter som följer av kommunens kontrolluppdrag, får Livsmedelsverket förelägga kommunen att avhjälpa bristen. Ett föreläggande skall innehålla

uppgifter om de åtgärder som Livsmedelsverket anser nödvändiga för att bristen skall kunna avhjälpas.

Föreskrifter om kontroll

15 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. hur offentlig kontroll skall bedrivas,
2. skyldighet för en kontrollmyndighet eller ett kontrollorgan att lämna information till en annan kontrollmyndighet,
3. skyldighet för en livsmedelsföretagare att utöva en efter verksamhetens art lämpad särskild kontroll av verksamheten, och
4. uppgiftsskyldighet för den som lämnar djur till slakt.

Rätt till tillträde och upplysningar

16 § Kontrollmyndigheten och ett kontrollorgan har rätt att för kontroll

1. på begäran få sådana upplysningar och ta del av sådana handlingar som behövs för den offentliga kontrollen, och
2. få tillträde till områden, lokaler eller andra utrymmen som har anknytning till den offentliga kontrollen.

Den som utövar offentlig kontroll får göra de undersökningar och ta de prover som behövs för kontrollen utan att ersättning lämnas.

Bestämmelserna i första och andra styckena gäller också för EG:s institutioner och av institutionerna utsedda inspektörer och experter.

Skyldighet för enskild att tillhandahålla hjälp

17 § Den som är föremål för offentlig kontroll skall tillhandahålla den hjälp som behövs för att kontrollen skall kunna genomföras.

Förelägganden, förbud och vite

18 § Utöver vad som följer av de EG-förordningar som kompletteras av lagen eller vad som särskilt anges i 19 § får en kontrollmyndighet meddela de förelägganden eller förbud som behövs för att lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EG-förordningar som kompletteras av lagen och de beslut som meddelats med stöd av EG-förordningarna skall följas.

Förelägganden eller förbud enligt denna paragraf får förenas med vite.

Särskilda ingripanden

19 § Utöver vad som följer av de EG-förordningar som kompletteras av lagen får en kontrollmyndighet

1. ta hand om en vara som släppts ut på marknaden eller som uppenbart är avsedd att släppas ut på marknaden i strid med 8 § eller i strid med de EG-förordningar som kompletteras av lagen, samt

2. ta hand om en vara som avses med ett föreläggande eller ett förbud enligt 18 §, om föreläggandet eller förbudet inte följs.

Om en vara har tagits om hand, får ägaren under överinseende av kontrollmyndigheten göra varan duglig till livsmedel eller använda den för något annat ändamål. Annars skall varan förstöras genom kontrollmyndighetens försorg.

Kontrollmyndigheten skall låta förstöra också sådana varor som omfattas av ett förbud enligt föreskrifter meddelade med stöd av 5 § 6, om det inte finns särskilda skäl för något annat.

20 § Efter en underrättelse från smittskyddsläkaren om att smitta sprids eller misstänks spridas genom livsmedel skall kontrollmyndigheten omedelbart vidta de åtgärder som behövs för att spåra smittan och undanröja risken för smittspridning.

Rättelse

21 § Om någon inte fullgör sina skyldigheter enligt lagen, föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EG-förordningar som kompletteras av lagen eller de beslut som meddelats med stöd av EG-förordningarna, får myndigheten besluta om rättelse på hans eller hennes bekostnad.

Hjälp av polismyndighet

22 § Polismyndigheten skall lämna den hjälp som behövs för att verkställa ett beslut enligt denna lag, föreskrift eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, EG-förordningar som kompletteras av lagen eller beslut som meddelats med stöd av EG-förordningarna.

Begäran om hjälp enligt första stycket får göras endast om

1. det på grund av särskilda omständigheter kan befaras att åtgärden inte kan utföras utan att polisens särskilda befogenheter enligt 10 § polislagen (1984:387) behöver tillgripas, eller
2. det annars finns synnerliga skäl.

Avgifter

23 § Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avgifter för en myndighets och ett kontrollorgans kostnader för offentlig kontroll enligt lagen, föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EG-förordningar som kompletteras av lagen eller beslut som meddelats med stöd av EG-förordningarna. Sådana avgifter får också avse en myndighets kostnader för prövning enligt lagen, föreskrifterna eller förordningarna.

Regeringen får föreskriva att kommun skall ombesörja upp-
börden av avgifter för den statliga tillsynen.

Straffbestämmelser m.m.

24 § Till böter eller fängelse i högst ett år döms den som med uppsåt eller av oaktsamhet

1. bryter mot 8 §,
2. bryter mot föreskrift eller beslut som meddelats med stöd av 5 § 1, såvitt avser hantering och utsläppande på marknaden, 5 § 2–6, 6 eller 8 §,
3. åsidosätter förbud eller villkor som finns i de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen.

Om förpliktelse av betydelse från hälsosynpunkt eller för konsumentintresset uppsåtligen åsidosatts i större omfattning eller annars på ett allvarligt sätt döms till fängelse i högst två år.

Till ansvar enligt första stycket skall inte dömas om gärningen kan bedömas som ringa.

Till ansvar enligt första stycket döms inte om gärningen är belagd med straff i brottsbalken.

25 § Den som med uppsåt eller av oaktsamhet inte fullgör sina skyldigheter enligt 16 § första stycket 1 döms till böter.

26 § Om ansvar för den som i strid mot föreskrift som meddelats med stöd av 5 § 1 inför livsmedel till landet och försök därtill finns bestämmelser i lagen (2000:1225) om straff för smuggling.

27 § Om ett vitesföreläggande eller vitesförbud har överträtts, döms inte till ansvar enligt denna lag för gärning som omfattas av föreläggandet eller förbudet.

28 § Vara som varit föremål för brott enligt denna lag eller värdet därav samt utbyte av sådant brott skall förklaras förverkat, om det inte är uppenbart oskäligt.

Överklagande

29 § Beslut av en kommunal nämnd enligt denna lag, föreskrifter meddelade med stöd av lagen eller de EG-förordningar som kompletteras av lagen får överklagas hos länsstyrelsen.

30 § Länsstyrelsens beslut enligt denna lag, föreskrifter meddelade med stöd av lagen eller de EG-förordningar som kompletteras av lagen får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

31 § Beslut som Livsmedelsverket eller annan statlig myndighet meddelat i ett särskilt fall enligt denna lag, föreskrifter meddelade med stöd av lagen eller de EG-förordningar som kompletteras av lagen får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Annat beslut av Livsmedelsverket eller annan statlig myndighet får överklagas hos regeringen. För tillvaratagande av konsumentintresset inom livsmedelsområdet får ett sådant beslut överklagas av organisation, vilken är att anse som central arbetstagarorganisation enligt lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet eller motsvarande sammanslutning på arbetsgivarsidan.

32 § En myndighet får bestämma att dess beslut skall gälla omedelbart även om det överklagas.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2006. Genom lagen upphävs livsmedelslagen (1971:511).

2. Äldre lokalgodkännanden skall fortsätta att gälla till dess att kontrollmyndigheten har prövat om anläggningen kan godkännas i enlighet med bestämmelser som meddelats med stöd av

den nya lagen eller de EG-förordningar som kompletteras av lagen eller, om godkännande inte krävs, tills dess att kontrollmyndigheten har registrerat anläggningen.

3. Ett föreläggande eller förbud som har meddelats med stöd av äldre bestämmelser skall anses beslutat enligt den nya lagen.

4. Beslut av en besiktningveterinär som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

1.2 Förslag till lag om foder och animaliska biprodukter

Härigenom föreskrivs följande.

Lagens tillämpningsområde

1 § Denna lag gäller foder i alla stadier i produktions-, bearbetnings- och distributionskedjan av foder.

Lagen gäller också utfodring av djur samt animaliska biprodukter.

2 § Bestämmelserna i lagen kompletterar sådana bestämmelser i EG-förordningar som helt eller delvis faller inom tillämpningsområdet för lagen. Regeringen skall i Svensk författningssamling ge till känna vilka EG-förordningar som avses.

I fråga om sådana EG-förordningar som faller inom flera lagars tillämpningsområde meddelar regeringen i verkställighetsföreskrifter vilka bestämmelser som kompletteras av den här lagen.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet fatta beslut som behövs som komplettering av EG-förordningarna.

3 § Lagen tillämpas inte på privat enskild produktion av foder avsett för sällskapsdjur och utfodring av sådana djur i enskilda hem. Denna begränsning gäller dock inte i den mån lagen kompletterar EG-bestämmelser.

Definitioner

4 § Begreppen foder och utsläppande på marknaden har i denna lag samma betydelse som i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 178/2002 av den 28 januari 2002 om

allmänna principer och krav för livsmedelslagstiftning, om inrättande av Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet och om förfaranden i frågor som gäller livsmedelssäkerhet¹.

Begreppen animaliska biprodukter har i denna lag samma betydelse som i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1774/2002 av den 3 oktober 2002 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter som inte är avsedda att användas som livsmedel².

Förbud mot användning av foder

5 § I de EG-förordningar som kompletteras av lagen finns bestämmelser om förbud mot att som foder använda djur, djurdelar eller varor som framställs av djur.

Därutöver gäller att sådana vilda djur som inte omfattas av EG-förordningarna får användas som foder endast om djuren har avlivats, slaktats upp och därefter veterinärbesiktigats.

Vad som sägs i andra stycket gäller också delar av sådana djur och fodermjöl eller annan vara som framställts av djuren eller delar av djuren.

Föreskrifter och beslut om foder och laboratorier för foderanalyser

6 § Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter eller i enskilda fall besluta om villkor för eller förbud mot införsel, utförsel, tillverkning, försäljning eller annan överlåtelse, användning, bortskaffande eller hantering i övrigt av foder eller ett visst parti av foder.

7 § Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att djur eller delar av djur får användas

¹ EGT L 31, 1.2.2002, s. 1 (Celex 32002R0178).

² EGT L 273, 10.10.2002, s. 1 (Celex 32002R1774).

som foder i enlighet med undantagsbestämmelserna i artikel 23 i förordning (EG) nr 1774/2002.

8 § Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter eller i enskilda fall besluta om villkor för laboratorier för foderanalyser och metoder för sådana analyser.

Förbud mot att släppa ut foder på marknaden

9 § Utöver vad som följer av de EG-förordningar som kompletteras av lagen är det förbjudet att använda eller på marknaden släppa ut foder

1. om det kan antas att fodret har en skadlig inverkan på miljön,

2. om det har en sådan beskaffenhet som inte är tillåten enligt 5 § andra eller tredje stycket,

3. för vilket upplysningskyldighet enligt föreskrifter eller beslut meddelade med stöd av 6 § inte fullgjort,

4. som inte uppfyller de krav eller villkor om fodersäkerhet för andra djurslag än livsmedelsproducerande djur som föreskrivits eller beslutats med stöd av 6 §.

Föreskrifter om hantering av animaliska biprodukter

10 § Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet besluta om omhändertagande, bearbetning, bortskaffande och hantering i övrigt av animaliska biprodukter.

Avgifter

11 § Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att avgifter får tas ut i ärenden som rör frågor som avses i 6, 8 och 10 §§ och i ärenden om godkännande

och registrering enligt de EG-förordningar som kompletteras av lagen.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter att det får tas ut avgifter för offentlig kontroll enligt denna lag, enligt föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen eller enligt de EG-förordningar som kompletteras av lagen.

Kontrollmyndigheter

12 § Offentlig kontroll av efterlevnaden av denna lag, de föreskrifter eller beslut som meddelats med stöd av lagen, de EG-förordningar som kompletteras av lagen samt de beslut som meddelats med stöd av EG-förordningarna utövas, om inte annat föreskrivs av regeringen, av Jordbruksverket och kommunerna (kontrollmyndigheter).

Jordbruksverket får överlämna åt länsstyrelsen eller annan statlig myndighet att utöva offentlig kontroll.

Om regeringen har föreskrivit att vissa uppgifter i den offentliga kontrollen skall utövas av annan kontrollmyndighet än de som avses i första stycket får även denna kontrolluppgift överlämnas åt kommun.

Jordbruksverket samordnar övriga kontrollmyndigheters verksamhet och lämnar råd och hjälp i denna verksamhet. Regeringen får föreskriva att en annan myndighet i stället skall utföra dessa uppgifter vad gäller viss kontroll.

Kommunal samverkan i den offentliga kontrollen

13 § En kommun får träffa avtal med en annan kommun om att uppgifter i den offentliga kontrollen som kommuner har enligt denna lag skall skötas helt eller delvis av den andra kommunen. Kommunen får dock inte överlåta befogenheten att meddela beslut i ärendet.

Kommunen får också efter överenskommelse med en annan kommun uppdra åt anställda i den kommunen att besluta på kommunens vägnar i ett visst ärende eller en grupp av ärenden, dock inte i de fall som avses i 6 kap. 34 § kommunallagen (1991:900). Föreskrifterna i 6 kap. 24–27 och 35 §§ kommunallagen om jäv och anmälan av beslut till nämnd skall tillämpas på den som fattar sådana beslut.

Överflyttning av kontrollansvar

14 § Jordbruksverket får, i samråd med en kommun, besluta att den offentliga kontrollen över en viss verksamhet som kommunen annars har skall flyttas över till verket. Ett sådant beslut får fattas om verksamheten har stor omfattning, är särskilt komplicerad eller om det finns andra särskilda skäl.

Jordbruksverket får besluta att kontrollen skall lämnas tillbaka till kommunen om verket och kommunen är överens om det.

15 § Om en kommun grovt eller under längre tid har åsidosatt sin kontrollskyldighet när det gäller viss verksamhet, får regeringen, på ansökan av Jordbruksverket, besluta att ansvaret för kontrollen av den verksamheten skall flyttas över till Jordbruksverket.

Regeringen får besluta att den offentliga kontrollen skall lämnas tillbaka till en kommun.

Föreläggande riktade till kommuner

16 § Om en kommun inte fullgör de skyldigheter som följer av kommunens kontrolluppdrag, får Jordbruksverket förelägga kommunen att avhjälpa bristen. Ett föreläggande skall innehålla uppgifter om de åtgärder som Jordbruksverket anser nödvändiga för att bristen skall kunna avhjälpas.

Föreskrifter om kontroll

17 § Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. hur offentlig kontroll skall bedrivas,
2. skyldighet för en kontrollmyndighet eller ett kontrollorgan som anlitas i den offentliga kontrollen att lämna information till en annan kontrollmyndighet, samt
3. skyldighet för en foderföretagare att utöva en efter verksamhetens art lämpad särskild kontroll av verksamheten.

Rätt till tillträde och upplysningar

18 § Den som utövar offentlig kontroll har rätt att för denna kontroll

1. på begäran få sådana upplysningar och ta del av sådana handlingar som behövs för den offentliga kontrollen, samt
2. få tillträde till områden, lokaler eller andra utrymmen och som har anknytning till kontrollen.

Den som utövar offentlig kontroll får göra de undersökningar och ta de prover som behövs för kontrollen utan att ersättning lämnas.

Bestämmelserna i första och andra styckena gäller också för EG:s institutioner och av institutionerna utsedda inspektörer och experter.

Skyldighet att tillhandahålla hjälp

19 § Den som är föremål för offentlig kontroll skall tillhandahålla den hjälp som behövs för att kontrollen skall kunna genomföras.

Förelägganden, förbud och vite

20 § Utöver vad som följer av de EG-förordningar som kompletteras av lagen får den myndighet som utövar offentlig kontroll meddela de förelägganden eller förbud som behövs för att lagen, de föreskrifter eller beslut som meddelats med stöd av lagen, de EG-förordningar som kompletteras av lagen och de beslut som meddelats med stöd av EG-förordningarna skall följas.

Förelägganden eller förbud får förenas med vite.

Särskilda ingripanden

21 § Utöver vad som följer av de EG-förordningar som kompletteras av lagen får den myndighet som utövar offentlig kontroll

1. ta hand om vara som uppenbart är avsett att släppas ut på marknaden eller användas i strid med 5 och 9 §§, föreskrifter som meddelats med stöd av 6 § eller någon EG-bestämmelse som kompletteras av lagen, samt

2. ta hand om vara som avses med ett föreläggande eller ett förbud enligt 20 §, om föreläggandet eller förbudet inte följs.

Har vara tagits om hand enligt första stycket, får ägaren under övervakning av den myndighet som utövar offentlig kontroll göra varan duglig till utfodring eller använda den för något annat tillåtet ändamål. Annars skall varan förstöras genom myndighetens försorg på ägarens bekostnad.

Rättelse

22 § Om någon inte fullgör sina skyldigheter enligt lagen, de föreskrifter eller beslut som meddelats med stöd av lagen, de EG-förordningar som kompletteras av lagen eller beslut som meddelats med stöd av EG-förordningarna, får den myndighet

som utövar offentlig kontroll besluta om rättelse på hans eller hennes bekostnad.

Hjälp av polismyndighet

23 § Polismyndigheten skall lämna den hjälp som behövs för att verkställa ett beslut enligt denna lag, de föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EG-förordningar som kompletteras av lagen eller de beslut som meddelats med stöd av EG-förordningarna.

Begäran om hjälp enligt första stycket får göras endast om

1. det på grund av särskilda omständigheter kan befaras att åtgärden inte kan utföras utan att polisens särskilda befogenheter enligt 10 § polislagen (1984:387) behöver tillgripas, eller
2. det annars finns synnerliga skäl.

Straffbestämmelser m.m.

24 § Till böter eller fängelse i högst ett år döms den som med uppsåt eller av oaktsamhet

1. bryter mot 5 eller 9 §,
2. åsidosätter förbud eller villkor som meddelats med stöd av 6 § eller som finns i de EG-förordningar som kompletteras av lagen, eller
3. bryter mot en föreskrift som meddelats med stöd av 2 § tredje stycket, 6 eller 10 §.

Om förpliktelse av betydelse från hälsosynpunkt uppsåtligen åsidosatts i större omfattning eller annars på ett allvarligt sätt, döms till fängelse i högst två år.

Till ansvar enligt första stycket skall inte dömas i ringa fall.

Till ansvar enligt första stycket skall inte dömas om gärningen är belagd med straff i brottsbalken eller i lagen (2000:1225) om straff för smuggling.

25 § Den som med uppsåt eller av oaktsamhet inte fullgör sina skyldigheter enligt 18 § första stycket 1 döms till böter.

26 § Om ett vitesföreläggande eller vitesförbud har överträtts döms inte till ansvar enligt denna lag för gärning som omfattas av föreläggandet eller förbudet.

27 § Vara som varit föremål för brott enligt denna lag eller värdet av sådana varor samt utbyte av sådant brott skall förklaras förverkade, om det inte är uppenbart oskäligt.

Överklagande

28 § Beslut av en kommunal nämnd enligt denna lag, de föreskrifter som meddelats med stöd av lagen eller de EG-förordningar som kompletteras av lagen får överklagas hos länsstyrelsen.

Länsstyrelsens beslut får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

29 § Beslut av Jordbruksverket eller annan statlig myndighet i ärenden som avses i 16, 18 § första stycket eller 20–22 §§ får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Föreskrifter om överklagande av beslut av Jordbruksverket med stöd av ett bemyndigande enligt 6, 8 och 10 §§ meddelas av regeringen.

Beslut av länsstyrelsen eller av annan myndighet till vilken Jordbruksverket överlämnat att utöva offentlig kontroll får överklagas hos Jordbruksverket. Jordbruksverkets beslut i ett sådant ärende får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

30 § Den myndighet som utövar offentlig kontroll får bestämma att dess beslut skall gälla även om det överklagas.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2006. Genom lagen upphävs lagen (1985:295) om foder.

2. Ett föreläggande eller förbud som har meddelats med stöd av äldre bestämmelser skall anses beslutade enligt den nya lagen.

1.3 Förslag till lag om provtagning på djur, m.m.

Härigenom föreskrivs följande.

Lagens tillämpningsområde

1 § Denna lag avser

1. kartläggning och kontroll av smittsamma djursjukdomar,
2. kontroll av vissa ämnen och rests substanser i djur och djurprodukter,
3. märkning och registrering av djur, samt
4. åtgärder för att förebygga och hindra spridning av smittsamma djursjukdomar.

Vad som sägs i denna lag om djursjukdomar gäller även förekomsten av smittämnen hos djur.

2 § Bestämmelserna i lagen kompletterar sådana bestämmelser i EG-förordningar som helt eller delvis faller inom tillämpningsområdet för lagen. Regeringen skall i Svensk författningssamling ge till känna vilka EG-förordningar som avses.

I fråga om sådana EG-förordningar som faller inom flera lagars tillämpningsområde meddelar regeringen i verkställighetsföreskrifter vilka bestämmelser som kompletteras av den här lagen.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet fatta beslut som behövs som komplettering av EG-förordningarna.

Provtagning och undersökning

3 § För att kartlägga förekomst av, fastställa frihet från eller kontrollera vissa smittsamma djursjukdomar får regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer föreskriva eller i det

särskilda fallet besluta om provtagning eller undersökning enligt denna lag.

För att kontrollera förekomsten av vissa ämnen och rests substanser i djur och djurprodukter får regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer föreskriva eller i det särskilda fallet besluta om provtagning eller undersökning enligt denna lag.

4 § Provtagning eller undersökning enligt 3 § får utföras av veterinär eller annan person som utses av regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer.

Provtagningen eller undersökningen får utföras på djur och djurprodukter, foder samt material i övrigt enligt vad som föreskrivs av regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer.

Provtagningen eller undersökningen får utföras utan samtycke av ägare eller annan rättsinnehavare och skall genomföras på ett sätt som innebär så små olägenheter som möjligt för denne.

Hälsoövervakning, uppgifter om läkemedelsanvändning och villkor för livdjursförsäljning

5 § Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad en veterinär eller den som är ansvarig för ett laboratorium skall iaktta i fråga om skyldighet att anmäla och rapportera misstänkta eller inträffade fall av smittsamma djursjukdomar.

6 § Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad den som håller djur skall iaktta i fråga om

1. skyldighet att anmäla verksamheten till en myndighet och att föra anteckningar om verksamheten,

2. skyldighet att anmäla misstanke om djursjukdom till en veterinär,

3. skyldighet att föra register över behandling med läkemedel och bevara journaler som rör sådan behandling, samt

4. krav på hygien i djurhållningen.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får vidare föreskriva eller i ett enskilt fall besluta att djur får säljas till annat än slakt eller flyttas från ett område till ett annat inom landet, endast om djuren är fria från viss sjukdom.

Spridning av smitta och ämnen som kan skada människors eller djurs hälsa

7 § För att förebygga och hindra spridning av smittsamma djursjukdomar får regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet besluta om

1. avlivning av djur,

2. isolering av djur, samt

3. begränsningar eller andra villkor vad gäller hanteringen av djur eller produkter av djur och andra varor eller såvitt avser kontakter mellan djur och människor.

Särskilda bestämmelser om bekämpning av epizootiska sjukdomar och vissa zoonoser finns i epizootilagen (1999:657) och zoonoslagen (1999:658).

8 § I fråga om djur eller djurprodukter som innehåller eller kan antas innehålla sådana ämnen eller restsubstanser som kan skada människors hälsa får regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet besluta om

1. omhändertagande eller märkning av djur eller djurprodukter,

2. förbud mot att djur eller djurprodukter flyttas, överläts eller används till livsmedel, samt

3. avlivning av djur.

Märkning m.m.

9 § För att uppfylla Sveriges åtaganden enligt internationella överenskommelser får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om

1. märkning, journalföring och registrering av djur samt utfärdande av identitetshandlingar för djur,
2. djurhälsa, flyttningsdokument för djur och hygien vid transport av djur,
3. registrering av djurhållare och anläggningar för djur, samt
4. förbud mot användning av anläggningar för djur som inte uppfyller krav på registrering som föreskrivs med stöd av 3. I föreskrifter enligt första stycket kan föreskrivas att en organisation får föra register och utfärda identitetshandlingar.

Avgifter

10 § Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avgifter för en myndighets eller en organisations kostnader för provtagning, undersökning, offentlig kontroll, märkning, godkännande och registrering samt för utfärdande av identitetshandlingar för djur enligt denna lag, föreskrifter eller beslut som meddelats med stöd av lagen, de EG-förordningar som kompletteras av lagen eller beslut som meddelats med stöd av EG-förordningarna.

Kontrollmyndigheter

11 § Offentlig kontroll av efterlevnaden av denna lag, föreskrifter eller beslut som meddelats med stöd av lagen, de EG-förordningar som kompletteras av lagen samt beslut som meddelats med stöd av EG-förordningarna utövas, om inte annat föreskrivs av regeringen, av Jordbruksverket. Jordbruksverket får överlämna åt länsstyrelsen och kommun att utöva offentlig kontroll.

Jordbruksverket samordnar kontrollverksamheten och lämnar råd och hjälp i verksamheten. Regeringen får föreskriva att en annan myndighet i stället skall utföra dessa uppgifter vad gäller viss kontroll.

Föreskrifter i den offentliga kontrollen

12 § Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. hur offentlig kontroll skall bedrivas, samt
2. skyldighet för en kontrollmyndighet eller ett kontrollorgan som anlitas i den offentliga kontrollen att lämna information till en annan kontrollmyndighet.

Rätt till tillträde och upplysningar

13 § Den som utövar offentlig kontroll eller vidtar andra åtgärder enligt denna lag, föreskrifter eller beslut som meddelats med stöd av lagen, de EG-förordningar som kompletteras av lagen eller beslut som har meddelats med stöd av EG-förordningarna har rätt att för kontrollen eller åtgärderna

1. på begäran få sådana upplysningar och ta del av sådana handlingar som behövs för den offentliga kontrollen eller åtgärderna, samt
2. få tillträde till områden, anläggningar, byggnader, lokaler och andra utrymmen som har anknytning till kontrollen eller åtgärderna.

Den som utövar offentlig kontroll får göra de undersökningar och ta de prover som behövs för kontrollen utan att ersättning lämnas.

Bestämmelsen i första och andra styckena gäller också för

1. EG:s institutioner och av institutionerna utsedda inspektörer och experter, samt

2. företrädare för behöriga myndigheter i andra medlemsstater inom Europeiska unionen, om kontrollen utövas eller åtgärderna utförs tillsammans med företrädare för en svensk myndighet.

Skyldighet att tillhandahålla hjälp

14 § Den som är föremål för offentlig kontroll eller andra åtgärder enligt denna lag, föreskrifter eller beslut som meddelats med stöd av lagen, de EG-förordningar som kompletteras av lagen eller beslut som meddelats med stöd av EG-förordningarna skall tillhandahålla den hjälp som behövs för att kontrollen eller åtgärderna skall kunna genomföras.

Förelägganden, förbud och vite

15 § Utöver vad som följer av de EG-förordningar som kompletteras av lagen får kontrollmyndigheten meddela de förelägganden eller förbud som behövs för att lagen, föreskrifter eller beslut som meddelats med stöd av lagen, de EG-förordningar som kompletteras av lagen och beslut som meddelats med stöd av EG-förordningarna skall följas.

Förelägganden eller förbud får förenas med vite.

Rättelse

16 § Om någon inte fullgör sina skyldigheter enligt lagen, föreskrifter eller beslut som meddelats med stöd av lagen, de EG-förordningar som kompletteras av lagen eller beslut som meddelats med stöd av EG-förordningarna, får den myndighet som utövar offentlig kontroll besluta om rättelse på hans eller hennes bekostnad.

Hjälp av polismyndighet

17 § Polismyndigheten skall lämna den hjälp som behövs för att verkställa ett beslut enligt denna lag, föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EG-förordningar som kompletteras av lagen eller beslut som meddelats med stöd av EG-förordningarna.

Begäran om hjälp enligt första stycket får göras endast om

1. det på grund av särskilda omständigheter kan befaras att åtgärden inte kan utföras utan att polisens särskilda befogenheter enligt 10 § polislagen (1984:387) behöver tillgripas, eller
2. det annars finns synnerliga skäl.

Straffbestämmelser m.m.

18 § Till böter eller fängelse i högst ett år döms den som med uppsåt eller av grov oaktsamhet

1. bryter mot en föreskrift som har meddelats med stöd av 6–8 § eller 9 § första stycket,
2. inte fullgör skyldigheten enligt 14 §, eller
3. som åsidosätter förbud eller villkor som finns i de EG-förordningar som kompletteras av lagen.

Till ansvar enligt första stycket skall inte dömas i ringa fall.

19 § Om ett vitesföreläggande eller ett vitesförbud har överträtts döms inte till ansvar enligt denna lag för gärning som omfattas av föreläggandet eller förbudet.

Överklagande

20 § Beslut av en kommunal nämnd enligt denna lag, enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen eller enligt de EG-förordningar som kompletteras av lagen får överklagas hos länsstyrelsen.

Beslut som annan statlig myndighet än regeringen i enskilda fall meddelat enligt lagen, enligt föreskrifter som meddelats med

stöd av lagen eller enligt de EG-förordningar som kompletteras av lagen får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Detsamma gäller beslut som meddelats av en sådan organisation som avses i 9 § andra stycket.

Den myndighet som utövar offentlig kontroll för det allmännas talan hos förvaltningsdomstol, om det överklagade beslutet har meddelats av en organisation.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

21 § Beslut enligt denna lag, enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller enligt de EG-förordningar som kompletteras av lagen skall gälla omedelbart, om inte något annat beslutas.

22 § Bestämmelserna i 22, 23–28 och 30 §§ förvaltningslagen (1986:223) skall tillämpas, om beslutet har meddelats av en organisation.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2006. Genom lagen upphävs lagen (1992:1683) om provtagning på djur, m.m.

2. Ett föreläggande eller förbud som har meddelats med stöd av äldre bestämmelser och som avser hanteringen av djurkadaver och animaliska biprodukter skall anses beslutade enligt lagen (2006:0000) om foder och animaliska biprodukter. Övriga föreläggande och förbud som har meddelats med stöd av äldre bestämmelser skall anses meddelade med stöd av den nya lagen.

1.4 Förslag till lag om ändring i växtskyddslagen (1972:318)

Härigenom föreskrivs i fråga om växtskyddslagen (1972:31) dels att 1, 3–9 och 11 §§ skall ha följande lydelse, dels att det i lagen skall införas fem nya paragrafer, 2 a, 6 a, 8 a, och 11 a §§ av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

I denna lag förstås med

växt även del av växt såsom lök, rotstock, gren, kvist, blad, blomma, frukt, frö och bark samt sådan produkt av växt, som alltjämt har karaktär av råvara, såsom timmer, utsäde och spannmål,

växt: levande växt eller levande växtedel, inklusive fröer,

växtskadegörare virus, bakterie, svamp, nematod, insekt, kvalster, mykoplasma och annan organism ur växt- eller djurriket som kan förorsaka sjukdom eller annan skada på växt eller växtodling.

växtprodukt: produkter från växter som är obearbetade eller som har genomgått en enkel bearbetning och som inte är växt,

växtskadegörare: art, stam eller biotyp av växt, djur eller patogen som är skadlig för växt, växtodling eller växtprodukt.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om vad som avses med växt

¹ Senaste lydelse 1995:364.

enligt lagen.

2 a §²

Bestämmelserna i lagen kompletterar sådana bestämmelser i EG-förordningar som helt eller delvis faller inom tillämpningsområdet för lagen. Regeringen skall i Svensk författningssamling ge till känna vilka EG-förordningar som avses.

I fråga om sådana EG-förordningar som faller inom flera lagars tillämpningsområde meddelar regeringen i verkställighetsföreskrifter vilka bestämmelser som kompletteras av den här lagen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet fatta de beslut som behövs som komplettering av EG-förordningarna.

3 §³

Bekämpning enligt denna lag får ske i fråga om växtskadegörare vilka anges i föreskrifter som meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer. Sådan föreskrift får meddelas endast beträffande växtskade-

Bekämpning enligt denna lag får ske i fråga om växtskadegörare vilka anges i föreskrifter som meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer. Sådan föreskrift får meddelas endast beträffande växtskade-

² Tidigare 2 a § upphävd genom 1994:903.

³ Senaste lydelse 1995:364.

görare som allvarligt kan skada växtodling, skog, annan mark eller lager av växter.

görare som allvarligt kan skada växtodling, skog, annan mark eller lager av växter *eller växtprodukter*.

Om det finns synnerliga skäl, får den myndighet som regeringen bestämmer meddela beslut som avses i 5 § utan hinder av första stycket. Sådant beslut får gälla högst tre månader.

4 §⁴

Den som har anledning anta att växtskadegörare, som omfattas av föreskrift enligt 3 § första stycket, angripit växt eller växtodling på mark som han äger eller brukar eller växter i lager som han innehar för försäljning till andra än konsumenter skall genast anmäla detta. Anmälan skall göras till den myndighet som regeringen bestämmer.

Den som har anledning anta att växtskadegörare, som omfattas av föreskrift enligt 3 § första stycket, angripit växt eller växtodling på mark som han äger eller brukar eller växter *eller växtprodukter* i lager som han innehar för försäljning till andra än konsumenter skall genast anmäla detta. Anmälan skall göras till den myndighet som regeringen bestämmer.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från anmälningsskyldigheten.

5 §⁵

För att bekämpa och hindra spridning av växtskadegörare, som omfattas av föreskrift enligt 3 § första stycket, får regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer

För att bekämpa och hindra spridning av växtskadegörare, som omfattas av föreskrift enligt 3 § första stycket, får regeringen eller *den* myndighet som regeringen bestämmer

⁴ Senaste lydelse 1995:364.

⁵ Senaste lydelse 1989:492.

1. förelägga fastighetsägare eller nyttjanderättshavare att vidtaga åtgärd för bekämpning av växtskadegörare på fastigheten,
2. förordna om smittrening av lokal, redskap, transportmedel eller annat föremål som kan hysa växtskadegörare,
3. förordna om smittrening eller förstöring av växt eller förpackning till växt eller om begränsning i rätten att använda växt eller sådan förpackning,
3. förordna om smittrening eller förstöring av växt eller växtprodukt eller förpackning till växt eller växtprodukt eller om begränsning i rätten att använda växt eller växtprodukt eller sådan förpackning,
4. förbjuda sådd eller plantering av växt,
5. meddela föreskrifter om odling eller skörd av växt,
6. förbjuda eller föreskriva villkor för införsel, utförsel eller bortförande av växt, växtskadegörare, jord, kompost, gödsel och kulturer av växtskadegörare,
6. förbjuda eller föreskriva villkor för införsel, utförsel eller bortförande, *innehav eller annan hantering av* växt, växtprodukt, växtskadegörare, jord, kompost, gödsel eller annat odlingssubstrat och kulturer av växtskadegörare,
7. vidtaga eller föreskriva annan åtgärd i fråga om enskilds egendom som finnes oundgängligen påkallad.

Åtgärd som avses i första stycket 2, 3 eller 7 kan verkställas genom myndighets försorg.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får överlåta till enskilt kontrollorgan som är juridisk person att i samband med införsel av växter, växtprodukter, växtskadegörare, jord, kompost, gödsel eller annat odlingssubstrat och kulturer av växtskadegörare besluta om sådana åtgärder som avses i första stycket 1–3. Sådan

överlåtelse får även avse beslut om förbud eller villkor för införsel eller bortförande av växt, växtprodukt, växtskadegörare, jord, kompost, gödsel och kulturer av växtskadegörare i enlighet med vad som anges i första stycket 6.

5 a §⁶

För att kartlägga förekomst av, fastställa frihet från och kontrollera spridning av växtskadegörare enligt 3 § första stycket får regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer

1. meddela föreskrifter om att den som odlar eller handlar med växter skall anmäla verksamheten till viss myndighet och föra anteckningar om verksamheten,

2. meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet besluta om provtagning eller undersökning av växt, jord eller annat odlingssubstrat, mark, lokal, transportmedel, förpackning, redskap eller annat föremål som kan hysa växtskadegörare.

Åtgärd som avses i första stycket 2 kan verkställas genom myndighets försorg.

1. meddela föreskrifter om att den som odlar växter eller handlar med växter eller växtprodukter skall anmäla verksamheten till viss myndighet och föra anteckningar om verksamheten,

2. meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet besluta om provtagning eller undersökning av växt, växtprodukt, jord eller annat odlingssubstrat, mark, lokal, transportmedel, förpackning, redskap eller annat föremål som kan hysa växtskadegörare,

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får till enskilt kontrollorgan som är juridisk person överlåta att i

⁶ Senaste lydelse 1995:364.

*enskilda fall besluta om
provtagning eller undersökning
enligt första stycket 2.*

6 §⁷

En innehavare av mark, byggnad eller transportmedel är skyldig att lämna tillträde för en åtgärd enligt denna lag eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

*Innehavaren är även skyldig
att lämna tillträde enligt första
stycket för åtgärder som utförs
av EG:s institutioner och av
institutionerna utsedda inspek-
törer eller experter.*

6 a §

*Den som utövar offentlig
kontroll har rätt att för denna
kontroll på begäran få sådana
upplysningar och ta del av
sådana handlingar som behövs
för den offentliga kontrollen.*

*Bestämmelserna i första
stycket gäller också för EG:s
institutioner och av institutio-
nerna utseddans inspektörer och
experter.*

7 a §⁸

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om sundhetsintyg.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får överlämna till juridisk Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får överlämna till en

⁷ Senaste lydelse 1995:364.

⁸ Senaste lydelse 1995:364.

person att utfärda sådant sundhetsintyg som krävs vid handel med växter eller vid utförsel av växter.

juridisk person att utfärda sådant sundhetsintyg som krävs vid handel med växter eller *växtprodukter* eller vid utförsel av växter eller *växtprodukter*.

8 a §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avgifter för kostnader för handläggning av fråga om tillstånd, omhändertagande av gods eller för kontroll, inspektion eller därmed jämförlig åtgärd som regleras av denna lag.

11 §⁹

Statens jordbruksverks beslut i ett särskilt fall enligt denna eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Statens jordbruksverks beslut i ett särskilt fall enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Detsamma gäller beslut som har meddelats av ett enskilt kontrollorgan.

Statens jordbruksverk för det allmännas talan hos förvaltningsdomstol, om det överklagade beslutet har meddelats av ett enskilt kontrollorgan.

⁹ Senaste lydelse 1995:364.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten. Beslut som meddelats med stöd av 5, 5 a eller 7 § gäller omedelbart om inte någon annat bestäms.

11 a §

När enskilda kontrollorgan utför kontroll enligt denna lag tillämpas följande bestämmelser i förvaltningslagen (1986:223)

- 11 och 12 §§ om jäv,*
- 15 § om anteckning av uppgifter,*
- 16 och 17 §§ om en parts rätt att få del av uppgifter,*
- 20 § om motivering av beslut,*
- 21 § om underrättelse av beslut,*
- 22 § om överklagande, samt*
- 26 § om rättelse av skrivfel och liknande.*

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2006.

1.5 Förslag till lag om ändring i lagen (1985:342) om kontroll av husdjur m.m.

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1985:342) om kontroll av husdjur m.m.

dels att 1, 7 och 8 §§ skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas elva nya paragrafer, 1 a och 9–18 §§ av följande lydelse,

dels att det närmast före 2 § skall införas en ny rubrik ”Seminverksamhet m.m.”, närmast före 3 § en ny rubrik ”Hälsokontroll av husdjur m.m.” samt närmast före 1, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14 och 16 §§ nio nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Inledande bestämmelser

1 §

Syftet med denna lag är att främja animalieproduktionen och djurs lämplighet för avel i näringsverksamhet samt att förebygga sjukdomar hos djur.

Syftet med denna lag är att

- 1. främja animalieproduktionen och djurs lämplighet för avel i näringsverksamhet,*
- 2. förebygga sjukdomar hos djur, samt*
- 3. främja en långsiktig förvaltning av husdjursgenetiska resurser.*

Regeringen får i det syfte som anges i första stycket meddela föreskrifter om kontroll av husdjur och av andra djur, som människan har i sin vård, samt ge organisationer på jordbruksnäringens område eller andra sammanslutningar rätt att anordna sådan kontroll.

1 a §

Bestämmelserna i lagen kompletterar sådana bestämmelser i EG-förordningar som helt eller delvis faller inom tillämpningsområdet för lagen. Regeringen skall i Svensk författningssamling ge till känna vilka EG-förordningar som avses.

I fråga om sådana EG-förordningar som faller inom flera lagars tillämpningsområde meddelar regeringen i verkställighetsföreskrifter vilka bestämmelser som kompletteras av den här lagen.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet fatta de beslut som behövs som komplettering av EG-förordningarna.

*Avgifter**7 §¹*

Den som med uppsåt eller av grov oaktsamhet bryter mot en föreskrift som har meddelats med stöd av 2, 4 eller 5 a § döms till böter, om inte ansvar för gärningen kan ådömas enligt brottsbalken.

¹ Senaste lydelse 1993:1481.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att det får tas ut avgifter för offentlig kontroll enligt denna lag, föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, enligt de EG-förordningar som kompletteras av lagen eller beslut som har meddelats med stöd av EG-förordningarna.

Kontrollmyndigheter

8 §²

Om beslut enligt lagen eller med stöd av lagen meddelade föreskrifter har meddelats av en sådan organisation eller sammanslutning som avses i 1 § eller av ett sådant slakteri som avses i 5 § andra stycket, får beslutet överklagas hos Jordbruksverket.

Jordbruksverkets beslut i ett särskilt fall får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Jordbruksverket skall därvid vara den enskildes motpart även då organisation, sammanslutning eller slakteri först beslutat i saken.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

² Senaste lydelse 1998:210.

Offentlig kontroll av efterlevnaden av denna lag, de föreskrifter och beslut som meddelats med stöd av lagen, de EG-förordningar som kompletteras av lagen och de beslut som meddelats med stöd av EG-förordningarna utövas av Jordbruksverket. Jordbruksverket får överlämna åt länsstyrelsen att utöva offentlig kontroll.

Jordbruksverket samordnar kontrollverksamheten och lämnar råd och hjälp i denna verksamhet.

Rätt till tillträde och upplysningar

9 §

Den som utövar offentlig kontroll har rätt att för denna kontroll

1. på begäran få sådana upplysningar och ta del av sådana handlingar som behövs för den offentliga kontrollen, samt

2. få tillträde till områden, lokaler eller andra utrymmen som har anknytning till kontrollen.

Den som utövar offentlig kontroll får göra de undersökningar och ta de prover som behövs för kontrollen utan att ersättning lämnas.

Bestämmelserna i första och andra styckena gäller också för EG:s institutioner och av institutionerna utsedda inspektörer och experter.

Skyldighet att tillhandahålla hjälp

10 §

Den som är föremål för offentlig kontroll skall tillhandahålla den hjälp som behövs för att kontrollen skall kunna genomföras.

Förelägganden, förbud och vite

11 §

Utöver vad som följer av de EG-förordningar som kompletteras av lagen får den myndighet som utövar offentlig kontroll meddela de förelägganden eller förbud som behövs för att lagen, föreskrifter och beslut som meddelats med stöd av lagen, de EG-förordningar som kompletteras av lagen och de beslut som meddelats med stöd av EG-förordningarna skall följas.

Förelägganden eller förbud får förenas med vite.

Rättelse

12 §

Om någon inte fullgör sina skyldigheter enligt lagen, föreskrifter eller beslut som meddelats med stöd av lagen, de EG-förordningar som kompletteras av lagen eller beslut som meddelats med stöd av EG-förordningarna, får den myndighet som utöva offentlig kontroll besluta om rättelse på hans eller hennes bekostnad.

Hjälp av polismyndighet

13 §

Polismyndigheten skall lämna den hjälp som behövs för att verkställa ett beslut enligt denna lag, föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EG-förordningar som kompletteras av lagen eller beslut som meddelats med stöd av EG-förordningarna.

Begäran om hjälp enligt första stycket får göras endast om

1. det på grund av särskilda omständigheter kan befaras att åtgärden inte kan utföras utan att polisens särskilda befogenheter enligt 10 § polislagen (1984:387) behöver tillgripas,

eller

2. det annars finns synnerliga skäl.

Straffbestämmelser m.m.

14 §

Till böter döms den som med uppsåt eller av grov oaktsamhet

1. bryter mot en föreskrift som har meddelats med stöd av 2, 4 eller 5 a §, eller

2. åsidosätter förbud eller villkor som finns i de EG-förordningar som kompletteras av lagen.

Till ansvar enligt första stycket skall inte dömas om gärningen är belagd med straff i brottsbalken.

15 §

Om ett vitesföreläggande eller ett vitesförbud har överträtts döms inte till ansvar enligt denna lag för gärning som omfattas av föreläggandet eller förbudet.

Överklagande

16 §

Om beslut enligt lagen eller med stöd av lagen meddelade föreskrifter har meddelats av en sådan organisation eller sammanslutning som avses i 1 §

eller av ett sådant slakteri som avses i 5 § andra stycket, får beslutet överklagas hos Jordbruksverket.

Jordbruksverkets beslut i ett särskilt fall får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Jordbruksverket skall därvid vara den enskildes motpart även då organisation, sammanslutning eller slakteri först beslutat i saken.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

17 §

Beslut av annan statlig myndighet än regeringen i andra enskilda fall än som avses i 16 § får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

18 §

Den myndighet som utövar offentlig kontroll får bestämma att dess beslut skall gälla även om det överklagas.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2006.

1.6 Förslag till lag om ändring i djurskyddslagen (1988:534)

Härigenom föreskrivs i fråga om djurskyddslagen (1988:534)¹ dels att rubrikerna närmast före 24 och 36 §§ skall ha följande lydelse,

dels att 3 a, 12, 24, 24a–d, 25–27, 29, 31, 32, 36, 38 och 39 § skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas två nya paragrafer, 1 a § och 25 a §, samt närmast före 24 a, 24 b, 24 c, 24 d, 25, 26, 27 och 38 §§ åtta nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 a §

Bestämmelserna i lagen kompletterar sådana bestämmelser i EG-förordningar som helt eller delvis faller inom tillämpningsområdet för lagen. Regeringen skall i Svensk författningssamling ge till känna vilka EG-förordningar som avses.

I fråga om sådana EG-förordningar som faller inom flera lagars tillämpningsområde meddelar regeringen i verkställighetsföreskrifter vilka bestämmelser som kompletteras av den här lagen.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Djurskyddsmyndigheten får meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet fatta beslut som behövs som komplettering av EG-

¹ Lagen omtryckt 2003:1077.

*förordningarna.*3 a §²

Om en åtgärd i fråga om stall eller annat förvaringsutrymme för djur som kräver förprovning enligt föreskrifter som meddelats med stöd av 3 § tredje stycket 3 har vidtagits utan sådan prövning, skall *länsstyrelsen* förbjuda att *byggnaden* används för att hysa djur. Förbud skall dock inte meddelas om *länsstyrelsen* finner att åtgärden kan godkännas i efterhand.

Om en åtgärd i fråga om stall eller annat förvaringsutrymme för djur som kräver förprovning enligt föreskrifter som meddelats med stöd av 3 § tredje stycket 3 har vidtagits utan sådan prövning, *skall den myndighet som regeringen bestämmer*, förbjuda att *utrymmet* används för att hysa djur. Förbud skall dock inte meddelas om *myndigheten* finner att åtgärden kan godkännas i efterhand.

12 §³

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Djurskyddsmyndigheten får meddela föreskrifter om villkor för eller förbud mot

1. tillförsel av hormoner eller andra ämnen till djur för att påverka djurets egenskaper i annat syfte än att förebygga, påvisa, lindra eller bota sjukdom eller sjukdomssymptom, eller

2. avel med sådan inriktning som kan medföra lidande för djuren eller påverka djurens naturliga beteenden.

Första stycket 1 gäller inte ämnen som omfattas av lagen (1985:295) om foder.

Första stycket 1 gäller inte ämnen som omfattas av *lagen (2006:0000) om foder och animaliska biprodukter*.

² Senaste lydelse 2003:1077.

³ Senaste lydelse 2003:1076.

*Kontrollmyndigheter*24 §⁴

Tillsynen över efterlevnaden av denna lag och de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen utövas av Djurskyddsmyndigheten, länsstyrelserna, och andra statliga myndigheter och kommunerna (*tillsynsmyndigheter*) i enlighet med vad regeringen bestämmer.

En kommuns tillsyn skall fullgöras av den eller de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet. Nämnden skall ha tillgång till djurskyddsutbildad personal i den omfattning som behövs för att nämnden skall kunna fullgöra sina uppgifter på ett tillfredsställande sätt.

Djurskyddsmyndigheten samordnar övriga *tillsynsmyndigheters* verksamhet och lämnar vid behov råd och hjälp i denna verksamhet.

Offentlig kontroll över efterlevnaden av denna lag, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, *de EG-förordningar som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av EG-förordningarna* utövas av Djurskyddsmyndigheten, länsstyrelserna, andra statliga myndigheter och kommunerna (*kontrollmyndigheter*) i enlighet med vad regeringen bestämmer.

Offentlig kontroll som utövas av en kommun skall fullgöras av den eller de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet. Nämnden skall ha tillgång till djurskyddsutbildad personal i den omfattning som behövs för att nämnden skall kunna fullgöra sina uppgifter på ett tillfredsställande sätt.

Djurskyddsmyndigheten och, *i fråga om länet, en länsstyrelse* samordnar övriga *kontrollmyndigheters* verksamhet och lämnar vid behov råd och hjälp i denna verksamhet.

⁴ Senaste lydelse 2005:338.

Regeringen får föreskriva att en annan myndighet i stället skall utföra dessa uppgifter vad gäller viss kontroll.

Kommunal samverkan i den offentliga kontrollen

24 a §⁵

En kommun får träffa avtal med en annan kommun om att *tillsynsuppgifter* som kommunen har enligt denna lag skall skötas helt eller delvis av den andra kommunen. Kommunen får dock inte överlåta befogenheten att meddela beslut i ett ärende.

En kommun får träffa avtal med en annan kommun om att *uppgifter i den offentliga kontrollen* som kommunen har enligt denna lag skall skötas helt eller delvis av den andra kommunen. Kommunen får dock inte överlåta befogenheten att meddela beslut i ett ärende.

Kommunen får också efter överenskommelse med en annan kommun uppdra åt anställda i den kommunen att besluta på kommunens vägnar i ett visst ärende eller en grupp av ärenden, dock inte i de fall som avses i 6 kap. 34 § kommunallagen (1991:900). Föreskrifterna i 6 kap. 24–27 och 35 §§ kommunallagen om jäv och anmälan av beslut till nämnd skall tillämpas på den som fattar sådana beslut.

Frivillig överflyttning av kontrollansvar

24 b §⁶

Länsstyrelsen i det län där en kommun är belägen får i samråd med kommunen i det

Länsstyrelsen i det län där en kommun är belägen får i samråd med kommunen i det

⁵ Senaste lydelse 2005:338.

⁶ Senaste lydelse 2005:338.

enskilda fallet besluta att den *tillsyn* över en viss verksamhet som kommunen annars har skall flyttas över till länsstyrelsen. Ett sådant beslut får fattas om verksamheten har stor omfattning, är särskilt komplicerad eller om det finns andra särskilda skäl.

Länsstyrelsen får besluta att *tillsynen* skall lämnas tillbaka till kommunen om länsstyrelsen och kommunen är överens om det.

enskilda fallet besluta att den *offentliga kontrollen* över en viss verksamhet som kommunen annars har skall flyttas över till länsstyrelsen. Ett sådant beslut får fattas om verksamheten har stor omfattning, är särskilt komplicerad eller om det finns andra särskilda skäl.

Länsstyrelsen får besluta att *den offentliga kontrollen* skall lämnas tillbaka till kommunen om länsstyrelsen och kommunen är överens om det.

Förelägganden riktade mot kommuner

24 c §⁷

Om en kommun inte fullgör de skyldigheter som följer av kommunens *tillsynsuppdrag* får länsstyrelsen i det län där kommunen är belägen förelägga kommunen att avhjälpa bristen. Ett sådant föreläggande skall innehålla uppgifter om de åtgärder som länsstyrelsen anser nödvändiga för att bristen skall kunna avhjälpas.

Om en kommun inte fullgör de skyldigheter som följer av kommunens *uppdrag i den offentliga kontrollen* får länsstyrelsen i det län där kommunen är belägen förelägga kommunen att avhjälpa bristen. Ett sådant föreläggande skall innehålla uppgifter om de åtgärder som länsstyrelsen anser nödvändiga för att bristen skall kunna avhjälpas.

⁷ Senaste lydelse 2005:338.

Tvångsöverflyttning av kontrollansvar

24 d §⁸

Om en kommun grovt eller under längre tid har åsidosatt sin *tillsynsskyldighet* när det gäller en viss verksamhet, får regeringen på ansökan av länsstyrelsen i det län där kommunen är belägen, besluta att ansvaret för *tillsynen* skall flyttas över till länsstyrelsen.

Regeringen får besluta att ansvaret för *tillsynen* skall lämnas tillbaka till kommunen.

Om en kommun grovt eller under längre tid har åsidosatt sin *skyldighet i den offentliga kontrollen* när det gäller en viss verksamhet, får regeringen på ansökan av länsstyrelsen i det län där kommunen är belägen, besluta att ansvaret för *den offentliga kontrollen* skall flyttas över till länsstyrelsen.

Regeringen får besluta att ansvaret för *den offentliga kontrollen* skall lämnas tillbaka till kommunen.

Föreskrifter om offentlig kontroll och avgifter, m.m.

25 §⁹

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Djurskyddsmyndigheten får meddela föreskrifter om

1. hur *tillsynen* enligt denna lag skall bedrivas,

2. skyldighet för en *tillsynsmyndighet* att lämna information till en annan *tillsynsmyndighet*,

3. att det får tas ut avgifter för *tillsynen och i ärenden enligt*

1. hur *offentlig kontroll* skall bedrivas,

2. skyldighet för en *kontrollmyndighet eller ett kontrollorgan* att lämna information till en annan *kontrollmyndighet*,

3. att det får tas ut avgifter för *offentlig kontroll och i*

⁸ Senaste lydelse 2005:338.

⁹ Senaste lydelse 2005:338.

denna lag.

ärenden enligt denna lag, föreskrifter och beslut som meddelats med stöd av lagen, de EG-förordningar som kompletteras av lagen och beslut som meddelats med stöd av EG-förordningarna.

Regeringen får överlåta åt kommunen att meddela föreskrifter om avgifter enligt första stycket 3.

25 a §

Bestämmelserna om livsmedelföretagare i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004 av den 26 april 2004 om offentlig kontroll för att säkerställa kontrollen av efterlevnaden av foder- och livsmedelslagstiftningen samt bestämmelserna om djurbälsa och djurskydd¹⁰ skall i tillämpliga delar även reglera kontrollen över andra djurbälsare än sådana som håller livsmedelsproducerande djur.

Förelägganden, förbud, vite och rättelse

26 §¹¹

En tillsynsmyndighet får, utöver vad som följer av de utöver vad som särskilt anges i EG-förordningar som kompletteras av lagen och vad som särskilt anges i 24 c § får en behövs för att denna lag eller kontrollmyndighet meddela de

¹⁰ EUT L 165, 30.4.2004, s. 1 (Celex 32004R0882).

¹¹ Senaste lydelse 2005:338.

föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen skall efterlevas.

I beslut om föreläggande eller förbud enligt denna lag får tillsynsmyndigheten sätta ut vite, dock inte i fall som avses i 29 §.

Om någon inte rättar sig efter lagen eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller inte följer en tillsynsmyndighets föreläggande, får myndigheten besluta om rättelse på hans bekostnad. I brådskande fall får ett sådant beslut meddelas utan föregående föreläggande.

förelägganden och förbud som behövs för att *lagen, föreskrifter och beslut* som har meddelats med stöd av lagen, *de EG-förordningar som kompletteras av lagen och beslut som har meddelats med stöd av EG-förordningarna* skall följas.

Förelägganden och förbud får förenas med vite, dock inte i fall som avses i 29 §.

Om någon inte rättar sig efter lagen, föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, *de EG-förordningar som kompletteras av lagen eller beslut som har meddelats med stöd av EG-förordningarna*, får kontrollmyndigheten besluta om rättelse på hans eller hennes bekostnad. I brådskande fall får ett sådant beslut meddelas utan föregående föreläggande.

Rätt till tillträde och upplysningar, m.m.

För tillsyn enligt denna lag har tillsynsmyndigheten rätt att få tillträde till områden, anläggningar, byggnader, lokaler

27 §¹²

Den som utövar offentlig kontroll har rätt att för denna kontroll
1. på begäran få sådana

¹² Senaste lydelse 2005:338.

och andra utrymmen där djur hålls och att där besikta djuren, göra undersökningar och ta prover.

upplysningar och ta del av sådana handlingar som behövs för den offentliga kontrollen, samt

2. få tillträde till områden, anläggningar, byggnader, lokaler och andra utrymmen där djur hålls eller som berör djurhållningen och som har anknytning till kontrollen.

Tillsynsmyndigheten har rätt att på begäran få de upplysningar och handlingar som behövs för tillsynen.

Bestämmelserna i första och andra styckena gäller också för EG:s institutioner och av institutionerna utsedda inspektörer och experter.

Den som utövar offentlig kontroll får besiktiga djuren och göra de undersökningar och ta de prover som behövs för kontrollen utan att ersättning lämnas.

Bestämmelserna i första och andra styckena gäller också för EG:s institutioner och av institutionerna utsedda inspektörer och experter.

Polismyndigheten skall på begäran lämna tillsynsmyndigheten den hjälp som behövs vid tillsynen.

Den som är föremål för offentlig kontroll skall tillhandahålla den hjälp som

behövs för att kontrollen skall kunna genomföras.

27 a §

Polismyndigheten skall lämna den hjälp som behövs för att verkställa ett beslut enligt denna lag, föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EG-förordningar som kompletteras av lagen eller beslut som meddelats med stöd av EG-förordningarna.

Begäran om hjälp enligt första stycket får göras endast om

- 1. det på grund av särskilda omständigheter kan befaras att åtgärden inte kan utföras utan att polisens särskilda befogenheter enligt 10 § polislagen (1984:387) behöver tillgripas, eller*
- 2. det annars finns synnerliga skäl.*

29 §¹³

Länsstyrelsen skall meddela förbud att ha hand om djur eller ett visst slag av djur för den som

- 1. inte följer ett beslut som en tillsynsmyndighet har meddelat enligt 26 § och som är av väsentlig betydelse från djurskyddssynpunkt,*
- 2. allvarligt har försummat tillsynen eller vården av ett djur,*
- 3. har misshandlat ett djur,*
- 4. har dömts för djurplågeri enligt 16 kap. 13 § brottsbalken, eller*

¹³ Senaste lydelse 2002:550.

5. vid upprepade tillfällen dömts för brott *mot denna lag eller mot föreskrifter som meddelats med stöd av lagen* eller vid upprepade tillfällen varit föremål för beslut enligt 26 §.

5. vid upprepade tillfällen dömts för brott *enligt 36 §* eller vid upprepade tillfällen varit föremål för beslut enligt 26 §.

Förbud skall inte meddelas, om det är uppenbart att ett upprepande inte kommer att inträffa.

Om den mot vilken förbudet riktas är ägare av djuret, får länsstyrelsen dessutom ålägga honom att göra sig av med det och förbjuda honom att skaffa djur över huvud taget eller ett visst slag av djur.

Förbudet kan avse viss tid eller gälla tills vidare.

31 §¹⁴

Länsstyrelsen skall besluta att ett djur skall tas om hand genom polismyndighetens försorg om

1. djuret otillbörligt utsätts för lidande och detta inte rättas till efter tillsägelse av *tillsynsmyndigheten*,

1. djuret otillbörligt utsätts för lidande och detta inte rättas till efter tillsägelse av *kontrollmyndigheten*,

2. ett beslut som meddelats enligt 26 § inte följs och beslutet är av väsentlig betydelse från djurskyddssynpunkt,

3. ett beslut som meddelats enligt 29 § inte följs,

4. den som har djuret i sin vård har dömts för djurplågeri enligt 16 kap. 13 § brottsbalken, eller

5. den som har djuret i sin vård vid upprepade tillfällen dömts för brott *mot denna lag eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen* eller vid upprepade tillfällen varit föremål för beslut enligt 26 §.

5. den som har djuret i sin vård vid upprepade tillfällen dömts för brott *enligt 36 §* eller vid upprepade tillfällen varit föremål för beslut enligt 26 §.

¹⁴ Senaste lydelse 2002:550.

32 §¹⁵

Utän hinder av vad i 31 § 1 föreskrivs om tillsägelse och rättelse skall länsstyrelsen, en *tillsynsmyndighet* eller polismyndigheten besluta att ett djur som är utsatt för lidande omedelbart skall omhändertas om

1. det bedöms utsiktslöst att felet blir avhjälpd,
2. ägaren till djuret är okänd eller inte kan anträffas, eller
3. det i övrigt bedöms oundgängligen nödvändigt från djurskyddssynpunkt.

Om beslutet har meddelats av någon annan än länsstyrelsen, skall beslutet underställas länsstyrelsen, som snarast skall avgöra om det skall fortsätta att gälla.

Omhändertagandet skall ske genom polismyndighetens försorg.

*Straffbestämmelser m.m.*36 §¹⁶

Till böter eller fängelse i högst två år döms den som med uppsåt eller av oaktsamhet

1. bryter mot 3, 5, 6, 8–11, 13, 14, 16–19 a eller 21 §,
2. bryter mot en föreskrift som har meddelats med stöd av denna lag, *eller*
3. *underlåter att följa ett sådant föreläggande eller bryter mot ett sådant förbud som avses i 29 §.*
2. bryter mot en föreskrift som har meddelats med stöd av denna lag,
3. *åsidosätter förbud eller villkor som finns i de EG-förordningar som kompletteras av lagen, eller*
4. *underlåter att följa ett sådant föreläggande eller bryter*

¹⁵ Senaste lydelse 2002:550.

¹⁶ Senaste lydelse 2002:550.

mot ett sådant förbud som avses i 29 §.

Om brottet har begåtts med uppsåt och avsett en förpliktelse av väsentlig betydelse från djurskyddssynpunkt, döms till fängelse i högst två år.

Om gärningen är att anse som ringa skall inte dömas till ansvar.

Till ansvar enligt denna paragraf döms inte om gärningen är belagd med samma eller strängare straff i brottsbalken.

Överklagande

38 §¹⁷

Beslut av en kommunal nämnd enligt denna lag *eller* enligt *bestämmelser* som meddelats med stöd av lagen får överklagas hos länsstyrelsen.

Beslut, som annan statlig myndighet än regeringen i särskilt fall meddelat enligt lagen eller med stöd av regeringens förordnande enligt lagen, får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Beslut av en kommunal nämnd enligt denna lag, enligt *föreskrifter* som meddelats med stöd av lagen *eller enligt de EG-förordningar som kompletteras av lagen* får överklagas hos länsstyrelsen.

Beslut, som annan statlig myndighet än regeringen i särskilt fall meddelat enligt lagen *eller de EG-förordningar som kompletteras av lagen* eller med stöd av regeringens förordnande enligt lagen, får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Annat beslut som Djurskyddsmyndigheten eller annan statlig myndighet meddelat enligt lagen eller med stöd av regeringens förordnande enligt lagen får överklagas hos regeringen.

¹⁷ Senaste lydelse 2003:1076.

39 §¹⁸

Beslut som avses i 29, 31, 32 och 34 §§ gäller omedelbart, om inte myndigheten bestämmer något annat.

Regeringen får meddela föreskrifter om i vilka fall beslut skall gälla omedelbart.

En myndighet får i annat fall bestämma att ett beslut skall gälla även om det överklagas.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2006.

¹⁸ Senaste lydelse 1992:1095.

1.7 Förslag till lag om ändring i epizootilagen (1999:657)

Härigenom föreskrivs i fråga om epizootilagen (1999:657)

dels att 4 a, 5, 7–9, 11–14, 20 och 21 §§ skall ha följande lydelse,

dels att rubrikerna närmast före 11 och 20 § skall ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 21 § skall sättas närmast före 22 §,

dels att det i lagen skall införas fyra nya paragrafer, 1 a, 13 a, 22 och 23 §§, samt närmast före 12, 13, 13 a och 14 §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 a §

Bestämmelserna i lagen kompletterar sådana bestämmelser i EG-förordningar som helt eller delvis faller inom tillämpningsområdet för lagen. Regeringen skall i Svensk författningssamling ge till känna vilka EG-förordningar som avses.

I fråga om sådana EG-förordningar som faller inom flera lagars tillämpningsområde meddelar regeringen i verkställighetsföreskrifter vilka bestämmelser som kompletteras av den här lagen.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter eller i det

enskilda fallet fatta de beslut som behövs som komplettering av EG-förordningarna.

4 a §¹

Om det finns grundad anledning att anta att ett fall av epizootisk sjukdom har inträffat, skall *den myndighet som regeringen bestämmer*, i den utsträckning det är nödvändigt för att motverka smittspridning, besluta om förbud mot att besöka eller lämna eller utföra transporter eller förflyttningar av djur eller fordon till, från eller inom sådana områden

1. som gränsar till ett område där smitta kan antas förekomma, eller

2. där det annars kan finnas risk för spridning av smitta.

Jordbruksverket får överlämna åt länsstyrelsen eller annan myndighet att fatta beslut enligt första stycket.

5 §²

Om det är klarlagt att ett fall av epizootisk sjukdom har inträffat, skall *den myndighet som regeringen bestämmer* besluta om förbud enligt 4 § för de områden där smitta förekommer, eller om andra

Om det är klarlagt att ett fall av epizootisk sjukdom har inträffat, skall *Jordbruksverket* besluta om förbud enligt 4 § för de områden där smitta förekommer, eller om andra begränsningar i hanteringen av

¹ Senaste lydelse 2005:102.

² Senaste lydelse 2005:102.

begränsningar i hanteringen av djur eller varor, allt i den utsträckning som behövs för att motverka smittspridning (smittförklaring).

Under samma förutsättningar skall regeringen eller *den myndighet som regeringen bestämmer* meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet besluta om

Om det är klarlagt att ett fall av epizootisk sjukdom har inträffat, skall *den myndighet som regeringen bestämmer* besluta om förbud enligt 4 § för de områden där smitta förekommer, eller om andra begränsningar i hanteringen av djur eller varor, allt i den utsträckning som behövs för att motverka smittspridning (smittförklaring).

Under samma förutsättningar skall regeringen eller *den myndighet som regeringen bestämmer* meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet besluta om

1. förbud mot transporter av djur eller varor till, från eller inom områden som gränsar till områden där smitta förekommer eller om andra begränsningar i hanteringen av djur eller varor inom sådana angränsande områden, och

2. förbud mot tillträde till vissa djurstallar eller andra anläggningar där djur hålls (tillträdesförbud) eller särskilda villkor för tillträde till sådana anläggningar.

Jordbruksverket får över-

djur eller varor, allt i den utsträckning som behövs för att motverka smittspridning (smittförklaring).

Under samma förutsättningar skall regeringen eller *Jordbruksverket* meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet besluta om

Om det är klarlagt att ett fall av epizootisk sjukdom har inträffat, skall *Jordbruksverket* besluta om förbud enligt 4 § för de områden där smitta förekommer, eller om andra begränsningar i hanteringen av djur eller varor, allt i den utsträckning som behövs för att motverka smittspridning (smittförklaring).

Under samma förutsättningar skall regeringen eller *Jordbruksverket* meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet besluta om

lämna åt länsstyrelsen eller annan myndighet att fatta beslut enligt första och andra styckena.

7 §³

Beslut enligt 4, 4 a eller 5 § skall upphävas av *den myndighet som regeringen bestämmer* så snart det blivit klarlagt att det inte längre finns förutsättningar för beslutet.

Beslut enligt 4, 4 a eller 5 § skall upphävas av *Jordbruksverket* så snart det blivit klarlagt att det inte längre finns förutsättningar för beslutet.

Jordbruksverket får överlämna åt länsstyrelsen eller annan myndighet att fatta beslut enligt första stycket.

8 §⁴

För att förebygga eller bekämpa epizootiska sjukdomar får regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet besluta om

1. slakt eller annan avlivning av djur som är eller misstänks vara smittade eller kan sprida smitta,
2. slakt eller annan avlivning av andra djur,
3. oskadliggörande av döda djur, produkter av djur, andra varor, avfall och annat material som kan sprida smitta,
4. smittrening,
5. skyddsympning eller annan förebyggande behandling av djur,
6. undersökning av djur och produkter av djur i kontrollsyfte,
7. djurhållning,
8. begränsningar eller andra villkor vad gäller förflyttning av fordon,

³ Senaste lydelse 2005:102.

⁴ Senaste lydelse 2005:102.

9. begränsningar eller andra villkor vad gäller transport eller annan hantering av levande och döda djur, produkter av djur, andra varor, avfall och annat material,

10. registrering eller journalföring av djurtransporter, levande och döda djur, produkter av djur och andra varor, avfall och annat material,

11. dokumentation i fråga om besök på en anläggning där djur hålls,

12. oskadliggörande av skadedjur som sprider smitta,

13. metoder för provtagning och analys,

14. skyldighet att till Jordbruksverket lämna uppgifter som kan ha betydelse för arbetet med att förebygga eller bekämpa epizootiska sjukdomar,

15. annan åtgärd som skall genomföras till följd av beslut av Europeiska kommissionen eller som annars är nödvändig.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela de föreskrifter som behövs som komplettering av sådana EG-bestämmelser som inte faller inom tillämpningsområdet för vare sig livsmedelslagen (1971:511) eller lagen (1985:295) om foder och som finns i

1. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 999/2001 av den 22 maj 2001 om fastställande av bestämmelser för förebyggande, kontroll och utrotning av vissa typer av transmissibel spongiform encefalopati, eller

2. någon EG-förordning som har beslutats med stöd av den förordning som anges under 1.

9 §

Efter beslut av *den myndighet som regeringen bestämmer* skall

1. innehavare av sådana slakteriinrättningar eller bearbetningsanläggningar som är ställda under offentlig kontroll ställa lokaler och utrustning till förfogande för sådan slakt eller avlivning som avses i 8 § 1 och 2 eller för sådant oskadliggörande som avses i 8 § 3,

2. innehavare av redskap eller annan utrustning som oundgängligen behövs för att förebygga eller bekämpa en epizootisk sjukdom tillhandahålla utrustningen,

3. personal vid slakteriinrättningar eller bearbetningsanläggningar som avses i 1 och de personer som handhar utrustning som avses i 2 delta i förebyggande åtgärder eller bekämpning enligt denna lag.

Jordbruksverket får överlämna åt länsstyrelsen eller annan myndighet att fatta beslut enligt första stycket.

Kontrollmyndigheter11 §⁵

Den centrala tillsynen över efterlevnaden av denna lag och föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen utövas av Jordbruksverket. Länsstyrelsen utövar tillsynen inom länet.

Offentlig kontroll enligt denna lag, föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EG-förordningar som kompletteras av lagen och beslut meddelade med stöd av EG-förordningarna utövas av Jordbruksverket och länsstyrelsen (kontrollmyndigheter) i enlighet med vad regeringen bestämmer.

⁵ Senaste lydelse 2003:101.

Det som sägs i första stycket och i 12–14 §§ om tillsyn över efterlevnaden av denna lag och föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen gäller också för tillsyn över efterlevnaden av sådana EG-bestämmelser som avses i 8 § andra stycket.

Jordbruksverket samordnar övriga kontrollmyndigheters verksamhet och lämnar vid behov råd och hjälp i denna verksamhet.

Rätt till tillträde och upplysningar och skyldighet att tillhandahålla hjälp

12 §

För tillsynen har tillsynsmyndigheten rätt att få tillträde till områden, anläggningar, byggnader, lokaler och andra utrymmen för att där besiktiga djuren, göra undersökningar och ta prover.

Den som utövar offentlig kontroll eller utför andra åtgärder enligt denna lag, föreskrifter eller beslut som meddelats med stöd av lagen, de EG-förordningar som kompletteras av lagen eller beslut som har meddelats med stöd av EG-förordningarna har rätt att för kontrollen eller åtgärderna

1. på begäran få sådana uppgifter och ta del av sådana handlingar som behövs för den offentliga kontrollen eller åtgärderna, samt

2. få tillträde till områden, anläggningar, byggnader, lokaler

och andra utrymmen som har anknytning till kontrollen eller åtgärderna.

Tillsynsmyndigheten har rätt att på begäran få de upplysningar och handlingar som behövs för tillsynen.

Bestämmelserna i första och andra styckena gäller också för EG:s institutioner och av institutionerna utsedda inspektörer och experter.

Den som utövar offentlig kontroll får besiktiga djuren och göra de undersökningar och ta de prover som behövs för kontrollen.

Bestämmelserna i första och andra styckena gäller också för EG:s institutioner och av institutionerna utsedda inspektörer och experter.

Den som är föremål för offentlig kontroll eller åtgärder enligt denna lag, föreskrifter eller beslut som meddelats med stöd av lagen, de EG-förordningar som kompletteras av lagen eller beslut som meddelats med stöd av EG-förordningarna skall tillhandahålla den hjälp som behövs för att kontrollen eller åtgärderna skall kunna genomföras.

Förelägganden, förbud och vite

13 §

Tillsynsmyndigheten får meddela de förelägganden eller förbud som behövs för att denna lag eller föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen skall efterlevas. I beslut om föreläggande eller förbud får tillsynsmyndigheten sätta ut vite.

Utöver vad som följer av de EG-förordningar som kompletteras av lagen får kontrollmyndigheten meddela de förelägganden eller förbud som behövs för att lagen, föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EG-förordningar som kompletteras av lagen och beslut som har meddelats med stöd av EG-förordningarna skall följas.

Förelägganden eller förbud får förenas med vite.

Om någon inte fullgör sina skyldigheter enligt denna lag, enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller enligt ett föreläggande, kan tillsynsmyndigheten besluta om rättelse på hans bekostnad.

Rättelse

13 a §

Om någon inte fullgör sina skyldigheter enligt lagen, föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EG-förordningar som kompletteras av lagen eller beslut som har meddelats med stöd av EG-förordningarna får kontroll-

myndigheten besluta om rättelse på hans eller hennes bekostnad.

Hjälp av polismyndighet

14 §

Polismyndigheten skall lämna den hjälp som behövs för att denna lag eller föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen skall efterlevas.

Polismyndigheten skall lämna den hjälp som behövs för att verkställa ett beslut enligt denna lag, föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EG-förordningar som kompletteras av lagen eller beslut som meddelats med stöd av EG-förordningarna.

Begäran om hjälp enligt första stycket får göras endast om

1. det på grund av särskilda omständigheter kan befaras att åtgärden inte kan utföras utan att polisens särskilda befogenheter enligt 10 § polislagen (1984:387) behöver tillgripas, eller

2. det annars finns synnerliga skäl.

Straffbestämmelser m.m.

20 §⁶

Till böter eller fängelse i högst ett år döms den som med uppsåt eller av oaktsamhet

1. underlåter att göra anmälan enligt 2 § eller bryter mot en föreskrift som har meddelats med stöd av 2 §,

2. bryter mot ett beslut en- 2. bryter mot ett beslut en-

⁶ Senaste lydelse 2005:102.

ligt 4 §, 4 a § eller mot föreskrift eller beslut som har meddelats med stöd av 5 eller 8 §,

3. bryter mot sådana bestämmelser om hantering av specificerat riskmaterial, om framställning eller användning av animaliska produkter eller om överlåtelse av djur eller andra produkter än livsmedel, som finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 999/2001.

I ringa fall skall inte dömas till ansvar.

Den som har överträtt ett vitesföreläggande eller vitesförbud enligt 13 § döms inte till ansvar enligt denna lag för en gärning som omfattas av föreläggandet eller förbudet.

Innefattar ett brott som avses i första stycket 2 olovlig transport av djur eller varor skall sådan egendom förklaras förverkad, om det inte är uppenbart oskäligt. I stället för egendomen kan dess värde förklaras förverkat.

ligt 4 §, 4 a § eller mot föreskrift eller beslut som har meddelats med stöd av 5 eller 8 §, eller

3. åsidosätter förbud eller villkor som finns i de EG-förordningar som kompletteras av lagen.

Till ansvar enligt första stycket skall inte dömas i ringa fall.

21 §

Den som har överträtt ett vitesföreläggande eller vitesförbud döms inte till ansvar enligt denna lag för en gärning som omfattas av föreläggandet eller förbudet.

Beslut enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har med-

delats med stöd av lagen får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. En veterinärs beslut enligt 4 § får dock inte överklagas.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Beslut enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen skall gälla omedelbart, om inte något annat beslutas.

22 §

Beslut enligt denna lag, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller de EG-förordningar som kompletteras av lagen får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. En veterinärs beslut enligt 4 § får dock inte överklagas.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

23 §

Beslut enligt denna lag, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller de EG-förordningar som kompletteras av lagen skall gälla omedelbart, om inte något annat beslutas.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2006.

1.8 Förslag till lag om ändring i zoonoslagen (1999:658)

Härigenom föreskrivs i fråga om zoonoslagen (1999:658)
dels att 4, 5 och 7–13 §§ skall ha följande lydelse,
dels att rubrikerna närmast före 8, 12 och 13 §§ skall ha följande lydelse,
dels att det i lagen skall införas fyra nya paragrafer, 1 a och 14–16 §§, samt närmast före 9, 10, 11 och 15 §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 a §

Bestämmelserna i lagen kompletterar sådana bestämmelser i EG-förordningar som helt eller delvis faller inom tillämpningsområdet för lagen. Regeringen skall i Svensk författningssamling ge till känna vilka EG-förordningar som avses.

I fråga om sådana EG-förordningar som faller inom flera lagars tillämpningsområde meddelar regeringen i verkställighetsföreskrifter vilka bestämmelser som kompletteras av den här lagen.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet fatta de beslut som behövs som komplettering

av EG-förordningarna.

4 §

För att fastställa förekomst av eller frihet från en zoonos får *den myndighet som regeringen bestämmer* besluta om provtagning eller undersökning av djur och av djurprodukter eller andra föremål som kan bära på smitta.

För att fastställa förekomst av eller frihet från en zoonos får *Jordbruksverket* besluta om provtagning eller undersökning av djur och av djurprodukter eller andra föremål som kan bära på smitta.

Jordbruksverket får överlämna åt länsstyrelsen eller annan myndighet att fatta beslut enligt första stycket.

5 §

För att förebygga eller bekämpa zoonoser får regeringen eller *den myndighet som regeringen bestämmer* meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet besluta om

För att förebygga eller bekämpa zoonoser får regeringen eller *Jordbruksverket* meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet besluta om

1. slakt eller annan avlivning av djur,
2. oskadliggörande av döda djur och produkter av djur samt avfall och annat material som kan sprida smitta,
3. smittrening,
4. skyddsympning eller annan förebyggande behandling av djur,
5. undersökning av djur och produkter av djur i kontrollsyfte,
6. djurhållning,
7. begränsningar eller andra villkor vad gäller hanteringen av djur eller produkter av djur och andra varor eller såvitt avser kontakter mellan djur och människor,
8. transporter av djur och varor,

9. journalföring i fråga om djur, produkter av djur och djurtransporter,

10. oskadliggörande av skadedjur som sprider smitta,

11. metoder för provtagning och analys samt vad den som är ansvarig för ett laboratorium skall iaktta i fråga om rapportering med anledning av genomförda analyser,

12. andra åtgärder som är nödvändiga.

Jordbruksverket får överlämna åt länsstyrelsen eller annan myndighet att fatta beslut enligt första stycket.

7 §

Den myndighet som regeringen bestämmer får överlåta åt en veterinär att besluta i enskilda ärenden enligt 4 och 5 §§.

Jordbruksverket eller, i den utsträckning som Jordbruksverket bestämmer, länsstyrelsen får överlåta åt en veterinär att besluta i enskilda ärenden enligt 4 och 5 §§.

Kontrollmyndigheter

8 §

Den centrala tillsynen över efterlevnaden av denna lag och föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen utövas av Jordbruksverket. Länsstyrelsen utövar tillsynen inom länet.

Offentlig kontroll över efterlevnaden av denna lag, föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EG-förordningar som kompletteras av lagen och beslut som har meddelats med stöd av EG-förordningarna utövas av Jordbruksverket och länsstyrelsen (kontrollmyndigheter) i enlighet med vad regeringen bestämmer.

Tillsynen över efterlevnaden av beslut i enskilda fall enligt 4 eller 5 § får också utövas av en

Offentlig kontroll av efterlevnaden av beslut i enskilda fall enligt 4 eller 5 § får också

veterinär som utses av Jordbruksverket eller länsstyrelsen.

utövas av en veterinär som utses av Jordbruksverket eller länsstyrelsen.

Jordbruksverket samordnar övriga kontrollmyndigheters verksamhet och lämnar vid behov råd och hjälp i denna verksamhet.

Rätt till tillträde och upplysningar och skyldighet att tillhandahålla hjälp

9 §

För tillsynen har den som utövar tillsyn rätt att få tillträde till områden, anläggningar, byggnader, lokaler och andra utrymmen för att där besiktiga djuren, göra undersökningar och ta prover.

Den som utövar offentlig kontroll eller utför andra åtgärder enligt denna lag, föreskrifter eller beslut som meddelats med stöd av lagen, de EG-förordningar som kompletteras av lagen eller de besluts om har meddelats med stöd av EG-förordningarna har rätt att för kontrollen eller åtgärderna

1. på begäran få sådana uppgifter och ta del av sådana handlingar som behövs för den offentliga kontrollen eller åtgärderna, samt

2. få tillträde till områden, anläggningar, byggnader, lokaler och andra utrymmen som har anknytning till kontrollen eller åtgärderna.

Tillsynsmyndigheten har rätt att på begäran få de upplys-

ningar och handlingar som behövs för tillsynen.

Bestämmelserna i första och andra styckena gäller också för EG:s institutioner och av institutionerna utsedda inspektörer och experter.

Den som utövar offentlig kontroll får besiktiga djuren och göra de undersökningar och ta de prover som behövs för kontrollen.

Bestämmelserna i första och andra styckena gäller också för EG:s institutioner och av institutionerna utsedda inspektörer och experter.

Den som är föremål för offentlig kontroll eller åtgärder enligt denna lag, föreskrifter och beslut som meddelats med stöd av lagen, de EG-förordningar som kompletteras av lagen eller beslut som meddelats med stöd av EG-förordningarna skall tillhandahålla den hjälp som behövs för att kontrollen eller åtgärderna skall kunna genomföras.

Förelägganden, förbud och vite

10 §

Tillsynsmyndigheten får meddela de förelägganden eller förbud som behövs för att denna lag eller föreskrifter eller

Utöver vad som följer av de EG-förordningar som kompletteras av lagen får kontrollmyndigheten meddela de före-

beslut som har meddelats med stöd av lagen skall efterlevas. I beslut om föreläggande eller förbud får tillsynsmyndigheten sätta ut vite.

lägganden eller förbud som behövs för att denna lag, föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EG-förordningar som kompletteras av lagen och beslut som har meddelats med stöd av EG-förordningarna skall följas.

Förelägganden och förbud får förenas med vite.

Om någon inte fullgör sina skyldigheter enligt denna lag, enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller enligt ett föreläggande, kan tillsynsmyndigheten besluta om rättelse på hans bekostnad.

Rättelse

11 §

Polismyndigheten skall lämna den hjälp som behövs för att denna lag eller föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen skall efterlevas.

Om någon inte fullgör sina skyldigheter enligt denna lag, föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EG-förordningar som kompletteras av lagen eller beslut som har meddelats med stöd av EG-förordningarna, får kontrollmyndigheten besluta om rättelse på hans eller hennes

bekostnad.

Hjälp av polismyndighet

12 §

Till böter eller fängelse i högst ett år döms den som med uppsåt eller av oaktsamhet

1. bryter mot en föreskrift som har meddelats med stöd av 2 §,

2. bryter mot ett beslut eller en föreskrift som har meddelats med stöd av 5 §,

3. vid fullgörande av uppgiftsskyldighet enligt 2 § 2 lämnar oriktiga uppgifter om något förhållande av betydelse, om inte gärningen är belagd med straff enligt brottsbalken.

I ringa fall skall inte dömas till ansvar.

Den som har överträtt ett vitesföreläggande eller vitesförbud enligt 10 § döms inte till ansvar enligt denna lag för en gärning som omfattas av föreläggandet eller förbudet.

Innefattar ett brott som avses i första stycket 2 olovlig transport av djur eller varor skall sådan egendom förklaras förverkad, om det inte är uppenbart oskäligt. I stället för egendomen kan dess värde förklaras förverkat.

Polismyndigheten skall lämna den hjälp som behövs för att

verkställa ett beslut enligt denna lag, föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EG-förordningar som kompletteras av lagen eller beslut som meddelats med stöd av EG-förordningarna.

Begäran om hjälp enligt första stycket får göras endast om

1. det på grund av särskilda omständigheter kan befaras att åtgärden inte kan utföras utan att polisens särskilda befogenheter enligt 10 § polislagen (1984:387) behöver tillgripas, eller

2. det annars finns synnerliga skäl.

Straffbestämmelser m.m.

13 §

Beslut av en enskild veterinär får överklagas hos Jordbruksverket.

Andra beslut enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Beslut enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen skall gälla omedelbart, om inte

något annat beslutas.

Till böter eller fängelse i högst ett år döms den som med uppsåt eller av oaktsamhet

1. bryter mot en föreskrift som har meddelats med stöd av 2 §,

2. bryter mot ett beslut eller en föreskrift som har meddelats med stöd av 5 §,

3. vid fullgörande av uppgiftsskyldighet enligt 2 § 2 lämnar oriktiga uppgifter om något förhållande av betydelse, om inte gärningen är belagd med straff enligt brottsbalken, eller

4. åsidosätter förbud eller villkor som finns i de EG-förordningar som kompletteras av lagen.

Till ansvar enligt första stycket skall inte dömas i ringa fall.

Innefattar ett brott som avses i första stycket 2 olovlig transport av djur eller varor skall sådan egendom förklaras förverkad, om det inte är uppenbart oskäligt. I stället för egendomen kan dess värde förklaras förverkat.

14 §

Den som har överträtt ett vitesföreläggande eller vitesförbud döms inte till ansvar enligt denna lag för en gärning som omfattas av föreläggandet

eller förbudet.

Överklagande

15 §

Beslut av en enskild veterinär får överklagas hos Jordbruksverket.

Andra beslut enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller enligt de EG-förordningar som kompletteras av lagen får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

16 §

Beslut enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller enligt de EG-förordningar som kompletteras av lagen skall gälla omedelbart, om inte något annat beslutas.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2006.

1.9 Förslag till lag om ändring i lagen (1985:426) om kemiska produkter

Härigenom föreskrivs att i 3 § lagen (1985:426) om kemiska produkter skall ha följande lydelse.

3 §¹

Denna lag gäller inte sådana kemiska produkter som omfattas av *livsmedelslagen* (1971:511), *läkemedelslagen* (1992:859) eller *lagen* (1985:295) om foder. Om det från hälso- eller miljöskyddssynpunkt är särskilt påkallat får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer dock föreskriva att bestämmelserna i denna lag skall tillämpas även på sådan produkt.

Denna lag gäller inte sådana kemiska produkter som omfattas av *livsmedelslagen* (2006:0000), *läkemedelslagen* (1992:859) eller *lagen* (2006:0000) om foder och *animaliska biprodukter*. Om det från hälso- eller miljöskyddssynpunkt är särskilt påkallat får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer dock föreskriva att bestämmelserna i denna lag skall tillämpas även på sådan produkt.

I fråga om kemiska produkter som omfattas av *strålskyddslagen* (1988:220) eller *lagen* (1988:868) om brandfarliga och explosiva varor är bestämmelserna i denna lag inte tillämpliga för att förebygga hälso- eller miljöskador på grund av joniserande strålning respektive explosion eller brand.

I fråga om transport av sådana kemiska produkter som är farligt gods enligt *lagen* (1982:821) om transport av farligt gods gäller denna lag endast i den utsträckning som föreskrivs av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

¹ Senaste lydelse 1994:242.

Denna lag gäller inte sådan hantering av kemiska produkter som omfattas av lagen (1983:428) om spridning av bekämpningsmedel över skogsmark.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2006.

1.10 Förslag till lag om ändring i lagen (1989:225) om ersättning till smittbärare

Härigenom föreskrivs att i 3 § 1, 8 och 10 §§ lagen (1989:225) om ersättning till smittbärare orden "livsmedelslagen (1971:511)" skall bytas ut mot "livsmedelslagen (2006:0000)".

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2006.

1.11 Förslag till lag om ändring i lagen (1990:1183) om tillfällig försäljning

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen (1990:1183) om tillfällig försäljning skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

	4 §	
I 3 § avses med livsmedel: varor som avses i 1 § 1 livsmedelslagen (1971:511), kläder: varor som avses i 61 eller 62 kap. tulltaxelagen (1987:1068), skor: varor som avses i 64 kap. tulltaxelagen.	4 §	I 3 § avses med livsmedel: varor som avses i 1 § första stycket och andra stycket 3 livsmedelslagen (2006:0000), kläder: varor som avses i 61 eller 62 kap. tulltaxelagen (1987:1068), skor: varor som avses i 64 kap. tulltaxelagen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2006.

1.12 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1709) om EG:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken

Härigenom föreskrivs att i 1 § lagen (1994:1709) om EG:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken orden "livsmedelslagen (1971:511)" skall bytas ut mot "livsmedelslagen (2006:0000)".

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2006.

1.13 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1710) om EG:s förordningar om jordbruksprodukter

Härigenom föreskrivs att i 1 § lagen (1994:1710) om EG:s förordningar om jordbruksprodukter orden "livsmedelslagen (1971:511)" skall bytas ut mot "livsmedelslagen (2006:0000)".

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2006.

1.14 Förslag till lag om ändring i alkohollagen (1994:200)

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 6 § och 6 kap. 1 a § alkohollagen (1994:200) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

6 §¹

Detaljhandel med öl är, med de inskränkningar som föreskrivs i denna lag, tillåten under villkor att verksamheten bedrivs i en *lokal* som är godkänd *som livsmedelslokal enligt bestämmelser vilka meddelats med stöd av 22 § tredje stycket livsmedelslagen (1971:511)* samt att försäljning av matvaror bedrivs i lokalen. Utan hinder av vad nu sagts får detaljhandel med öl bedrivas av detaljhandelsbolaget samt av tillverkare av öl.

Detaljhandel med öl är, med de inskränkningar som föreskrivs i denna lag, tillåten under villkor att verksamheten bedrivs i en *anläggning* som är godkänd *eller registrerad enligt föreskrifter meddelade med stöd av 6 § 1 § livsmedelslagen (2006:0000)* samt att försäljning av matvaror bedrivs i lokalen. Utan hinder av vad nu sagts får detaljhandel med öl bedrivas av detaljhandelsbolaget samt av tillverkare av öl.

Den som bedriver detaljhandel med öl skall anmäla verksamheten hos den kommun där försäljningen sker. Anmälan skall göras senast när verksamheten påbörjas.

Den som bedriver detaljhandel med öl skall utöva särskild tillsyn (egentillsyn) över försäljningen. För tillsynen skall det finnas ett för verksamheten lämpligt program.

¹ Senaste lydelse 2001:414.

6 kap.1 a §²

Servering av öl är, med de inskränkningar som föreskrivs i denna lag, tillåten om verksamheten bedrivs i en *lokal* som är godkänd *som livsmedelslokal enligt bestämmelser som meddelats med stöd av 22 § tredje stycket livsmedelslagen (1971:511)* och där mat samtidigt serveras.

Servering av öl är, med de inskränkningar som föreskrivs i denna lag, tillåten om verksamheten bedrivs i en *anläggning* som är godkänd *eller registrerad enligt föreskrifter meddelade med stöd av 6 § 1 livsmedelslagen (2006:000)* och där mat samtidigt serveras.

Utan hinder av första stycket får öl serveras i sådana fall som anges i 1 § andra stycket samt av den som har serveringstillstånd.

Den som bedriver servering av öl skall anmäla verksamheten hos den kommun där försäljningen sker. Anmälan skall göras senast när verksamheten påbörjas. Vad nu sagts gäller inte i fall som avses i 1 § andra stycket eller den som har serveringstillstånd.

Den som är anmälningsskyldig enligt tredje stycket skall utöva särskild tillsyn (egentillsyn) över serveringen. För tillsynen skall det finnas ett för verksamheten lämpligt program.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2006.

2. Detaljhandel med öl och servering av öl är tillåten i en lokal som har godkänts enligt äldre bestämmelser till dess att kontrollmyndigheten med stöd av livsmedelslagen (2006:0000) har prövat om anläggningen kan godkännas eller, om godkännande inte krävs, tills dess att anläggningen har registrerats.

² Senaste lydelse 2001:414.

1.15 Förslag till lag om ändring i mervärdesskattelagen (1994:200)

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 9 § och 7 kap. 1 § mervärdesskattelagen (1994:200) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

9 §¹

En omsättning enligt 2, 2 a, 2 b eller 3 § av en vara anses som en omsättning utomlands, om

1. säljaren levererar varan till en plats utanför EG,
2. direkt utförsel av varan till en plats utanför EG ombesörjs av en speditör eller fraktförare,

3. en utländsk företagare förvärvar varan för sin verksamhet i utlandet och hämtar den här i landet för direkt utförsel till en plats utanför EG,

4. varan levereras till ett fartyg eller ett luftfartyg i utrikes trafik för bruk ombord på ett sådant fartyg eller luftfartyg eller för sådan omsättning som anges i 1 § tredje stycket,

4 a. varan levereras till ett fartyg eller luftfartyg i de fall som avses i 2 b § för försäljning ombord och avser sådana livsmedel eller livsmedelstill-satser som anges i livsmedelslagen (1971:511), dock inte punktskattepliktiga varor,

5. varan omsätts på fartyg eller luftfartyg i de fall som avses 2 b § för konsumtion ombord,

6. det är fråga om en leverans av varor av de slag som avses i 3 § lagen (1999:445) om exportbutiker och varorna är avsedda för försäljning i en sådan butik,

4 a. varan levereras till ett fartyg eller luftfartyg i de fall som avses i 2 b § för försäljning ombord och avser sådana varor som anges i 1 § livsmedelslagen (2006:0000), dock inte punktskattepliktiga varor,

¹ Senaste lydelse 2002:1004.

6 a. det är fråga om en sådan försäljning som avses i 1 § andra stycket lagen om exportbutiker,

7. varan är en personbil eller motorcykel som vid leveransen är tillfälligt registrerad enligt 23 § första stycket 1, 2 eller 3 lagen (2001:558) om vägtrafikregister, eller

8. varan levereras här i landet till en fysisk person som är bosatt eller stadigvarande vistas i ett annat land än ett EG-land, under förutsättning att

a. ersättningen utgör minst 200 kronor, och

b. säljaren kan visa att köparen har medfört varan vid resa till en plats utanför EG före utgången av tredje månaden efter den månad under vilken leveransen av varan gjordes.

Vid leverans av en vara inom landet till en fysisk person som är bosatt i Norge eller på Åland anses omsättningen som en omsättning utomlands endast om

1. leveransen avser en vara eller en grupp av varor som normalt utgör en helhet och ersättningen utgör minst 1 000 kronor efter avdrag för skatt enligt denna lag som hänför sig till ersättningen och

2. säljaren kan visa att köparen i nära anslutning till leveransen fört in varan eller varorna till Norge eller till Åland och därvid enligt tullräkning eller liknande handling betalat skatt motsvarande skatt enligt denna lag.

En leverans av varor till fartyg på linjer mellan Sverige och Norge eller mellan Sverige och Åland skall anses som en omsättning utomlands endast om leveransen inte strider mot 5 och 6 §§ lagen (1999:446) om proviantering av fartyg och luftfartyg.

En leverans som avses i första stycket 4 av punktskattepliktiga varor skall anses som en omsättning utomlands endast om leveransen uppfyller de villkor som gäller för proviantering i 7–9 §§ lagen om proviantering av fartyg och luftfartyg.

7 kap

1 §²

Skatt enligt denna lag tas ut med 25 procent av beskattningsunderlaget om inte annat följer av andra eller tredje stycket.

Skatten tas ut med 12 procent av beskattningsunderlaget för

1. rumsuthyrning i hotellrörelse eller liknande verksamhet samt upplåtelse av campingplatser och motsvarande i campingverksamhet,

2. transport i skidliftar,

3. omsättning av sådana konstverk som avses i 9 a kap. 5 §, och som ägs av upphovsmannen eller dennes dödsbo,

4. import av sådana konstverk, samlarföremål och antikviteter som avses i 9 a kap. 5–7 §§,

5. omsättning, gemenskapsinternt förvärv och import av sådana *livsmedel och livsmedelstillsatser som avses i 1 § livsmedelslagen (1971:511)* med undantag för

a) vatten från vattenverk,

b) spritdrycker, vin och

starköl, och

c) tobaksvaror.

5. omsättning, gemenskapsinternt förvärv och import av sådana *varor som anges i 1 § livsmedelslagen (2006:0000)* med undantag för

a) vatten från vattenverk,

b) spritdrycker, vin och

starköl, och

c) tobaksvaror.

Skatten tas ut med 6 procent av beskattningsunderlaget för

1. omsättning, gemenskapsinternt förvärv och import av följande varor, om inte annat följer av 3 kap. 13 och 14 §§, under förutsättning att varorna inte helt eller huvudsakligen är ägnade åt reklam:

– böcker, broschyrer, häften och liknande alster, även i form av enstaka blad,

– tidningar och tidskrifter,

– bilderböcker, ritböcker och målarböcker för barn,

– musiknoter, samt

² Senaste lydelse 2001:1169.

– kartor, inbegripet atlaser, väggkartor och topografiska kartor,

2. omsättning, gemenskapsinternt förvärv och import av program och kataloger för verksamhet som avses i 5, 6, 7 eller 10 samt annan omsättning än för egen verksamhet, gemenskapsinternt förvärv och import av program och kataloger för verksamhet som avses i 3 kap. 18 §, allt under förutsättning att programmen och katalogerna inte helt eller huvudsakligen är ägnade åt reklam,

3. omsättning av radiotidningar samt omsättning, gemenskapsinternt förvärv och import av kassettidningar, om inte annat följer av 3 kap. 17 §, och av kassetter eller något annat tekniskt medium som återger en uppläsning av innehållet i en vara som omfattas av 1,

4. omsättning, gemenskapsinternt förvärv och import av en vara som genom teckenspråk, punktskrift eller annan sådan särskild metod gör skrift eller annan information tillgänglig särskilt för läshandikappade, om inte annat följer av 3 kap. 4 §,

5. tillträde till konserter, cirkus-, biograf-, teater-, opera- eller balettföreställningar eller andra jämförliga föreställningar,

6. tjänster som avses i 3 kap. 11 § 2 och 4 om verksamheten inte bedrivs av och inte heller fortlöpande i mer än ringa omfattning understöds av det allmänna,

7. tillträde till och förevisning av djurparker,

8. upplåtelse eller överlåtelse av rättigheter som omfattas av 1, 4 eller 5 § lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk, dock inte när det är fråga om fotografier, reklamalster, system och program för automatisk databehandling eller film, videogram eller annan jämförlig upptagning som avser information,

9. upplåtelse eller överlåtelse av rättighet till ljud- eller bildupptagning av en utövande konstnärs framförande av ett litterärt eller konstnärligt verk,

10. omsättning av tjänster inom idrottsområdet som anges i 3 kap. 11 a § första stycket och som inte undantas från skatteplikt enligt andra stycket samma paragraf, och

11. personbefordran utom sådan befordran där resemomentet är av underordnad betydelse.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2006.

1.16 Förslag till lag om ändring i lagen (1996:1150) om högkostnadsskydd vid köp av läkemedel

Härigenom föreskrivs att 6 § lagen (1996:1150) om högkostnadsskydd vid köp av läkemedel skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 §

I den mån regeringen så föreskriver har den som är under 16 år rätt till nedsättning av det fastställda priset per inköp för livsmedel *som avses i 20 § livsmedelslagen (1971:511)* med hela det belopp som överstiger 120 kronor om livsmedlen förskrivs av läkare.

I den mån regeringen så föreskriver har den som är under 16 år rätt till nedsättning av det fastställda priset per inköp för livsmedel *för särskilda näringsändamål* med hela det belopp som överstiger 120 kronor om livsmedlen förskrivs av läkare.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer fastställer villkor för att tillhandahålla sådana livsmedel till nedsatt pris.

Kostnaden för livsmedlen får inte räknas samman med köp av sådana läkemedel, födelsekontrollerande medel och förbrukningsartiklar som avses i 1 och 2 §§.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2006.

1.17 Förslag till lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring

Härigenom föreskrivs att i 16 § lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring orden "livsmedelslagen (1971:511)" skall bytas ut mot "livsmedelslagen (2006:0000)".

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2006.

1.18 Förslag till lag om ändring i miljöbalken (1998:808)

Härigenom föreskrivs att i 9 kap. 15 § miljöbalken skall orden "livsmedelslagen (1971:511)" bytas ut mot "livsmedelslagen (2006:0000)" och orden "lagen (1992:1683) om provtagning på djur, m.m." skall bytas ut mot "lagen (2006:0000) om provtagning på djur, m.m."

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2006.

1.19 Förslag till lag om ändring i lagen (2002:160) om läkemedelsförmåner

Härigenom föreskrivs att 20 § lagen (2002:160) om läkemedelsförmåner skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

20 §

Om regeringen föreskriver det, har den som är under 16 år rätt till reducering av sina kostnader för inköp av sådana av läkare *förskrivna* livsmedel som avses i 20 § livsmedelslagen (1971:511) med det belopp som vid varje inköpstillfälle överstiger 120 kronor.

Om regeringen föreskriver det, har den som är under 16 år rätt till reducering av sina kostnader för inköp av sådana livsmedel *för särskilda näring-ändamål som förskrivits* av läkare med det belopp som vid varje inköpstillfälle överstiger 120 kronor.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer fastställer villkor för reduceringen av kostnaderna för sådana livsmedel.

Kostnaderna för livsmedlen får inte räknas samman med köp av sådana läkemedel, födelsekontrollerande medel och förbrukningsartiklar som avses i 15 och 18 §§.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2006.

1.20 Förslag till lag om ändring i fartygssäkerhetslagen (2003:364)

Härigenom föreskrivs i fråga om fartygssäkerhetslagen (2002:364)

dels att i 5 kap. 1 § orden "livsmedelslagen (1971:511)" skall bytas ut mot "livsmedelslagen (2006:0000)",

dels att 4 kap. 5 § skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

5 §

För att hjälp och vård vid olycksfall eller sjukdom skall kunna lämnas ombord skall sådana åtgärder vidtas som behövs med hänsyn till antalet ombordanställda, fartygets beskaffenhet och den fart som fartyget används i. 5 § Den kost som de ombordanställda får skall vara tillräcklig och av fullgod kvalitet.

Vatten för de ombordanställdas behov skall finnas lätt tillgängligt ombord i tillräcklig mängd och av fullgod kvalitet.

Bestämmelser om livsmedel och om utrymmen för hantering av livsmedel finns i *livsmedelslagen (1971:511)*.

Bestämmelser om livsmedel och om utrymmen för hantering av livsmedel finns i *livsmedelslagen (2006:0000)* och de EG-förordningar som kompletteras av lagen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2006.

1.21 Förslag till lag om ändring i smittskyddslagen (2004:168)

Härigenom föreskrivs att i 1 kap. 2 § och 6 kap. 7 § smittskyddslagen (2004:168) orden "livsmedelslagen (1971:511)" och lagen (1992:1683) om provtagning på djur, m.m." skall bytas ut mot "livsmedelslagen (2006:0000)" och "lagen (2006:0000) om provtagning på djur, m.m."

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2006.

2 Inledning

Sedan flera år tillbaka har det inom Europeiska unionen (EU) pågått ett arbete med att skapa nya och modernare regler inom livsmedels-, foder-, djurhälso-, djurskydds- och växtskyddsområdena. I denna promemoria lämnas förslag till ny lagstiftning med anledning av de nya gemensamma bestämmelser som beslutats inom dessa områden.

Genom Vitboken för säkra livsmedel lade Europeiska kommissionen fram en plan för hur lagstiftningen på området för livsmedelssäkerhet skulle förstärkas genom 84 olika aktiviteter. En av de mest grundläggande delarna i det arbete som inleddes i rådet och Europaparlamentet 2000 med anledning av vitboken var att ta fram basen för livsmedelslagstiftningen. Detta kom att bli den så kallade allmänna livsmedelslagen (Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 178/2002 av den 28 januari 2002 om allmänna principer och krav för livsmedelslagstiftningen, om inrättande av Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet och om förfaranden i frågor som gäller livsmedelssäkerhet). Denna förordning lägger fast grunden för lagstiftningen inom livsmedels- och foderområdena och behandlar frågor som till exempel foder- och livsmedelssäkerhet, spårbarhet i livsmedelskedjan, livsmedels- och foderföretagarnas ansvar för de produkter de släpper ut på marknaden och inrättandet av Europeiska livsmedelssäkerhetsmyndigheten (EFSA).

En annan viktig del inom den lagstiftning som antagits med anledning av vitboken om säkra livsmedel är moderniseringen av reglerna om livsmedelshygien. Regelverket har tidigare varit

uppdelat på ett tjugotal rättsakter som antagits vid olika tidpunkter. Syftet med att ta fram nya rättsakter har huvudsakligen varit att samordna, uppdatera och förenkla det nu gällande regelverket.

Det så kallade hygienpaketet består av tre gemenskapsrättsakter. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 852/2004 av den 29 april 2004 om livsmedelshygien innehåller generella hygienbestämmelser som ska tillämpas i fråga om både icke-animaliska och animaliska livsmedel, Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 853/2004 av den 29 april 2004 om fastställande av särskilda hygienregler för livsmedel av animaliskt ursprung samt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 854/2004 av den 29 april 2004 om fastställande av särskilda bestämmelser för genomförandet av offentlig kontroll av produkter av animaliskt ursprung avsedda att användas som livsmedel.

De nya hygienregelerna består dels av generella regler för alla livsmedelsföretag, dels specifika regler för företag som arbetar med livsmedel av animaliskt ursprung. Förändringen innebär både en modernisering och förenkling av den äldre lagstiftningen och i flera avseenden en ökad harmonisering inom EU.

Grundläggande principer i hela översynsarbetet har varit att företagaren har ansvar för de produkter som tillverkas och att det ur hygienisk synpunkt är nödvändigt att ha regler som täcker hela livsmedelskedjan ”från jord till bord”. En annan utgångspunkt har varit att göra de mest grundläggande kraven så likartade som möjligt och att de skall gälla både för livsmedel av animaliskt ursprung och av icke animaliskt ursprung. Generella krav om en livsmedelslokals beskaffenhet finns i förordningarna, liksom krav på att företag skall tillämpa HACCP (Hazard Analysis Critical Control Points). Reglerna är överlag utformade så att de skall finnas utrymme för flexibilitet i tillämpningen av reglerna under förutsättning att livsmedelssäkerheten inte äventyras.

Även inom foderområdet har hygienregler fastställts inom gemenskapen. Bakgrunden till Europaparlamentets och rådets

förordning (EG) nr 183/2005 av den 17 januari 2005 om fastställande av krav för foderhygien är de kriser inom livsmedelssektorn, vilka under senare år berott på att foder av undermålig kvalitet använts i gemenskapen. Exempel på sådana kriser är i första hand den så kallade BSE-krisen (galna ksjukan) där de första fallen diagnostiserades år 1986, dioxinskandalen i Belgien år 1999 och användningen av restprodukter från läkemedelstillverkning innehållande hormoner (MPA) år 2002.

Inom flera länder i EU har övervakning och bekämpning av salmonella och andra zoonoser varit förhållandevis lågprioriterat. Smittämnen som kan överföras från djur till människa, zoonoser, uppmärksammades även i kommissionens vitbok om säkra livsmedel. I augusti 2001 lade kommissionen fram en rapport till Europaparlamentet och rådet om de åtgärder som skulle vidtas för att bekämpa och förebygga zoonoser. Mot bakgrund av rapporten lade kommissionen fram två förslag till nya rättsakter. Detta kom att bli Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/99/EG av den 17 november 2003 om övervakning av zoonoser och zoonotiska smittämnen, om ändring av rådets beslut 90/424/EEG och om upphävande av rådets direktiv 92/117/EEG, och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2160/2003 av den 17 november 2003 om bekämpning av salmonella och vissa andra livsmedelsburna zoonotiska smittämnen. Genom dessa rättsakter förstärks den inom EU gemensamma strategin för att övervaka och bekämpa salmonella och andra zoonotiska agens.

Gemenskapslagstiftningen på växtskyddsområdet har också setts över inom EU. År 1997 lade kommissionen fram ett förslag till uppdatering och kodifiering av äldre direktiv om växtskydd. Resultatet av förhandlingarna blev rådets direktiv 2000/29/EG av den 8 maj 2000 om skyddsåtgärder mot att skadegörare på växter eller växtprodukter förs in till gemenskapen och mot att de sprids inom gemenskapen. Direktivet lägger huvudsakligen fast regler för hur medlemsstaterna skall skydda gemenskaps-

territoriet mot vissa växtskadegörare och hur de offentliga kontrollerna av efterlevnaden av regelverket skall bedrivas.

Det finns kompletterande rådsdirektiv rörande hur en viss skadegörare skall bekämpas, exempelvis rådets direktiv 98/57/EG av den 20 juli 1998 om bekämpning av *Ralstonia solanacearum* (Smith) Yabuuchi m.fl. och rådets direktiv 69/465/EEG av den 8 december 1969 om bekämpning av potatiscystnematod. De särskilda bekämpningsdirektiven har främst bedömts behövas för kontrollen av vissa svårare potatis-sjukdomar.

Växtskyddslagstiftningen har under senare år utvidgats. Nya regler för import av trä och plantor av vissa trädslag har trätt i kraft den 1 mars 2005 (genom ändringar och tillägg i direktivets bilagor).

Genom Europaparlamentets och rådets förordning nr 882/2004 av den 26 april 2004 om offentlig kontroll för att säkerställa kontrollen av efterlevnaden av foder- och livsmedelslagstiftningen samt bestämmelserna om djurhälsa och djurskydd ges tillsynsmyndigheterna verktyg att övervaka att företagen lever upp till sina skyldigheter i lagstiftningen. Genom förordningen moderniseras och harmoniseras ytterligare kontrollreglerna modernisera jämfört med den äldre gemenskapslagstiftningen.

Bestämmelserna innebär i stort att kontrollerna skall vara riskbaserade och i högre grad än i dag utgöras av revisioner och systemtillsyn. Förordningen innehåller också krav på fleråriga nationella kontrollplaner och rapporter samt regler om hur gemenskapens övervakning av medlemsstaternas efterlevnad att lagstiftningen skall utövas.

Det harmoniserade regelverket består således numera av en EG-förordning som lägger fast grundprinciperna för livsmedels- och foderlagstiftningen samt företagens ansvar. Dessa regler kompletteras dels av ett riskbaserat regelverk om foder- och livsmedelshygien som företagen har att efterleva vid livsmedelshantering, dels särbestämmelser om främmande ämnen, livsmedels- och fodertillsatser, märkning, bekämpning

och övervakning av zoonoser. För att säkerställa att tillsynsmyndigheterna inom hela gemenskapen har de verktyg som behövs för att effektivt kontrollera efterlevnaden av lagstiftningen tillskapas ett ramverk för den offentliga kontrollen som kompletteras av särskilda bestämmelser för kontrollen av livsmedel av animaliskt ursprung.

Den offentliga kontrollens finansiering har varit föremål för utredning. Regeringen beslutade den 14 oktober 2004 att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att lämna förslag till ett nytt avgiftssystem för foder-, livsmedels- och djurskyddstillsyn. Utredningen presenterade sitt förslag till ett nytt avgiftssystem i juni 2005 (SOU 2005:52 Avgiftsfinansierad djurskydds-, livsmedels- och foderkontroll). Förslaget är för närvarande föremål för remissbehandling.

3 Svensk rätt

I detta avsnitt lämnas en redogörelse för det huvudsakliga innehållet i den lagstiftning som berörs av de EG-förordningar och EG-direktiv som behandlas i avsnitt 4.

3.1 Livsmedelslagen

De grundläggande bestämmelserna om hanteringen av livsmedel finns i livsmedelslagen (1971:511) och livsmedelsförordningen (1971:807). I lagen finns regler om hanteringen av livsmedel, vilken beskaffenhet och under vilka förutsättningar livsmedel får saluhållas, försäljas, serveras eller på annat sätt överlämnas för förtäring. Vidare finns bestämmelser om märkning av livsmedel, personalhygien samt i vilka lokaler och under vilka förutsättningar livsmedel får hanteras i dessa.

I 1 och 2 §§ livsmedelslagen anges vad som i lagens mening avses med bland annat livsmedel, livsmedelstillsats, främmande ämne och hantering av livsmedel. Vidare anges att bestämmelserna i lagen om saluhållande i tillämpliga delar även gäller försäljning, servering eller annat överlämnade av livsmedel för förtäring.

Enligt 3 § gäller inte lagen hantering av livsmedel i enskilt hushåll. Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får dock i vissa särskilt angivna fall föreskriva att lagen helt eller delvis skall gälla hantering av livsmedel i enskilt hushåll. Lagen gäller inte heller hantering av livsmedel i kök i förskola och fritidshem av viss storlek om inte annat föreskrivs.

I 4 § ges regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer möjlighet att meddela föreskrifter om undantag från lagens tillämpning i fråga om vissa slag av livsmedel m.m. och för försvarsmakten samt fartyg och luftfartyg.

De grundläggande bestämmelserna om livsmedels beskaffenhet och märkning samt hanteringen av livsmedel finns i 5–15 §§. I vilka fall livsmedel inte får saluhållas regleras närmare i 16–20 §§.

I livsmedelhanteringen får – enligt 21 § – inte person vara sysselsatt som har eller kan antas ha sjukdom eller smitta, sår eller annan skada som kan göra det livsmedel som personen hanterar otjänligt till människoföda. Livsmedel får vidare – som huvudregel – hanteras yrkesmässigt endast i sådan lokal som enligt 22 § förstås som livsmedelslokal.

I 24–29 §§ livsmedelslagen finns regler om tillsyn över efterlevnaden av lagen och de EG-förordningar som kompletteras av lagen. Livsmedelsverket, länsstyrelserna och kommunerna utövar tillsyn i enlighet med vad regeringen föreskriver. Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får överlämna vissa tillsynsuppgifter till ett enskilt kontrollorgan som är juridisk person. I lagen finns även bestämmelser om tillsynsmyndighetens befogenheter för att kunna utöva tillsyn. Det finns också straffbestämmelser och bestämmelser om avgifter och överklagande i lagen.

Livsmedelslagens bestämmelser om tillsyn, avgifter, sanktioner och överklagande av beslut kompletteras också de EG-förordningar som faller inom tillämpningsområdet för lagen. Regeringen tillkännager i Svensk författningssamling vilka EG-förordningar som avses. Enligt ett tillkännagivande den 27 januari 2005 (SFS 2005:34) kompletteras lagen 30 EG-förordningar som helt eller delvis innehåller bestämmelser om livsmedel.

3.2 Lagen om foder

Grundläggande bestämmelser om foder finns i lagen (1985:295) om foder och i förordningen (1998:213) om foder. Foderlagen syftar till att skydda människors och djurs hälsa. För att foder skall få säljas eller användas får fodret inte ha sådan sammansättning eller beskaffenhet att det är skadligt eller otjänligt för djuret, gör livsmedel från djuret skadligt eller otjänligt som människoföda, kan medföra hälsorisker för människor när det hanteras eller har en skadlig inverkan på miljön.

Därutöver gäller vissa speciella förbudsregler. Utöver det så kallade kadaverförbudet i gemenskapsrätten får, enligt 3 a §, sådana vilda djur som inte omfattas av de EG-förordningar som kompletteras av lagen endast användas som foder under vissa särskilt angivna förutsättningar. Det är vidare, enligt 4 §, förbjudet att använda antibiotika, andra kemoterapeutiska medel eller andra läkemedel i foder i tillväxtbefrämjande syfte.

Tillsynen över lagen utövas av Statens jordbruksverk som har möjlighet att överlåta tillsynsuppgifter till länsstyrelsen och till andra myndigheter. En tillsynsmyndighet får meddela de förelägganden och förbud som behövs för att lagen skall efterlevas. Det finns också straffbestämmelser och bestämmelser om avgifter och överklagande i lagen.

Foderlagens bestämmelser, främst om tillsyn, avgifter och sanktioner, kompletteras också sådana bestämmelser i EG-förordningar som gäller villkor för eller förbud mot införsel, utförsel, tillverkning, försäljning eller annan överlåtelse, användning eller hantering i övrigt av foder och som regeringen ger till känna i Svensk författningssamling. Enligt ett tillkännagivande den 27 januari 2005 (SFS 2005:35) kompletteras lagen av sju EG-förordningar som helt eller delvis innehåller bestämmer om foder.

3.3 Lagen om provtagning på djur, m.m.

I lagen (1992:1683) om provtagning på djur, m.m. och i förordningen (1998:134) om provtagning på djur, m.m. finns flera olika typer av bestämmelser som har det gemensamt att de avser kartläggning och kontroll av smittsamma djursjukdomar, kontroll av vissa ämnen och rests substanser i djur och djurprodukter, märkning och registrering av djur, samt åtgärder för att förebygga och förhindra spridning av smittsamma djursjukdomar. Lagens bestämmelser gäller smittsamma djursjukdomar i allmänhet och vad som sägs om sådana sjukdomar gäller även förekomsten av smittämnen hos djur. Lagen ger befogenheter att vidta vissa åtgärder, men föreskriver inte någon skyldighet att vidta dessa. I lagen finns dessutom bestämmelser om tillsyn, avgifter, straff och överklagande.

Om inte annat föreskrivits utövar Jordbruksverket tillsynen över efterlevnaden av sådana föreskrifter och beslut som meddelats med stöd av lagen. Möjligheter finns för Jordbruksverket att delegera viss tillsyn till länsstyrelsen eller till en kommun. När det gäller tillsynen av föreskrifter eller beslut i enskilda fall om hanteringen av djurprodukter, det vill säga livsmedel som innehåller otillåtna läkemedel eller andra ämnen än läkemedel i otillåten mängd, svarar Livsmedelsverket för tillsynen (se prop. 1997/98:48 s. 25.).

Lagens bestämmelser om tillsyn, avgifter och sanktioner kompletteras dessutom sådana EG-bestämmelser som inte faller inom tillämpningsområdet för lagen (1985:295) om foder och som finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1774/2002 av den 3 oktober 2002 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter som inte är avsedda att användas som livsmedel. Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får vidare, enligt 4 c §, meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet besluta om sådan hantering av animaliska biprodukter som faller utanför tillämpningsområdet för förordning 1774/2002.

3.4 Epizootilagen

Epizootilagen (1999:657) innehåller bestämmelser om allmänfarliga djursjukdomar som kan spridas genom smitta bland djur eller från djur till människa (epizootiska sjukdomar). Med allmänfarliga sjukdomar avses i lagen sådana sjukdomar som kan utgöra ett allvarligt hot mot människors eller djurs hälsa eller medföra stora ekonomiska förluster för samhället. De sjukdomar som omfattas av epizootilagen anges i verkställighetsföreskrifter av Statens jordbruksverk.

I lagen finns bestämmelser om förebyggande åtgärder och bekämpning. Det finns också ersättningsbestämmelser åt enskild för förlust och kostnader som uppkommer med anledning av föreskrifter och beslut enligt lagen.

Enligt lagen får regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer också meddela de föreskrifter som behövs som komplettering av sådana EG-bestämmelser som inte faller inom tillämpningsområdet för vare sig livsmedelslagen eller foderlagen och som finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 999/2001 av den 22 maj 2001 om fastställande av bestämmelser för förebyggande, kontroll och utrotning av vissa typer av transmissibel spongiform encefalopati.

Tillsynen över efterlevnaden av lagen och föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av den utövas centralt av Jordbruksverket och inom länet av länsstyrelsen. Staten ersätter den som på grund av föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen har drabbats av viss förlust eller kostnad. I lagen finns även bestämmelser om tillsynsmyndighetens befogenheter för att kunna utöva tillsyn samt straffbestämmelser. Det finns dessutom bestämmelser om överklagande i lagen.

Enligt epizootiförordningen (1999:659) är det Jordbruksverket som leder och samordnar de förebyggande åtgärderna och bekämpningen enligt epizootilagen. Jordbruksverket skall i samråd med Livsmedelsverket, Statens veterinärmedicinska anstalt och länsstyrelserna upprätta beredskapsplaner som anger vilka åtgärder som myndigheterna skall vidta för att bekämpa

sjukdomarna. Jordbruksverket får meddela föreskrifter som anges i epizootilagen och också anställa veterinärer som distriktsveterinärer som skall medverka vid bekämpning av sjukdomarna. Det är också Jordbruksverket som beslutar om ersättning enligt epizootilagen.

3.5 Zoonoslagen

Zoonoslagen (1999:658) innehåller bestämmelser om sjukdomar och smittämnen hos djur som kan spridas naturligt från djur till människa (zoonoser) och som inte omfattas av epizootilagen. En förutsättning för att en zoonos skall omfattas av lagen är att det finns tillräckliga kunskaper om den för effektiv kontroll och bekämpning. Zoonoserna anges i verkställighetsföreskrifter av Jordbruksverket. För närvarande omfattas endast salmonella av lagen. I fråga om andra zoonoser finns bestämmelser om kontroll och förebyggande åtgärder i lagen (1992:1683) om provtagning på djur, m.m.

Tillsynen utövas enligt lagen centralt av Jordbruksverket och inom länet av länsstyrelsen. I lagen finns bestämmelser om tillsynsmyndighetens befogenheter för att kunna utöva tillsyn samt straffbestämmelser. Det finns också bestämmelser som överklagande i lagen.

I zoonoslagen regleras bland annat vilka åtgärder som skall vidtas när det finns misstanke om att en zoonos har inträffat. Lagens bestämmelser motsvarar till stora delar dem som finns i epizootilagen.

Enligt zoonosförordningen (1999:660) är det Jordbruksverket som leder och samordnar de förebyggande åtgärderna och bekämpningen enligt zoonoslagen. Det är också Jordbruksverket som beslutar om ersättning enligt förordningen.

3.6 Lagen om kontroll av husdjur m.m.

I lagen (1985:342) om kontroll av husdjur m.m. och i förordningen (1985:343) om kontroll av husdjur m.m. finns bestämmelser som syftar till att främja animalieproduktionen och djurs lämplighet för avel i näringsverksamhet samt att förebygga sjukdomar hos djur.

Enligt lagen och förordningen får Statens jordbruksverk meddela föreskrifter om kontroll av husdjur och andra djur samt ge organisationer på jordbruksnäringens område eller sammanslutningar rätt att anordna sådan kontroll. Innan kontrollen anordnas skall Jordbruksverket dock godkänna plan och riktlinjer för verksamheten. Den som har djur som omfattas av den kontroll som omfattas av lagen har rätt att få djuren anslutna till kontrollen. I lagen finns även bestämmelser om avgifter för det fall det finns hälsokontroll anordnad för slaktsvin eller nötkreatur. Det finns också särskilda bestämmelser om vad som gäller om det finns hälsokontroll anordnad för kronhjort och dovhjort. Vidare får regeringen meddela föreskrifter om att hingstar får användas till avel endast om de har avelsvärderats.

3.7 Djurskyddslagen

I djurskyddslagen (1988:534) och djurskyddsförordningen (1988:539) finns grundläggande bestämmelser om vård och behandling av husdjur och andra djur om de hålls i fångenskap eller används för vetenskapligt ändamål. Huvudsyftet med lagen är att förebygga att djuren utsätts för onödigt lidande och sjukdom. Lagen gäller vid sidan av bestämmelserna om djurplågeri i brottsbalken.

I lagen finns grundläggande bestämmelser om hur djur skall hållas och skötas. Det finns också särskilda bestämmelser som reglerar under vilka förutsättningar operativa ingrepp och

injektioner får göras på djur samt bestämmelser om avel. Lagen inrymmer vidare bestämmelser om hur djur som förs till slakt skall behandlas, om tillståndsplikt för viss djurhållning samt om tävling med djur och förevisning av djur. Det finns också särskilda regler för behandling av djur som används för vetenskapligt ändamål.

Enligt djurskyddslagen har myndigheter på flera olika nivåer ansvar för att bestämmelserna om djurskydd efterlevs. Djurskyddsmyndigheten, länsstyrelserna och kommunerna utövar tillsynen i enlighet med vad regeringen bestämmer. Tillsynsmyndigheterna har även vissa befogenheter för att kunna utöva tillsyn. I lagen finns även straffbestämmelser och bestämmelser om överklagande.

3.8 Växtskyddslagen

Bestämmelser om växtskydd finns i växtskyddslagen (1972:318) och i förordningen (1995:681) om växtskydd m.m. Syftet med bestämmelserna är att bekämpa och hindra spridning av växtskadegörare som allvarligt kan skada sådana växter som omfattas av lagen. För att kunna åstadkomma detta finns i lagen bestämmelser som Statens jordbruksverk befogenheter att vidta vissa särskilt angivna åtgärder för att komma tillrätta med växtskadegörare. Enligt lagen är en innehavare av mark, byggnad eller transportmedel skyldig att lämna tillträde för en åtgärd enligt lagen eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen. I lagen finns även straffbestämmelser och bestämmelser om överklagande.

I förordningen finns vissa bestämmelser om tillsyn över att det inte införs eller sprids gods i strid mot förordningen.

4 EG-förordningarna och EG-direktivet

I detta avsnitt lämnas en redogörelse för det huvudsakliga innehållet i de EG-förordningar och EG-direktiv som ligger till grund för de överväganden och förslag som behandlas i denna promemoria. De fullständiga versionerna av förordningarna och direktivet finns i bilagorna 1–9.

4.1 EG-förordningen om allmänna krav och principer för livsmedelslagstiftningen

Inledning

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 178/2002 av den 28 januari 2002 om allmänna principer och krav för livsmedelslagstiftningen, om inrättande av Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet och om förfaranden i frågor som gäller livsmedelssäkerhet reglerar huvudsakligen tre områden i kapitlen I–III. Kapitel I innehåller generella bestämmelser om syfte, räckvidd och definitioner. I kapitel II, som har rubriken allmän livsmedelslagstiftning, finns bestämmelser om livsmedel och foder. Kapitlet är indelat i fyra avsnitt. Avsnitt 1 innehåller så kallade allmänna principer, det vill säga regler som riktar sig till lagstiftarna såväl på gemenskapsnivå som på nationell nivå. Enligt artikel 4.2 utgör principerna en allmän övergripande ram som skall följas när åtgärder vidtas. En av de principer som slås

fast är den så kallade försiktighetsprincipen. Avsnitt 2 innehåller principer om öppenhet och i avsnitt 3 finns regler om livsmedelshandel med tredje land. I avsnitt 4 regleras livsmedelslagstiftningens allmänna krav. Dessa bestämmelser riktar sig huvudsakligen till den enskilda företagaren, men i vissa fall även till medlemsstaten. Kapitel III innehåller bestämmelser om den europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet (EFSA). Kapitel IV, som i sin tur är indelat i tre avsnitt, innehåller bestämmelser om systemet för snabb varning (RAPEX), krishantering och nödsituationer. Slutligen finns i kapitel V regler om förfaranden och slutbestämmelser.

Syfte och tillämpningsområde

Enligt artikel 1 har förordningen till syfte att säkerställa en hög skyddsnivå för människors hälsa och för konsumenternas intressen när det gäller livsmedel samt att se till att den inre marknaden fungerar effektivt. Vidare anges att förordningen skall tillämpas på alla stadier i produktions- bearbetnings- och distributionskedjan av livsmedel och foder. Den skall dock inte tillämpas på primärproduktion för privat enskilt bruk eller på enskildas beredning, hantering eller lagring av livsmedel för privat enskild konsumtion.

I artikel 2 definieras begreppet livsmedel. I artikel 3 finns ytterligare definitioner av centrala begrepp, däribland begreppen livsmedelslagstiftning, livsmedelsföretag, foder, foderföretag, och utsläppande på marknaden. Av definitionen av begreppet livsmedelslagstiftning framgår att begreppet omfattar inte bara bestämmelser om livsmedel och livsmedelssäkerhet i snäv bemärkelse utan även regler om foder som produceras för livsmedelsproducerande djur.

Bestämmelser riktade till enskilda företagare

I kapitel II avsnitt 4 finns bestämmelser som riktar sig direkt till enskilda företagare. Kapitlet är tillämpligt på alla stadier inom produktion, bearbetning och distribution av livsmedel och foder som produceras för livsmedelsproducerande djur eller som dessa utfordras med (artikel 4. 1).

Krav på livsmedelssäkerhet och fodersäkerhet

I artikel 14.1 föreskrivs att livsmedel inte skall släppas ut på marknaden om de inte är säkra. Enligt artikel 14. 2 skall livsmedel anses som icke säkra om de anses som skadliga för hälsan eller otjänliga som människoföda. Punkterna 3–5 innehåller bestämmelser om vilka omständigheter som skall beaktas när man fastställer om ett livsmedel är skadligt för hälsan eller otjänligt. Vidare finns i punkterna 6, 7 och 9 regler om i vilka fall ett livsmedel kan presumeras vara säkert respektive icke säkert och i punkten 8 en skyddsklausul som gör det möjligt för den behöriga myndigheten att vidta åtgärder mot ett livsmedel om det trots att det uppfyller föreskrivna kriterier finns anledning att misstänka att det inte är säkert.

Bestämmelser om fodersäkerhet finns i artikel 15. Enligt punkten 1 får foder inte släppas ut på marknaden eller ges åt livsmedelsproducerande djur om det inte är säkert. Punkten 2 föreskriver att foder skall anses som icke säkert för dess avsedda användningsområde om det anses ha en negativ effekt på människors eller djurs hälsa eller leda till att livsmedel från livsmedelsproducerande djur inte är säkert som människoföda. Regler om i vilka fall ett foder kan presumeras vara säkert respektive icke säkert återfinns i punkterna 3, 4 och 6. Slutligen finns i punkten 5 en skyddsklausul.

Presentation

Artikel 16 innehåller en allmän bestämmelse om att konsumenterna inte får vilseledas genom det sätt på vilket livsmedel eller foder märks, marknadsförs eller presenteras.

Skyldigheter

Enligt artikel 17.1 skall livsmedels- och foderföretagare se till att livsmedel och foder uppfyller de krav i livsmedelslagstiftningen som är tillämpliga för deras verksamhet och kontrollera att dessa krav uppfylls.

Spårbarhet

För att säkerställa att de livsmedel och foder som finns på marknaden skall kunna spåras uppställs i artikel 18 vissa minimikrav för spårbarheten som skall uppfyllas av företagarna. Enligt artikel 18.1 skall livsmedel, foder, livsmedelsproducerande djur och alla ämnen som är avsedda för eller kan antas ingå i ett livsmedel eller ett foder kunna spåras på alla stadier i produktions- bearbetnings- och distributionskedjan.

Särskilda skyldigheter för livsmedelsföretagare och foderföretagare

I artikel 19 och 20 regleras vilka skyldigheter livsmedelsföretagare respektive foderföretagare har att vidta åtgärder vid misstanke om att ett foder eller livsmedel inte uppfyller kraven för livsmedels- eller fodersäkerhet. Enligt definitionerna i artikel 3 innefattar skyldigheterna aktörer i hela kedjan från primärproducenter till de som säljer eller tillhandahåller livsmedel eller foder till slutkonsumenten eller ett djur. Åtgärderna innefattar bland annat åtgärder för att dra tillbaka livsmedel från marknaden och information till konsumenterna.

Medlemsstaternas skyldigheter

Medlemsstaterna är enligt artikel 17.2 skyldiga att införa livsmedelslagstiftning samt övervaka och kontrollera att livsmedels- och foderföretagarna uppfyller de relevanta kraven i livsmedelslagstiftningen. De skall även fastställa bestämmelser om vilka åtgärder och påföljder som gäller för överträdelser av livsmedels- och foderlagstiftningen. Åtgärderna och påföljderna skall vara effektiva, proportionella och avskräckande.

Ikraftträdande

EG-förordningen trädde i kraft den 21 februari 2002 och tillämpas i väsentliga delar från och med den 1 januari 2005. De bestämmelser som skall tillämpas från ett senare datum behandlar frågor som rör Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet samt kommissionens möjligheter att inrätta krisenheter samt dessas uppgifter. Vidare skall bestämmelserna om medlingsförfarande tillämpas vid en senare tidpunkt.

4.2 EG-förordningen om livsmedelshygien

Inledning

I Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 852/2004 av den 29 april 2004 om livsmedelshygien finns allmänna hygienregler för livsmedel. Till EG-förordningen har fogats två bilagor som innehåller tekniska bestämmelser. Förordningens bestämmelser riktar sig huvudsakligen till livsmedelsföretagare och är indelad i fem kapitel. Bestämmelserna är utformade med hänsyn till att förordningen skall tillämpas på all livsmedels-hantering, det vill säga allt från torgförsäljning till storindustri.

Kapitel I innehåller allmänna bestämmelser om räckvidd och definitioner. I kapitel II finns bestämmelser om allmänna

skyldigheter, allmänna och särskilda hygienkrav samt riskanalys (faroanalys) och kritiska synpunkter. I kapitlet finns även bestämmelser om offentlig kontroll, registrering och godkännande av anläggningar. Bestämmelserna i kapitlet riktar sig till livsmedelsföretagare. Kapitel III inrymmer bestämmelser om riktlinjer för god praxis och riktar sig till medlemsstaterna och Europeiska kommissionen. Bestämmelserna i kapitel IV rör krav på livsmedelshygien vid import och export. Slutligen finns i kapitel V regler om genomförandeåtgärder och övergångsbestämmelser samt bestämmelser om förfaranden. Det finns också bestämmelser om upphävande av rättsakter m.m.

Tillämpningsområde

I förordningen fastställs allmänna hygienregler för livsmedelsföretagare med hänsyn till särskilt angivna principer. Definitionen av livsmedelsföretagare enligt förordningen är densamma som enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 178/2002. Det primära ansvaret för livsmedels-säkerheten ligger hos livsmedelsföretagarna och behovet av att livsmedels-säkerhet garanteras i hela livsmedelskedjan, från och med primärproduktionen. Ansvaret för livsmedels-säkerheten betonas genom att krav på god hygienpraxis och rutiner som bygger på HACCP (Hazard Analysis Critical Control Points) införs för alla livsmedelsföretagare, utom primärproducenterna.

Förordningen tillämpas på alla led i produktions-, bearbetnings- och distributionskedjan för livsmedel, inklusive primärproduktion, samt på export. Förordningen skall dock inte tillämpas på primärproduktion för användning inom privat-hushåll eller på enskildas beredning, hantering eller lagring av livsmedel för enskild konsumtion inom privat hushåll. Förordningen tillämpas inte heller på producenters direkta leveranser av små mängder primärprodukter till konsumenter eller till lokala detaljhandelsföretag som levererar direkt till konsumenter. Inte heller uppsamlingscentraler och garverier, som omfattas av definitionen på livsmedelsföretag på grund av

att de hanterar råvaror för framställning av gelatin eller kollagen, skall förordningen tillämpas på. För den småskaliga verksamheten av primärprodukter från producenter skall dock medlemsstaterna fastställa särskilda regler i sin nationella lagstiftning.

Förordningen innehåller i artikel 2 definitioner av centrala begrepp, däribland livsmedelshygien, primärprodukt, anläggning och behörig myndighet. Vidare skall de definitioner som finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 178/2002 tillämpas även beträffande Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 852/2004. I artikeln anges dessutom ett antal uttryck som är specifika för bilagorna till förordningen och vad dessa betyder i sammanhanget.

Livsmedelsföretagarnas skyldigheter

I kapitel II finns bestämmelser som riktar sig till livsmedelsföretagare. Artiklarna 3–6 behandlar livsmedelsföretagarnas skyldigheter.

Enligt artikel 3 skall livsmedelsföretagarna se till att alla de led i livsmedelskedjan, inklusive primärproduktionen, som han eller hon ansvarar för uppfyller relevanta hygienkrav. Enligt artikel 4 kan det röra sig om allmänna hygienkrav i denna förordning eller särskilda hygienkrav för livsmedel av animaliskt ursprung som regleras i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 853/2004 (se vidare avsnitt 4.3). En livsmedelsföretagare skall också vidta de åtgärder som är nödvändiga för att uppfylla de mål som fastställts för att uppnå denna förordnings syften. I artikel 4 specificeras också vilka analysmetoder som skall användas.

Riskanalys och kritiska synpunkter

I artikel 5 regleras riskanalysen och de kritiska styrpunkterna (HACCP). Livsmedelsföretagare skall inrätta, genomföra och

upprätthålla rutiner som är grundade på HACCP-principerna. Detta krav gäller inte primärproduktionen och därmed sammanhängande verksamheter som täcks av bilaga I. En livsmedelsföretagare skall kunna visa för den behöriga myndigheten att HACCP-systemets krav har uppfyllts och att den aktuella HACCP-planen, annan dokumentation och journaler finns tillgängliga. Dokumentationens art och omfattning skall vara anpassad till verksamhetens storlek och art.

Offentlig kontroll, registrering och godkännande

Enligt artikel 6 skall livsmedelsföretagare skall samarbeta med de behöriga myndigheterna och underrätta lämplig behörig myndighet om alla anläggningar han eller hon ansvarar för så att anläggningen kan registreras. Livsmedelsföretagaren skall dock se till att anläggningarna godkänns av den behöriga myndigheten om godkännande krävs enligt nationell lagstiftning, enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 853/2004, eller enligt beslut av Ständiga kommittén för livsmedel och djurhälsa. Livsmedelsföretagaren är även skyldig att informera myndigheten om betydande förändringar i verksamheten och se till att den information som myndigheten har om anläggningen är aktuell.

Riktlinjer för god praxis

Som ett stöd för att upprätta ett HACCP-system och tillämpa detta får en livsmedelsföretagare frivilligt använda sig av nationella riktlinjer för god praxis, så kallade branschvägledningar. Utarbetandet, spridningen och användningen av sådana riktlinjer regleras i artiklarna 7–9. Om det visar sig att de nationella riktlinjerna inte är tillräckliga, eller skiljer sig för mycket från varandra, kan även riktlinjer på gemenskapsnivå tas fram efter beslut av Ständiga kommittén för livsmedelskedjan och djurhälsa.

Slutbestämmelser

I artiklarna 12–16 finns bestämmelser om genomförandeåtgärder och övergångsbestämmelser samt bestämmelser om ändring och anpassning av bilagorna I och II. Bilagorna får anpassas och uppdateras av kommissionen med biträde av Ständiga kommittén för livsmedelskedjan och djurhälsa.

Upphävande och ikraftträdande m.m.

I artikel 17 anges att direktiv 93/43/EEG skall upphöra att gälla då förordningen börjar tillämpas, med undantag för vissa beslut som skall gälla under en övergångsperiod.

EG-förordningen trädde i kraft den 20 maj 2004 och tillämpas från och med 18 månader efter den dag då tre rättsakter har trätt i kraft (Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 853/2004, Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 854/2004, och Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/41/EG av den 21 april 2004 om upphävande av vissa direktiv om livsmedelshygien och hygienkrav för tillverkning och utsläppande på marknaden av vissa produkter av animaliskt ursprung avsedda att användas som livsmedel.

Bilaga I

Bilaga I innehåller hygienregler för primärproduktionen. Bilagan består av två delar, där del A behandlar allmänna hygienregler (för primärproduktion) och därmed sammanhängande verksamhet och del B rekommendationer om riktlinjer för god hygienpraxis.

Bilaga II

Bilaga II innehåller allmänna hygienregler för alla livsmedelsföretagare utom när bilaga I är tillämplig och är indelad i tolv

kapitel. Kapitel I innehåller allmänna regler för livsmedelslokaler. Kapitel II inrymmer särskilda regler för beredningslokaler. I kapitel III behandlas regler för rörliga eller tillfälliga lokaler samt lokaler som huvudsakligen används som privata bostäder, men där livsmedel bereds för utsläppande på marknaden. Kapitel IV innehåller regler om transport och kapitel V regler om utrustningskrav. I kapitel VI behandlas regler för livsmedelsavfall och i kapitel VII regler vattenförsörjning. Kapitel VIII inrymmer bestämmelser om personlig hygien och kapitel IX bestämmelser om livsmedelsprodukter. I kapitel X finns bestämmelser om inslagning och emballering och i kapitel XI bestämmelser om värmebehandling. Slutligen behandlas i kapitel XII bestämmelser om krav på utbildning för personal som är anställd hos livsmedelsföretagare.

4.3 EG-förordningen om fastställande av särskilda hygienregler för livsmedel av animaliskt ursprung

Inledning

I Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 853/2004 av den 29 april 2004 om fastställande av särskilda hygienregler för livsmedel av animaliskt ursprung fastställs särskilda hygienregler för livsmedel av animaliskt ursprung. De särskilda reglerna motiveras med att dessa livsmedel utgör en särskild fara för människors hälsa. Till förordningen har fogats tre bilagor som innehåller tekniska bestämmelser. Förordningens bestämmelser riktar sig huvudsakligen till livsmedelsföretagare och är indelad i fyra kapitel.

Kapitel I innehåller allmänna bestämmelser om räckvidd och definitioner. I kapitel II, som har rubriken livsmedelsföretagarnas skyldigheter, finns bestämmelser om allmänna skyldigheter och bestämmelser om registrering och

godkännande av anläggningar. Vidare inrymmer kapitlet bestämmelser om kontroll- och identifieringsmärkning samt bestämmelser som reglerar produkter av animaliskt ursprung från länder utanför gemenskapen. Kapitel III innehåller bestämmelser om handel. I kapitel IV finns slutbestämmelser till förordningen.

Tillämpningsområde

I förordningen fastställs särskilda hygienregler för livsmedel av animaliskt ursprung för livsmedelsföretagare. Struktur- och hygienkraven i förordningen gäller för alla anläggningar, även små företag och mobila slakterier. Bestämmelserna kompletterar reglerna i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 852/2004 och skall tillämpas på obearbetade och bearbetade produkter av animaliskt ursprung. Om inte annat uttryckligen föreskrivs skall förordningens bestämmelser inte tillämpas på så kallade sammansatta produkter, det vill säga produkter som innehåller både komponenter av animaliskt ursprung och vegetabiliskt ursprung. Däremot omfattas själva produktionen av de animaliska komponenterna av förordningen.

Det görs ytterligare undantag från förordningens tillämpningsområde. Förordningen tillämpas inte på primärproduktion för användning inom privathushåll eller på enskildas beredning, hantering eller lagring av livsmedel för konsumtion inom privathushåll. Bestämmelserna gäller inte heller vid direkta leveranser av små mängder primärprodukter eller visst kött som den producerande livsmedelsföretagaren levererar till konsumenten eller lokal detaljhandelsanläggning. Förordningen skall inte heller tillämpas på detaljhandel annat än då detaljhandelsanläggningar säljer produkter till annan detaljhandel. Medlemsländerna har dock rätt att nationellt besluta sig för att låta till exempel viss detaljhandel omfattas av lagstiftningen.

Förordningens bestämmelser skall tillämpas utan att det påverkar relevanta regler för djurs och människors hälsa, krav på

djurskydd och krav på identifikation av djur och på spårbarhet för produkter av animaliskt ursprung. Enligt artikel 2 skall de definitioner som fastställs i Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 178/2002 och 852/2004 gälla vid tillämpningen av förordningen.

Bestämmelser riktade till enskilda företagare

Allmänna skyldigheter

I kapitel II finns bestämmelser som riktar sig till livsmedelsföretagare. I artikel 3 anges vilka allmänna skyldigheter livsmedelsföretagare skall iaktta. Livsmedelsföretagare skall bland annat följa tillämpliga regler i bilagorna II och III. De får i allmänhet inte heller använda något annat ämne än dricksvatten för att avlägsna ytkontaminering från produkter av animaliskt ursprung.

Registrering och godkännande av anläggningar

Enligt artikel 4 får livsmedelsföretagare på marknaden släppa ut produkter av animaliskt ursprung som tillverkats inom gemenskapen endast om dessa beretts och hanterats i anläggningar som uppfyller tillämpliga krav i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 852/2004 och i bilagorna II och III till förordningen. Den behöriga myndigheten skall dessutom ha registrerat eller godkänt anläggningen. Livsmedelsföretagare måste även samarbeta med de behöriga myndigheterna i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 854/2004. I artikeln regleras också vad som skall gälla övergångsvis för de livsmedelsföretag som var verksamma redan innan förordningen trädde i kraft.

Kontroll- och identifieringsmärkning

I artikel 5 regleras vilka krav på kontroll- och identifieringsmärkning en livsmedelsföretagare skall iaktta för att få släppa ut produkter av animaliskt ursprung på marknaden.

Handel

Kapitel III innehåller bestämmelser om handelsfrågor. I artikel 8 regleras särskilda garantier när det gäller salmonella. Den livsmedelsföretagare som avser att i Sverige och Finland släppa ut på marknaden sådana produkter av animaliskt ursprung som anges i artikeln måste uppfylla de särskilda reglerna om salmonella. Artikel 8 möjliggör även för andra länder att, efter beslut i Ständiga kommittén för livsmedelssäkerhet och djurhälsa erhålla motsvarande garantier. Ett villkor för detta är att de kunnat uppvisa kontrollprogram för salmonella som anses likvärdiga med de program som godkänts för Sverige och Finland. Artikeln ger även möjligheter för Sverige att ansöka om ytterligare garantier mot bakgrund av förändrade kontrollprogram.

Slutbestämmelser

Kapitel IV innehåller bestämmelser om genomförandeåtgärder och övergångsbestämmelser samt bestämmelser om ändring och anpassning av bilagorna II och III. Bilagorna får, enligt artikel 10, anpassas och uppdateras av kommissionen med biträde av Ständiga kommittén för livsmedelskedjan och djurhälsa (se även motsvarande bestämmelser i avsnitt 4.2). Artikel 11 innehåller bestämmelser om särskilda beslut om genomförandeåtgärder av bilagorna II och III som kommissionen får anta.

Ikraftträdande m.m.

EG-förordningen trädde i kraft den 20 maj 2004 Enligt artikel 15 skall förordningen tillämpas först från och med 18 månader efter den dag då Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 852/2004 och 854/2004 samt rådets direktiv 2004/41/EG trätt i kraft. Den skall dock inte tillämpas före den 1 januari 2006.

Bilaga I

Bilaga I innehåller definitioner av särskilda begrepp som är centrala för EG-förordningen.

Bilaga II

I bilaga II regleras krav som är gemensamma för flera olika typer av livsmedel av animaliskt ursprung och är indelad i tre avsnitt. Ett exempel är bestämmelser om det identifieringsmärke som skall anbringas på samtliga typer av produkter, undantaget ägg som märks i enlighet med rådets förordning (EEG) nr 1907/90 av den 26 juni 1990 om vissa handelsnormer för ägg och sådana köttslag som skall ha ett kontrollmärke. Andra exempel på bestämmelser i denna bilaga är krav på information, bland annat att den som ansvarar för driften av ett slakteri skall få information om hälsotillståndet på den jordbruksanläggning som djuren kommer ifrån, djurens hälsotillstånd, uppgifter om veterinärmedicinska preparat som djuren fått och relevanta rapporter om besiktningar före och efter slakt av djur från samma produktionsanläggningar. Grundregeln är att företagaren skall ha fått informationen 24 timmar innan djuren anländer till slakteriet. Deltagande i exempelvis olika typer av program för kvalitetssäkring kan medföra undantag från krav om att lämna information inför varje leverans av djur. Slakteriföretagaren skall förse den officiella veterinären med den erhållna informationen.

Bilaga III

Bilaga III är indelad i femton avsnitt och innehåller särskilda krav som är knutna till de olika produktkategorier som omfattas av EG-förordningen. De produktkategorier som behandlas är kött från tama hov- och klövdjur, kött från fjäderfä och hardjur, kött från hägnat vilt, viltkött, malet kött, köttberedningar och maskinurbenat kött, köttprodukter, levande musslor, fiskeriprodukter, mjölkprodukter och obehandlad mjölk, ägg och äggprodukter, grodlår och snäckor, utsmält djurfett och fettgrevar, behandlade magar, urinblåsor och tarmar, gelatin samt kollagen.

De särskilda kraven inrymmer bland annat regler för transporter av levande djur till slakterier, krav för slakterier och styckningsanläggningar, krav på slakthygien samt hygien vid styckning och urbening samt bestämmelser om lagring och transport. Vidare finns bestämmelser om nödslakt utanför slakteriet. Av de senare framgår bland annat att i övrigt friska djur som råkat ut för en olycka får nödslaktas för att sedan användas som livsmedel. Dessutom regleras exempelvis krav för köttprodukter, allmänna krav för utsläppande av levande musslor på marknaden, krav för upptagning och hantering efter upptagning av musslor m.m. När det gäller fiskeriprodukter finns särskilda bestämmelser om krav för fartyg, strukturella krav och utrustningskrav, hygienkrav, krav under och efter landning, krav för färska, frysta eller maskinurbenade fiskeriprodukter, särskilda krav beträffande parasiter, m.m.

4.4 EG-förordningen om särskilda frågor om offentlig kontroll av produkter av animaliskt ursprung

Inledning

I Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 854/2004 av den 29 april 2004 om fastställande av särskilda bestämmelser för genomförandet av offentlig kontroll av produkter av animaliskt ursprung avsedda att användas som livsmedel regleras vissa särskilda frågor om genomförandet av offentlig kontroll av produkter av animaliskt ursprung avsedda att användas som livsmedel. Förordningens bestämmelser kompletterar bestämmelserna om offentlig kontroll i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004. Bestämmelserna riktar sig till medlemsstaterna och de behöriga myndigheter som dessa skall utse enligt förordningen och är indelad i fyra kapitel samt sju bilagor.

Kapitel I innehåller bestämmelser om räckvidd och definitioner. I kapitel II, som har rubriken offentlig kontroll som avser anläggningar inom gemenskapen, finns bestämmelser om godkännande av anläggningar samt allmänna principer för offentlig kontroll av alla produkter av animaliskt ursprung som omfattas av förordningen. Vidare finns bestämmelser om färskt kött, levande musslor och fiskeriprodukter samt obehandlad mjölk och mjölkprodukter. I kapitlet inryms även bestämmelser om åtgärder vid bristande efterlevnad. Bestämmelser i kapitel III behandlar förfaranden vid import och kapitel IV slutbestämmelser.

Tillämpningsområde

Enligt artikel 1 skall förordningen tillämpas på verksamhet och personer som omfattas av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 853/2004. Genomförandet av offentlig kontroll enligt med förordningen skall inte påverka livsmedelsföretagares primära juridiska ansvar för att garantera livsmedels-säkerhet enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 178/2002 och inte heller det civilrättsliga och straffrättsliga ansvar som följer av underlåtenhet att uppfylla sina skyldigheter.

Förordningen innehåller i artikel 2 definitioner av centrala begrepp, däribland offentlig kontroll, behörig myndighet, inspektion, officiell veterinär m.fl. I förekommande fall skall även de definitioner som fastställs i Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 178/2002, 852/2004 och 853/2004 gälla. Vidare skall vissa definitioner i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1774/2002 av den 3 oktober 2002 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter som inte är avsedda att användas som livsmedel tillämpas.

Godkännande av anläggningar

I artikel 3 finns bestämmelser om förfaranden vid godkännande av anläggningar och vad den behöriga myndigheten skall beakta vid prövningen av ett godkännande. Medlemsstaterna skall föra uppdaterade förteckningar över bland annat godkända anläggningar och göra dem tillgängliga för övriga medlemsstater och för allmänheten.

Allmänna principer för offentlig kontroll

I artikel 4 behandlas de allmänna principerna för offentlig kontroll av alla typer av produkter av animaliskt ursprung.

Medlemsstaterna skall se till att livsmedelsföretagarna ger de behöriga myndigheterna allt stöd som behövs för att de offentliga kontrollen skall kunna genomföras effektivt. Livsmedelsföretagarna skall särskilt lämna tillträde till sina byggnader, lokaler, anläggningar och annan infrastruktur. De skall också tillhandahålla alla underlag och register som föreskrivs enligt förordningen eller som den behöriga myndigheten anser krävs för en bedömning av situationen.

Den behöriga myndigheten skall vidare kontrollera efterlevnaden av bestämmelserna i särskilt angivna EG-förordningar, däribland Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1774/2002. Den offentliga kontrollen skall omfatta en revision av god hygienpraxis och förfarande baserade på principer för faroanalys och kritiska styrpunkter (HACCP), kontroll av information från livsmedelskedjan, utbildning i hygien och arbetsmetoder m.m. Det anges särskilt att när det gäller slakterier, vilthanteringsanläggningar och styckningsanläggningar är det den officiella veterinären som skall ansvara för utförandet av de angivna revisionsuppgifterna. Det betonas också att inriktningen och revisionsuppgifterna i fråga om enskilda anläggningar skall anpassas till den risk som bedöms föreligga.

I de följande artiklarna finns särskilda bestämmelser avseende olika typer av animaliska produkter, där bestämmelserna för kött är mycket detaljerade, medan motsvarande bestämmelser för övriga typer av livsmedel endast hänvisar till bilagorna.

Kontrollbestämmelser för vissa produkter av animaliskt ursprung

I artiklarna 5–8 finns särskilda kontrollbestämmelser som medlemsstaterna eller den officiella veterinären skall iaktta när det gäller färskt kött, levande musslor, fiskeriprodukter samt obehandlad mjölk och mjölkprodukter. Medlemsstaterna skall se till att dessa produkter genomgår offentlig kontroll i enlighet med bilagorna till förordningen.

När det gäller färskt kött ansvarar, enligt artikel 5, även den officiella veterinären för flera särskilt reglerade uppgifter inom den offentliga kontrollen. Denne får också bistås av en officiell assistent. Den officiella veterinären skall bland annat genomföra särskilda inspektionsuppgifter i vissa livsmedelsanläggningar med avseende på bland annat besiktning före och efter slakt, djurskydd och specificerat riskmaterial och andra animaliska biprodukter m.m. Vidare skall kontrollmärkning av slaktkroppar genomföras på ett särskilt angivet sätt och appliceras av den officiella veterinären. Den officiella veterinären skall även vidta lämpliga åtgärder efter kontroll, exempelvis meddelande om inspektionsresultat, beslut om levande djur och beslut i djurskyddsfrågor m.m. Det åligger medlemsstaterna att se till att det finns tillräckligt med kontrollpersonal för att genomföra den offentliga kontroll som krävs för färskt kött.

Slutbestämmelser

I kapitel IV finns bestämmelser om genomförande och övergångsarrangemang samt bestämmelser om ändring och anpassning av bilagorna till förordningen (jmf motsvarande bestämmelser i avsnitten 4.2 och 4.3).

Ikraftträdande m.m.

EG-förordningen trädde i kraft den 20 maj 2004 och skall börja tillämpas 18 månader efter den dag då vissa särskilt angivna rättsakter trätt i kraft. Förordningen skall dock börja tillämpas tidigast den 1 januari 2006.

Bilaga 1

Bilaga I är indelad i fyra avsnitt och innehåller särskilda bestämmelser för färskt kött. I avsnitt I behandlas den officiella

veterinärens uppgifter. Avsnitt II inrymmer regler om åtgärder efter kontroll. I avsnitt II behandlas ansvar och kontrollfrekvens. Avsnitt IV innehåller särskilda krav för bland annat nötkreatur, tamfår och tamgetter samt tama hästdjur, tamsvin, fjäderfä m.fl.

Bestämmelserna i bilagan behandlar bland annat den officiella veterinärens uppgifter, hur informationen från livsmedelskedjan skall kontrolleras, procedurer för besiktning före och efter slakt, djurskydd och laboratorieundersökningar. Bilagan innehåller regler för kontrollmärkning, åtgärder efter kontroll, beslut som skall tas när reglerna inte efterlevs samt regler om ansvar och kontrollfrekvens. De sistnämnda bestämmelserna reglerar bland annat vilka arbetsuppgifter den officiella assistenten får ha samt anger att grundregeln för myndigheternas kontrollfrekvens är att minst en officiell veterinär alltid skall finnas närvarande på slakteriet. I bilagan beskrivs också villkoren för att företagsanställd personal skall få medverka i kontrollen.

I bilagan regleras dessutom vilka kompetenskrav som ställs på officiella veterinärer och officiella assistenter.

Bilaga II

Bilaga II innehåller regler för kontroll av levande musslor samt i tillämpliga delar även levande tagghudingar, levande manteldjur och levande marina snäckor.

Bilaga III och IV

Bilaga III inrymmer särskilda kontrollregler för kontroll av fiskeriprodukter. I bilaga IV finns regler för kontroll av obehandlad mjölk och mejeriprodukter.

Bilaga V och VI

I bilaga V görs en uppräknning av anläggningar som inte omfattas av kravet på att vara upptagna i en förteckning över anläggningar godkända för import enligt artikel 12. Bilaga VI behandlar kraven på de intyg som skall medfölja importerade varor.

4.5 Kontrollförordningen

Inledning

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004 av den 29 april 2004 om offentlig kontroll för att säkerställa kontrollen av efterlevnaden av foder- och livsmedelslagstiftningen samt bestämmelserna om djurhälsa och djurskydd reglerar medlemsstaternas kontroll av att foder- och livsmedelsföretagarna följer de regler som gemenskapen ställt upp inom områdena foder, livsmedel, djurskydd och djurhälsa. Förordningen slår fast bestämmelser för hur den offentliga kontrollen i medlemsstaterna skall organiseras och genomföras och riktar sig således till medlemsstaterna och dess behöriga myndigheter.

Syftet med förordningen är att förhindra, undanröja eller till godtagbara nivåer minska riskerna för människor och djur direkt eller via miljön samt att säkerställa god sed inom handeln med foder och livsmedel och skydda konsumenternas intresse.

Förordningen är indelad i 10 avdelningar och åtta bilagor. I avdelning I finns generella bestämmelser om syfte och räckvidd samt definitioner.

Avdelning II, som har rubriken offentlig kontroll som genomförs av medlemsstaterna, är i sin tur indelad i sju kapitel. I avdelningen finns bestämmelser om allmänna skyldigheter,

behöriga myndigheter, provtagning och analys, krishantering, offentlig kontroll av införseln av foder och livsmedel från tredje länder och finansiering av den offentliga kontrollen. Det finns även bestämmelser om officiell certifiering och registrering/godkännande av foder- och livsmedelsanläggningar.

I avdelning III inryms bestämmelser om referenslaboratorier och i avdelning IV bestämmelser om administrativt samarbete på områdena för foder och livsmedel.

Avdelning V innehåller bestämmelser om kontrollplaner. Avdelning VI är i sin tur indelad i fyra kapitel. I dessa kapitel behandlas frågor om gemenskapskontroller, importvillkor, utbildning av kontrollpersonal och annan gemenskapsverksamhet.

Avdelning VII är indelad i två kapitel som innehåller bestämmelser om nationella verkställighetsåtgärder och gemenskapens verkställighetsåtgärder. I avdelning VIII, som har rubriken anpassning av gemenskapslagstiftningen, finns bestämmelser om ändring i och upphävande av flera gemenskapsrättsakter.

I avdelning IX finns allmänna bestämmelser och i avdelning X finns en bestämmelse om ikraftträdande.

Syfte och tillämpningsområde

I avdelning I behandlas syfte, räckvidd och definitioner.

Av artikel 1 framgår att det i förordningen fastställs allmänna bestämmelser för genomförandet av offentlig kontroll för att kontrollera efterlevnaden av bestämmelser som förhindrar, undanröjer eller till godtagbara nivåer minskar riskerna för människor och djur direkt eller via miljön samt som säkerställer god sed inom handeln med foder och livsmedel och skyddar konsumenternas intressen.

Förordningen skall inte tillämpas på offentlig kontroll av efterlevnaden av den gemensamma jordbrukspolitiken. Den påverkar inte heller tillämpningen av särskilda gemenskapsbestämmelser om offentlig kontroll.

Genomförandet av offentlig kontroll enligt förordningen skall inte heller påverka foder- och livsmedelsföretagarnas primära juridiska ansvar för att garantera foder- och livsmedelssäkerhet och det civilrättsliga och straffrättsliga ansvar som kan bli följden om de underlåter att uppfylla sina skyldigheter.

Förordningen innehåller i artikel 2 definitioner av centrala begrepp, exempelvis offentlig kontroll, kontroll, foderlagstiftning, behörig myndighet, kontrollorgan, bristande efterlevnad m.fl.

Medlemsstaternas offentliga kontroll

Bestämmelserna om medlemsstaternas offentliga kontroll behandlas i avdelning II.

Allmänna skyldigheter

Enligt artikel 3 skall medlemsstaterna se till att riskbaserad offentlig kontroll genomförs regelbundet och så ofta som är lämpligt för att uppnå målen i förordningen. Kontrollen skall särskilt beakta klarlagda risker som kan påverka foder- eller livsmedelssäkerheten, djurhälsa eller djurskydd, livsmedels- eller foderföretagens tidigare resultat i fråga om efterlevnaden av lagstiftningen, tillförlitligheten i egenkontrollen, m.m. Kontrollerna skall ske utan förvarning och genomföras i alla led i livsmedelskedjan, såväl i produktions- som distributionsleden. Medlemsstaterna är skyldiga att bedriva samma kontroll på alla produkter, oavsett om de är avsedda för den nationella marknaden, gemenskapsmarknaden eller för export till tredje land. Detsamma gäller kontroller av livsmedel som införts från annat land i gemenskapen.

Behöriga myndigheter

Enligt artikel 4 skall medlemsstaterna utse de behöriga myndigheter som ansvarar för målen och den offentliga kontrollen i förordningen. Dessa myndigheter är i sin tur ansvariga för vissa skyldigheter som anges i förordningen. Bland annat skall myndigheten se till att den offentliga kontrollen av levande djur, foder och livsmedel i hela livsmedelskedjan är effektiv och ändamålsenlig. Den skall vidare se till att det inte föreligger någon intressekonflikt för personalen som utför den offentliga kontrollen samt att de som utför kontrollerna har tillgång till lämplig laboratoriekapacitet och de juridiska befogenheter som krävs för att kunna genomföra de offentliga kontrollerna. Den behöriga myndigheten skall även se till att de ha beredskapsplaner och att de är beredda att genomföra sådana planer i nödsituationer. Myndigheten skall slutligen se till att de berörda företagen är skyldiga att undergå de inspektioner som genomförs och att bistå myndighetens personal när den genomför sina uppgifter.

Det finns även bestämmelser om samordning om offentlig kontroll utförs av annan myndighet än de centrala behöriga myndigheten. De behöriga myndigheterna skall utföra interna eller externa revisioner för att säkerställa att målen med förordningen uppfylls. Dessa revisioner skall i sin tur underkastas en oberoende granskning och genomföras på ett sätt som tillåter insyn.

Delegering av uppgifter i den offentliga kontrollen

Enligt artikel 5 får den behöriga myndigheten under vissa förutsättningar delegera särskilda uppgifter i den offentliga kontrollen till ett särskilt kontrollorgan. Åtgärder som får vidtas vid bristande efterlevnad får inte delegeras. Kommissionen har även möjlighet att upprätta en förteckning över de uppgifter som

får eller inte får delegeras. För att komma i fråga för att utföra sådana uppgifter i den offentliga kontrollen som får delegeras måste kontrollorganet uppfylla viss krav, däribland att det är ackrediterat enligt viss europeiska standard och har den sakkunskap som krävs för uppgifterna, m.m.

Personal som utför offentlig kontroll

I artikel 6 finns bestämmelser om vilka krav den personal som utför offentlig kontroll skall ha. Enligt artikel åligger det den behöriga myndigheten att se till att dessa uppfylls. I bilaga II anges de närmare krav som ställs på den inspekterande personalen. Bland de krav som finns kan exempelvis nämnas kännedom om kontrollmetoder, foder- och livsmedelslagstiftning, tillämpning av HACCP, faror inom djuruppfödning samt foder- och livsmedelsproduktion, officiell certifiering och rättsliga åtgärder till följd av offentlig kontroll.

Insyn och sekretess

I artikel 7 finns bestämmelser om insyn och sekretess som det åligger den behöriga myndigheten att säkerställa att de uppfylls.

Förfaranden och kontroll

Enligt artikel 8 skall den behöriga myndigheten utföra offentlig kontroll i enlighet med dokumenterade förfaranden. Medlemsstaterna skall se till att det finns rättsliga förfaranden för att säkerställa att personalen vid de behöriga myndigheterna har tillträde till foder- och livsmedelsföretagarnas lokaler och tillgång till deras dokumentation. I artikel 9 finns bestämmelser om att den behöriga myndigheten skall upprätta rapporter om den offentliga kontroll som den har utfört.

Kontrollverksamhet, kontrollmetoder och kontrollteknik

I artikel 10 anges vilka uppgifter som kan ingå i den offentliga kontrollen. Vid sidan av kontrollen av företagens egenkontrollsystem och HACCP ingår inspektion av produktionsanläggningar, råvaror, material avsedda att komma i kontakt med livsmedel, bekämpningsmedel och märkning, presentation och reklam. Förordningen ger utrymme för att genom kommittéförfarande lägga fast mer detaljerade bestämmelser för hur kontrollen kan genomföras. Detta kan till exempel avse inspektionsfrekvens för vissa typer av objekt samt mer detaljerade regler kring inspektörernas utbildning och kompetens.

Provtagning och analys

I kapitel III finns bestämmelser om provtagnings- och analysmetoder som skall användas i den offentliga kontrollen, och officiella laboratorier och hur dessa utses.

Krishantering

Enligt artikel 13 skall medlemsstaterna upprätta beredskapsplaner för åtgärder som omedelbart skall vidtas om foder eller livsmedel visar sig utgöra en allvarlig risk för människor eller djur. I artikeln finns bestämmelser om vad beredskapsplanerna skall innehålla och att dessa skall uppdateras alltefter behov.

Offentliga kontroller av införsel från tredje land

I artiklarna 14–25 finns särskilda bestämmelser om den offentliga kontrollen av foder och livsmedel som förs in från tredje land. Enligt artiklarna 14–16 skall det genomföras olika typer av kontroll beroende på om produkten är av animaliskt ursprung eller icke-animaliskt ursprung. I artiklarna 19–21 finns

bestämmelser om åtgärder efter offentlig kontroll av foder och livsmedel från tredje länder så får vidtas av behörig myndighet. Enligt artikel 24 skall de behöriga myndigheterna ha en nära samarbete med tullen i genomförandet av den offentliga kontrollen som behandlas i artiklarna 14–25.

Finansiering av offentlig kontroll

I artiklarna 26–29 regleras de finansiella förutsättningarna för den offentliga kontrollen. Enligt artiklarna 27 och 28 får medlemsstaterna ta ut avgifter för att täcka kostnaderna för denna kontroll. Artiklarna skall dock tillämpas från ett senare datum än övriga regler i förordningen (se nedan under ikraftträdande).

Registrering/godkännande av anläggningar

I artikel 31 finns bestämmelser om förfarandena kring registrering och godkännande av foder- och livsmedelsanläggningar och vad som ankommer på de behöriga myndigheterna att fastställa beträffande dessa förfaranden.

Referenslaboratorier

I avdelning III finns bestämmelser om gemenskapens laboratorier och nationella referenslaboratorier. Bland annat skall medlemsstaterna, enligt artikel 33, utse minst ett nationellt referenslaboratorium för varje referenslaboratorium på gemenskapsnivå.

Gemenskapens referenslaboratorier har bland annat till uppgift att förse de nationella referenslaboratorierna med analysmetoder, att anordna utbildningar för personal vid medlemsstaternas referenslaboratorier och tillhandahålla vetenskapligt och tekniskt stöd till kommissionen. Inom

djurhälsosektorn skall gemenskapens referenslaboratorier dessutom ge aktivt stöd när det gäller att diagnostisera utbrott av sjukdomar i medlemsländerna.

Administrativt stöd och samarbete

Avdelning IV innehåller bestämmelser om allmänna principer för administrativt stöd mellan behöriga myndigheter i berörda medlemsstater. Medlemsstaterna är skyldiga att bistå varandra med administrativt stöd om resultatet av den offentliga kontrollen kräver åtgärder i fler än en medlemsstat. Artikel 34 föreskriver också att detta administrativa stöd kan ges både på eget initiativ och på begäran av myndigheten i en annan medlemsstat. I avdelningen finns även bestämmelser om förbindelseorgan, om förbindelser med tredje länder och om samordnat stöd och uppföljning från kommissionens sida.

Kontrollplaner

I avdelning V finns regler om kontrollplaner. Enligt artikel 41 skall medlemsstaterna utforma en samlad flerårig nationell kontrollplan. Medlemsstaterna skall från och med 1 januari 2007 ta fram och sammanställa fleråriga kontrollplaner som regelbundet skall uppdateras och sändas till kommissionen. I artikel 42 anges enligt vilka principer medlemsstaterna skall utforma den fleråriga nationella kontrollplanen. Kontrollplanerna skall även beakta den vägledning som kommissionen utarbetar i enlighet med artikel 43. Medlemsstaterna skall vidare årligen lämna in en rapport till kommissionen med det innehåll som regleras i artikel 44.

Gemenskapsverksamhet

Avdelning VI, som behandlar gemenskapsverksamhet, kan förenklat sägas reglera tre områden.

Enligt artikel 45 skall kommissionen, på grundval av de fleråriga nationella kontrollplanerna som medlemsstaterna tar fram, genomföra allmänna och särskilda revisioner i medlemsstaterna i syfte att kontrollera att länderna lever upp till åtagandena i kontrollplanen och gemenskapslagstiftningen i övrigt. Kommissionen ges dock inte befogenhet att på egenhand inspektera enskilda verksamhetsutövare. Endast vid upprepade avvikelser får kommissionen besöka enskilda objekt och då enbart i samverkan med de nationella myndigheterna.

De särskilda revisionerna får komplettera de allmänna revisionerna och syftar främst till att kontrollera genomförandet av kontrollplanen, tillämpningen av foder- och livsmedelslagstiftningen och av djurhälso- och djurskyddslagstiftningen. Revisionerna får även omfatta verksamheter vid foder- och livsmedelsanläggningar. Dessutom syftar revisionerna till att kontrollera de behöriga myndigheternas verksamhet och särskilda problem i medlemsstaterna.

För att möjliggöra dessa revisioner skall medlemsstaterna bland annat ge allt nödvändigt stöd och tillhandahålla alla handlingar och tekniskt stöd som kommissionen begär. De skall vidare se till att kommissionens experter får tillträde till alla lokaler, uppgifter och databehandlingssystem.

Gemenskapskontroller får även utföras i tredje land. I artiklarna 47–50 regleras importvillkor vid handel från tredje länder samt stöd till utvecklingsländer.

I artikel 51 finns bestämmelser om de utbildning av kontrollpersonal som skall ske för personalen vid medlemsstaternas behöriga myndigheter.

Verkställighetsåtgärder

I avdelning VII finns bestämmelser om nationella verkställighetsåtgärder och om gemenskapens verkställighetsåtgärder.

Enligt artikel 54 får den behöriga myndigheten vidta en lång rad åtgärder om den konstaterat bristande efterlevnad. Den behöriga myndigheten får även vidta andra åtgärder som den anser vara motiverade. Medlemsstaten skall, enligt artikel 54, fastställa bestämmelser om sanktioner vid överträdelse av regelverket och se till att dessa tillämpas.

Även gemenskapen får vidta skyddsåtgärder om kommissionen har belägg för en allvarlig brist i en medlemsstat.

Slutbestämmelser

Avdelningarna VIII och IX inrymmer bestämmelser som innebär ändringar av vissa rättsakter och att några rättsakter upphävs. Förordningen kommer nämligen att ersätta ett antal EG-direktiv och kommissionsbeslut som har reglerat hur vissa typer av kontroller skall genomföras eller organiseras. Vidare finns bestämmelser om kommittéförfarande och bestämmelser om genomförandeåtgärder och övergångsbestämmelser som kommissionen kan besluta om. Det finns också bestämmelser om ändring av bilagor och referenser till europeiska standarder, rapport till Europaparlamentet och finansiellt stöd från gemenskapen.

Ikraftträdande m.m.

EG-förordningen trädde i kraft den 20 maj 2004 och tillämpas från och med den 1 januari 2006. Artiklarna 27 och 28 om finansiering av den offentliga kontrollen skall dock tillämpas först från och med den 1 januari 2007.

Bilaga I

I bilagan anges vilka territorier som avses i definitionen av import i artikel 2.15.

Bilaga II och III

Bilaga II, som har rubriken behöriga myndigheter, reglerar ämnesområden för utbildning av personal som utför offentlig kontroll samt ämnesområden för kontrollarbetet. I bilaga III regleras karaktäriseringen av analysmetoder.

Bilaga IV och V

I bilagorna finns bestämmelser om verksamheter och miniminivåer för avgifter eller pålagor dels i samband med den offentliga kontrollen av anläggningar inom gemenskapen, dels för offentlig kontroll av varor och levande djur som införs i gemenskapen.

Bilaga VI och VII

I bilaga VI fastslås kriterier som skall bearbetas vid beräkningen av avgifter. Bilaga VII innehåller särskilda bestämmelser om gemenskapens laboratorier.

Bilaga VIII

I artikel 61 räknas de gemenskapsrättsakter upp som upphävs genom förordningen. I bilaga VIII anges vilka tillämpningsöreskrifter som har antagits på grundval av dessa rättsakter och som skall fortsätta att gälla i avvaktan på att nya bestämmelser antas med stöd av förordningen.

4.6 Zoonosförordningen

Inledning

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2160/23003 av den 17 november 2003 om bekämpning av salmonella och vissa andra livsmedelsburna zoonotiska smittämnen reglerar huvudsakligen bekämpningsprogram för vissa zoonotiska smittämnen, vilket i praktiken innebär salmonella. Förordningen innehåller sju kapitel samt fyra bilagor. Förordningens bestämmelser riktar sig huvudsakligen till medlemsstaten och dess behöriga myndigheter.

I kapitel I finns bestämmelser om syfte och räckvidd, definitioner samt behöriga myndigheter. Kapitel II inrymmer bestämmelser om gemenskapens mål för att minska prelevansen av zoonoser. I kapitel III finns regler om kontrollprogram och i kapitel IV och V bestämmelser om bekämpningsmetoder och handel både inom gemenskapen och med tredje land. Kapitel VI innehåller regler om laboratorier och kapitel VII regler om genomförande.

Tillämpningsområde m.m.

Förordningen är den rättsakt som skall säkerställa att mål för bekämpningen slås fast och att ändamålsenliga och effektiva åtgärder vidtas för att upptäcka och bekämpa salmonella och andra zoonotiska smittämnen vid alla relevanta led inom produktion, bearbetning och distribution – i synnerhet på primärproduktionsnivå – inbegripet foder i syfte att bland annat skydda folkhälsan. I Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/99/EG av den 17 november 2003 om övervakning av zoonoser och zoonotiska smittämnen, om ändring av rådets beslut 90/424/EEG och om upphävande av rådets direktiv 92/117/EEG slås fast vilka zoonoser som skall övervakas.

Enligt artikel 1 omfattar förordningen fastställande av mål för att minska förekomsten av vissa zoonoser i djurpopulationer, godkännande av särskilda bekämpningsprogram, antagande av särskilda bestämmelser om vissa bekämpningsmetoder och antagande av bestämmelser om handeln inom gemenskapen med vissa djur och import från tredje land av sådana djur och produkter av dessa.

Förordningen tillämpas inte på viss primärproduktion, såsom för privat bruk eller små mängder direktleveranser från producent till sådan detaljhandel som levererar direkt till slutkonsument. Medlemsstaterna skall dock fastställa nationella regler för den sistnämnda verksamheten.

Den behöriga myndighet som varje medlemsstat enligt artikel 3 skall utse ansvarar bland annat för tillämpningen av förordningen och att kontrollprogram enligt förordningen utarbetas. Myndigheten får därvid göra kontroller på plats av berörda livsmedels- eller foderföretag.

Gemenskapens mål

Enligt artikel 4 skall de gemenskapsmål som fastställs omfatta en högsta tillåten procentsats för smittade djur i en besättning eller den lägsta reduktion i procent av andelen smittade djur i en besättning. Dessutom skall den tidsfrist slås fast inom vilken målet ska vara uppnått. Detta arbete kommer att pågå till och med år 2009. Under denna tidsperiod är det endast zoonosen salmonellas förekomst hos fjäderfän och svin som kommer att övervakas.

Kontrollprogram

I artiklarna 5–7 finns bestämmelser om nationella kontrollprogram och om godkännande av dessa program. Det finns också särskilda bestämmelser om livsmedels- och foderföretagares kontrollprogram. För att uppnå gemenskapsmålen

skall medlemsstaterna, enligt artikel 5, upprätta kontrollprogram för de zoonoser som omfattas av förordningen. Kontrollprogrammen skall innehålla vissa uppgifter och skall godkännas av kommissionen. Programmen skall bland annat omfatta foderproduktion, primärproduktion av djur samt bearbetning och beredning av livsmedel av animaliskt ursprung.

Livsmedels- och foderföretag samt organisationer som företräder dessa, har möjlighet att få egna kontrollprogram godkända av en medlemsstat såsom en del i medlemsstatens nationella kontrollprogram. För att få ett sådant eget kontrollprogram godkänt som en del av det nationella kontrollprogrammet måste det dock uppfylla de förutsättningar som anges i artikel 7.

Bekämpningsmetoder och handel

Enligt kommittologiförfarande får kommissionen besluta att särskilda bekämpningsmetoder får eller skall tillämpas (artikel 8).

I artikel 9 finns bestämmelser om handel inom gemenskapen och om import från tredje land. Från och med det datum som fastställs i en bilaga till förordningen skall ursprungsflockar testas innan några levande djur eller kläckägg sänds från det ursprungliga livsmedelsföretaget. Under en övergångsperiod får vidare en mottagande medlemsstat bemyndigas att kräva att resultaten av testen uppfyller samma kriterier för salmonella som fastställts i den mottagande medlemsstatens kontrollprogram för sändningar inom medlemsstaten. Detta är således en typ av garantiförfarande som alla länder kan komma i åtnjutande av. Sveriges och Finlands salmonellagarantier för levande djur förblir oförändrade.

Genomförande och slutbestämmelser

I artiklarna 13–16 finns bestämmelser om att kommissionen får anta lämpliga genomförande- och övergångsbestämmelser.

Enligt artikel 17 skall gemenskapskontroller utföras på plats i medlemsstaterna i samarbete med de behöriga myndigheterna. Kontrollerna syftar till att säkerställa en enhetlig tillämpning av bestämmelserna i förordningen.

Ikraftträdande m.m.

Förordningen trädde i kraft den 12 december 2003 och tillämpas från och med den 17 maj 2004.

Bilagorna

I bilaga I anges vilka zoonoser och zoonotiska smittämnen för vilka gemenskapen enligt artikel 4 skall fastställa mål för minskning av prelevans. Bilaga II inrymmer regler om bekämpning av dessa zoonoser och zoonotiska smittämnen, däribland allmänna krav för de nationella kontrollprogrammen, minimi-krav för provtagning samt särskilda krav för avelsflockar av gallus gallus, flockar av värphöns och för färskt kött. I bilaga III regleras särskilda kriterier för fastställande av salmonellatyper av betydelse för folkhälsan.

4.7 Fodertillsatsförordningen

Inledning

I Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1831/2003 av den 22 september om fodertillsatser finns gemenskapens bestämmelser om fodertillsatser. Den ersätter rådets direktiv 70/524/EEG av den 23 november 1970 om fodertillsatser. Förordningen är indelad i fyra kapitel och fyra bilagor. Bestämmelserna i förordningen riktar sig huvudsakligen till foderföretagare och gemenskapens institutioner.

I kapitel I finns bestämmelser om räckvidd och definitioner. Kapitel II inrymmer regler om godkännande, användning, övervakning och övergångsbestämmelser för fodertillsatser. I kapitel III finns bestämmelser om märkning och förpackning. Vissa allmänna bestämmelser och slutbestämmelser finns i kapitel IV.

Syfte och tillämpningsområde

Enligt artikel 1 är syftet med förordningen bland annat att fastställa ett gemenskapsförfarande för godkännande av utsläppande på marknaden och användning av fodertillsatser. Förordningen tillämpas inte på processhjälpmedel eller veterinärmedicinska läkemedel med undantag av koccidiostatika och histomonostatika som används som fodertillsatser. I artikel 2 definieras centrala begrepp, däribland fodertillsatser.

Utsläppande på marknaden, m.m.

Enligt artikel 3 får endast sådana fodertillsatser släppas ut på marknaden, bearbetas eller användas som godkänt i enlighet med förordningen och som uppfyller villkoren om användning och märkning i förordningen. För experiment i vetenskapliga syften kan vissa undantag göras.

Godkännande

I artiklarna 4–9 och 12–15 finns bestämmelser om godkännande av fodertillsatser, vilka villkor dessa skall uppfylla för att godkännas, övervakning, ändring och indragning av godkännanden m.m. Artiklarna 7–9 reglerar hur ansökan om godkännande skall ske. Kommissionen skall, efter yttrande från Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet, utarbeta ett förslag till

kommissionsförordning i vilket godkännande av fodertillsatsen skall beviljas eller vägras.

I artiklarna 13–15 finns bestämmelser om ändring samt tillfällig och permanent indragning av godkännanden, förlängning av godkännanden och brådslande godkännande. Enligt artikel 12 åligger det den person som använder eller släpper ut fodertillsatsen på marknaden sedan godkännande beviljats att övervaka att de villkor eller restriktioner som är förknippade med tillsatsen respekteras.

Status för befintliga produkter

I artikel 10 finns en övergångsbestämmelse för tillsatser som redan har släppts ut på marknaden i enlighet med det ovan nämnda direktivet 70/524/EEG. Sådana fodertillsatser samt vissa andra särskilt angivna ämnen får i princip endast finnas kvar på marknaden om en anmälan om deras utvärdering har översänts till kommissionen inom ett år efter det att förordningen trätt i kraft. I artikeln regleras även inom vilken tid en ny ansökan om godkännande i enlighet med förordningen skall lämnas in.

Utfasning av antibiotika som fodertillsats

Artikel 11 innehåller bestämmelser om utfasning av de antibiotika som fortfarande används som tillväxtbefrämjande medel. Annan antibiotika än koccidiostatika och histomonostatika får därvid endast saluföras och användas till och med den 31 december 2005. Från och med den 1 januari 2006 skall dessa ämnen strykas ur registret över tillåtna fodertillsatser.

Märkning och förpackning

I artikel 16 finns bestämmelser om märkning och förpackning av fodertillsatser och förblandningar.

Slutbestämmelser

I artiklarna 17–25 finns bestämmelser om sekretess hos gemenskapsinstitutionerna, administrativ granskning av kommissionen, dataskydd för vissa uppgifter och referenslaboratorier. Det finns även bestämmelser om kommittéförfarande och upphävande av gemenskapsrättsakter. Enligt artikel 24 skall medlemsstaterna bland annat fastställa regler om påföljder för överträdelse av bestämmelserna. I artikel 25 finns övergångsbestämmelser för ansökningar om godkännande som lämnats in enligt det ovan nämnda direktivet 70/524/EEG.

Ikraftträdande m.m.

EG-förordningen trädde i kraft den 7 november 2003 och tillämpas från och med den 18 oktober 2004.

Bilagorna

I bilaga I finns bestämmelser om tillsatsgrupper och i bilaga II bestämmelser om uppdrag och arbetsuppgifter för gemenskapens referenslaboratorier. Bilaga III reglerar särskilda märkningskrav för vissa fodertillsatser och för vissa förblandningar. I bilaga IV finns allmänna användningsvillkor.

4.8 Foderhygienförordningen

Inledning

I Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 183/2005 av den 12 januari om fastställande av krav på foderhygien finns allmänna hygienregler för foder. EG-förordningen består av dels en artikeldel där vissa allmänna huvudprinciper slås fast, dels en

bilagedel med vissa tekniska bestämmelser. Förordningens bestämmelser riktar sig huvudsakligen till foderföretagare. Den har sin motsvarighet på livsmedelsområdet i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 852/2004 (se ovan avsnitt 4.2).

I kapitel I regleras syfte, räckvidd och definitioner. Kapitel II, som har rubriken skyldigheter, inrymmer bestämmelser om allmänna och särskilda skyldigheter för foderföretagare, systemet för riskanalys (faroanalys) och kritiska styrpunkter (HACCP) och finansiella garantier. Det innehåller även bestämmelser om foderföretagares åliggande beträffande bland annat anmälan och registrering av anläggningar samt bestämmelser om godkännande av sådana anläggningar. I kapitel III finns bestämmelser om riktlinjer för god praxis och i kapitel IV bestämmelser om import och export. I kapitel V behandlas slutbestämmelser om exempelvis system för snabb varning, påföljder och ikraftträdande.

Syfte och tillämpningsområde

Enligt artikel 1 syftar förordningen till att fastställa allmänna bestämmelser om foderhygien, villkor och förfaranden dels som säkerställer spårbarhet av foder, dels för registrering och godkännande av anläggningar. Förordningen tillämpas enligt artikel 2 på verksamhet som bedrivs av foderföretagare i alla led från och med primärproduktionen av foder till och med utsläppande av foder på marknaden, på utfodring av livsmedelsproducerande djur samt import och export av foder.

Från förordningens tillämpningsområde undantas visst foder eller utfodring. Detta gäller huvudsakligen foder som produceras och utfodras till djur inom privathushåll och som i förekommande fall skall konsumeras inom dessa hushåll. Den gäller inte heller för producenters direktförsäljning av små mängder primärproducerat foder till lokala jordbruksföretag för användning i dessa företag. Slutligen omfattas inte heller utfodring av icke-livsmedelsproducerande djur eller detaljhandel med foder för sällskapsdjur.

I artikel 3 definieras bland annat begreppen foderhygien, foderföretagare och fodertillsatser.

Allmänna skyldigheter för enskilda företagare

Enligt artiklarna 4–7 är foderföretagare skyldiga att se till att alla de led i produktions-, bearbetnings- och distributionskedjan som de ansvarar för genomförs i enlighet med bland annat hygienkraven i förordningen, gemenskapslagstiftningen, nationell lagstiftning samt god praxis. I artikel 5 finns särskilda skyldigheter för foderföretagare inom primärproduktionen. Övriga foderföretagare är skyldiga att tillämpa egenkontroll (HACCP) och dokumentera detta. Detaljerade krav som skall följas av foderföretag inom primärproduktionen, foderföretag inom andra led än primärproduktionen och beträffande utfodring av livsmedelsproducerande djur återfinns i bilagor till förordningen.

I syfte att förbereda ett effektivt system med finansiella garantier rörande foderföretagare skall kommissionen, enligt artikel 8, senast tolv månader efter förordningens ikraftträdande lägga fram en rapport om sådana garantier.

Registrering och godkännande

Foderanläggningar skall vara registrerade hos eller godkända av den behöriga myndigheten. Vilket förfarande som krävs är beroende av vilka fodertillsatser eller produkter som hanteras i anläggningen. Enligt artikel 9 skall foderföretagare bland annat anmäla alla anläggningar som de ansvarar för så att den behöriga myndigheten kan registrera dessa.

I artiklarna 10–19 finns bestämmelser om godkännande av anläggningar. Godkännande av anläggning kan i princip endast ske efter besök på plats av den behöriga myndigheten. Registreringar och godkännanden kan vid behov återkallas av den behöriga myndigheten. Behörig myndighet skall upprätthålla

förteckningar över såväl registrerade som godkända anläggningar. Kommissionen skall senast den 30 november varje år göra de konsoliderade förteckningarna över godkända anläggningar i medlemsstaterna tillgängliga för allmänheten. I medlemsstaterna skall förteckningar över registrerade anläggningar finnas allmänt tillgängliga.

Riktlinjer för god hygienpraxis

Artiklarna 20–22 innehåller bestämmelser om utarbetande, spridning och användning av riktlinjer. Såväl nationella som gemenskapsriktlinjer skall utarbetas. Tillämpningen av riktlinjerna är dock frivillig för foderföretagarna. När nationella riktlinjer utarbetas skall detta ske genom foderbranschens försorg och i samråd med företrädare för särskilt berörda parter, till exempel behöriga myndigheter och användargrupper. Bestämmelser i Codex Alimentarius och angivna krav i förordningen skall därvid beaktas. Kommissionen skall upprätta ett register över de nationella riktlinjerna vilket skall vara tillgängligt för medlemsstaterna.

Kommissionen skall stödja utarbetandet av gemenskapsriktlinjer för god hygienpraxis och innan sådana utarbetas samråda med Ständiga kommittén för livsmedelskedjan och djurhälsa. Om gemenskapsriktlinjer tas fram skall kommissionen se till att de utarbetas och sprids av eller i samråd med lämpliga företrädare för bland annat den europeiska foderbranschen och i samarbete med särskilt berörda parter, som till exempel behöriga myndigheter. Bestämmelser i Codex Alimentarius och angivna krav i förordningen skall beaktas.

Påföljder och upphävande av gällande bestämmelser

Enligt artikel 30 skall medlemsstaterna införa bestämmelser om påföljder som är tillämpliga vid överträdelse av bestämmelserna

i förordningen. Påföljderna skall vara effektiva, proportionella och avskräckande.

Då förordningen börjar tillämpas skall vissa i artikel 33 särskilt angivna gemenskapsrättsakter upphöra att gälla.

Slutbestämmelser

I artiklarna 26–29, 31 och 32 finns bestämmelser om genomförandeåtgärder, ändringar av bilagorna, system för snabb varning och vissa förfaranderegler för gemenskapsinstitutionerna.

Ikraftträdande m.m.

EG-förordningen trädde i kraft den 8 februari 2005 och skall tillämpas från och med den 1 januari 2006.

Bilagorna

I bilaga I finns särskilda hygienbestämmelser för foderföretag inom primärproduktionen. Bilaga II innehåller bestämmelser om krav för foderföretag inom andra led än primärproduktion av foder i enlighet med artikel 5.1. Bilaga III inrymmer bestämmelser om goda utfodringsrutiner. I bilaga IV finns bestämmelser om vissa godkända tillsatser och produkter som ligger till grund för beslut om godkännande eller registrering av anläggningar. En mall för hur anläggningarna skall införas i nationella förteckningar finns i bilaga V.

4.9 Direktiv 2000/29/EG om skyddsåtgärder mot växtskadegörare m.m.

Inledning

Huvuddirektivet på växtskyddsområdet är rådets direktiv 2000/29/EG av den 8 maj 2000 om skyddsåtgärder mot att skadegörare på växter eller växtprodukter förs in till gemenskapen och mot att de sprids inom gemenskapen, senast ändrat genom rådets direktiv 2002/89 av den 28 november 2002 om ändring av direktiv 2000/29/EG om skyddsåtgärder mot att skadegörare på växter eller växtprodukter förs in till gemenskapen och mot att de sprids inom gemenskapen. Det är genomförandet av ändringar i det sistnämnda direktivet som behandlas i denna promemoria.

Direktivet harmoniserar medlemsstaternas lagstiftning på växtskyddsområdet. Till direktivet är fogat nio bilagor som innehåller tekniska bestämmelser.

Direktivet innehåller huvudsakligen bestämmelser som anger syfte, definitioner och ramar för växtskyddskontrollen. Skadegörare på växter och växtprodukter hanteras i en föränderlig omvärld och gemenskapen måste snabbt kunna vidta adekvata åtgärder. Direktivet ger ett sådant utrymme genom att bemyndiga kommissionen att utfärda kompletterande lagstiftning.

Direktivet skiljer mellan skadegörare som inte påvisats i gemenskapen som helhet, skadegörare som har påvisats i hela gemenskapen och skadegörare som inte påvisats fullt ut i alla medlemsstater. En medlemsstat kan få skyddad zon status för en viss skadegörare som den bevisligen åtminstone till en del är fri från. En medlemsstat får därigenom möjlighet att ställa strängare krav på till exempel införseln. Förteckningen över farliga skadegörare uppdateras fortlöpande.

Genom rådets direktiv 2002/89/EG justeras flera definitioner på flera centrala begrepp i direktivet. Vidare förtydligas de förfaranden och formaliteter som gäller för växter och växtprodukter när de införs eller flyttas inom gemenskapen. Dessutom förstärktes möjligheten för den ansvariga växtskyddsmyndigheten i respektive land att delegera specifika uppgifter av kontrollen till andra organ.

Syfte och tillämpningsområde

Enligt artikel 1 gäller direktivet huvudsakligen skyddsåtgärder mot införsel av skadegörare på växter och växtprodukter till medlemsstaterna från andra medlemsstater eller från icke-medlemsländer. Medlemsstaterna skall utse en ansvarig central myndighet för sådana frågor som faller under detta direktiv.

I artikel 2 definieras flera centrala begrepp, däribland växter, växtprodukter och skadegörare m.fl.

Förbud av införsel

I artiklarna 3–6 finns bestämmelser om att medlemsstaterna skall förbjuda införsel till sina områden av vissa skadegörare samt växter eller växtprodukter som särskilt anges i bilagor till direktivet.

Växtpass

I artiklarna 10 och 11 finns bestämmelser om växtpass. Detta är ett dokument som skall åtfölja vissa växter och växtprodukter vid handel på den inre marknaden. Växtpasset krävs för ett begränsat antal växter och växtprodukter som ur växtskyddssynpunkt bedömts särskilt riskabla. Växtpasset intygar att växterna ingått i ett system för kontroll och är friska. Bestämmelserna om växtpass ställer i huvudsak endast krav på

den yrkesmässiga handeln med växter och växtprodukter. Ett undantag är utsädespotatis skall ha växtpass vid försäljning. För växter och växtprodukter från tredje land ligger ansvaret för utfärdande av växtpass på medlemsstatens officiella myndighet (importkontroll).

Officiell kontroll

I artiklarna 6, 12 och 21 finns bestämmelser om officiell kontroll.

Enligt artikel 6 skall medlemsstaterna bland annat för vissa särskilt angivna växter eller växtprodukter i bilagorna till direktivet föreskriva att dessa och deras emballage skall ha undergått en officiell kontroll. Denna kontroll skall ske i syfte att säkerställa att växterna m.m. inte är angripna av skadegörare. I artiklarna regleras hur den officiella kontrollen skall utföras och att medlemsstaterna under vissa förutsättningar får undanta viss lokal omsättning från kontrollen.

Enligt artikel 12 skall medlemsstaterna även organisera officiella stickprovskontroller för att säkerställa att bestämmelserna i direktivet följs. Sådan kontroll skall utföras regelbundet på fastigheter som finns i de register som skall finnas enligt direktivet. Inspektören skall ha tillgång till bland annat växter på alla stadier i produktions- och försäljningskedjan. Om det vid kontrollen fastslås att växter utgör en risk för spridning av skadegörare får de underkastas de officiella åtgärder som föreskrivs i artikel 11.

För att säkerställa en korrekt och enhetlig tillämpning av direktivet får kommissionen låta utföra kontroller i samarbete med den officiella växtskyddsmyndigheten i medlemsstaten. Dessa kontroller skall ske i enlighet med artikel 21.

Det kan i detta sammanhang nämnas att det även i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004 finns vissa bestämmelser om offentlig kontroll som omfattar växtskyddet.

Ikraftträdande m.m.

Medlemsstaterna skall senast den 1 januari 2005 genomföra de bestämmelser som är nödvändiga för att uppfylla kraven i rådets direktiv 2002/89/EG.

Bilagorna

Direktivet innehåller nio bilagor. I bilagorna I–III grupperas dels skadegörare vars införsel och spridning är förbjuden, dels skadegörare som skall förbjudas om de förekommer på vissa växter eller växtprodukter. Bilaga IV innehåller särskilda krav som alla medlemsstater måste fastställa för införsel till och förflyttning inom alla medlemsstater av växter och växtprodukter m.m. I bilaga V finns bestämmelser om vilka växter, växtprodukter m.m. som måste genomgå en växtskyddskontroll på produktionsplatsen. I bilaga VI anges vilka växter och växtprodukter för vilka särskilda arrangemang får tillämpas. Bilagorna VII–IX inrymmer bestämmelser om certifikatmodeller, upphävda direktiv och senaste ändringar samt en jämförelsetabell.